

AZ ÉPÍTŐIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET FOLYÓIRATA * 1965. 1.

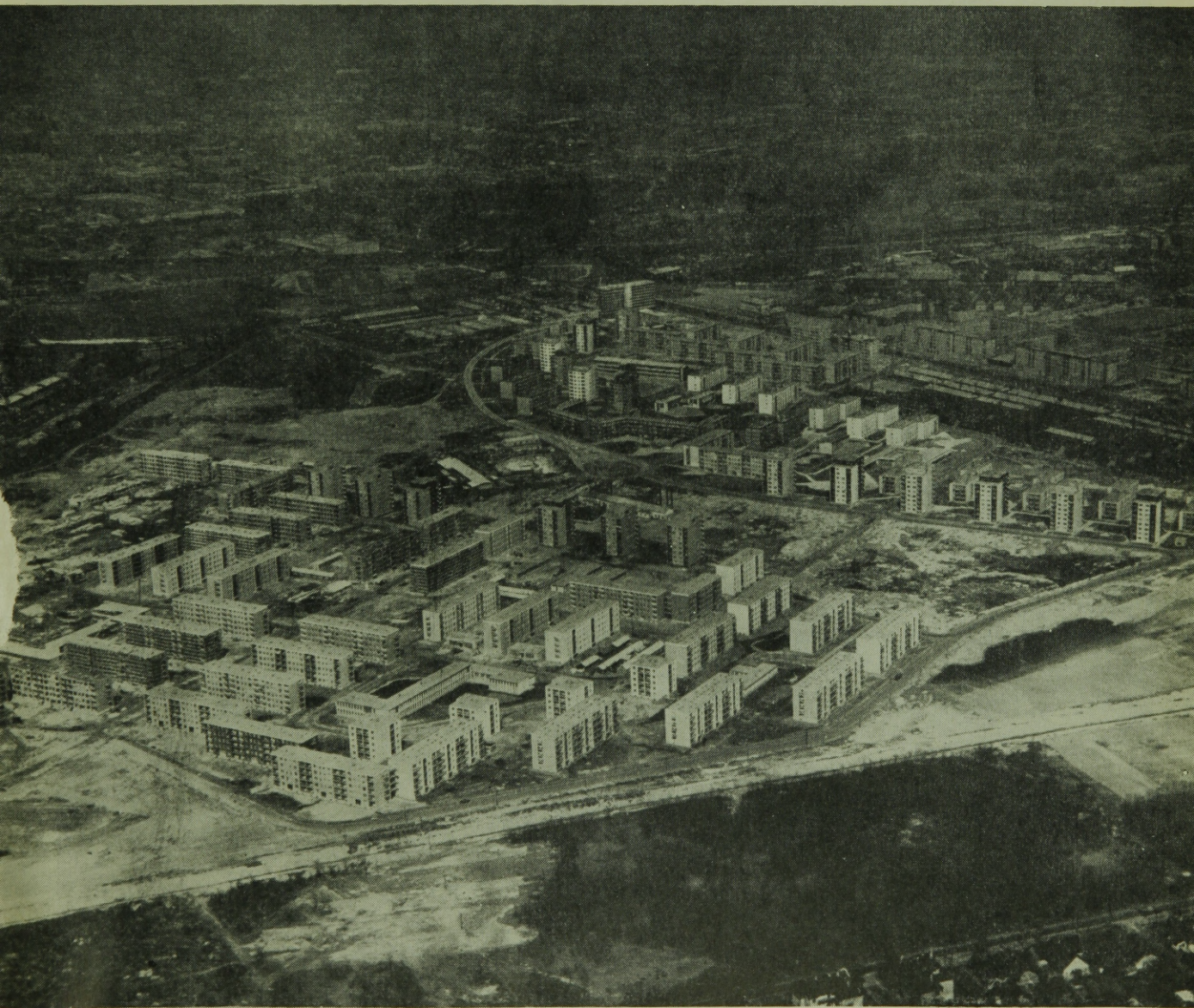

**MAGYAR
ÉPÍTŐ-
IPAR**

Szemelvények az 1964. évi építkezésekből

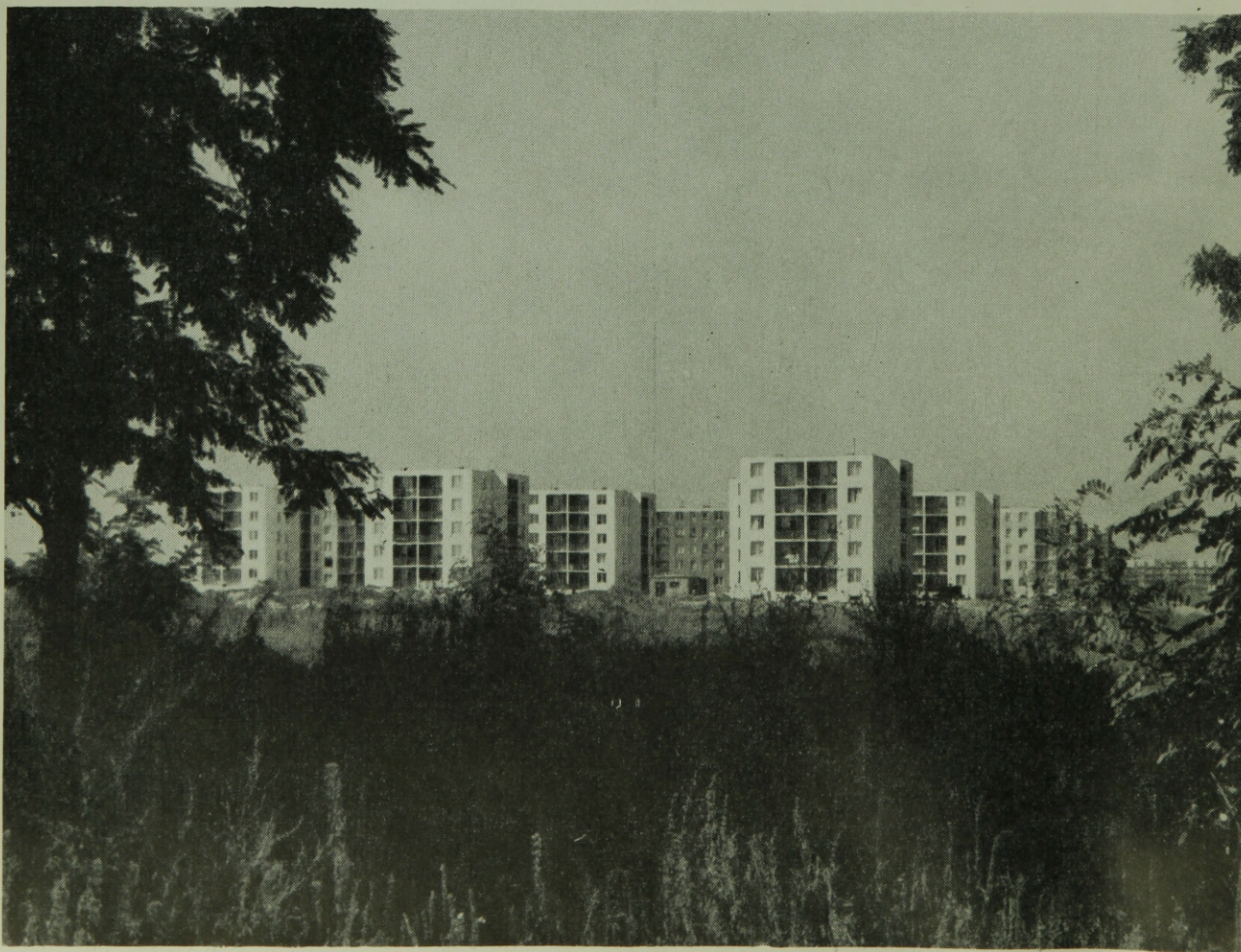
Budapesten és vidéken az 1964. év folyamán elkészült lakóházak, iskolák, kollégiumok, szállodák, gyárak, közművek, kereskedelmi és vendéglátóipari létesítmények egy részét ismertetjük ebben a számban.

József Attila lakótelep

József Attila lakótelep

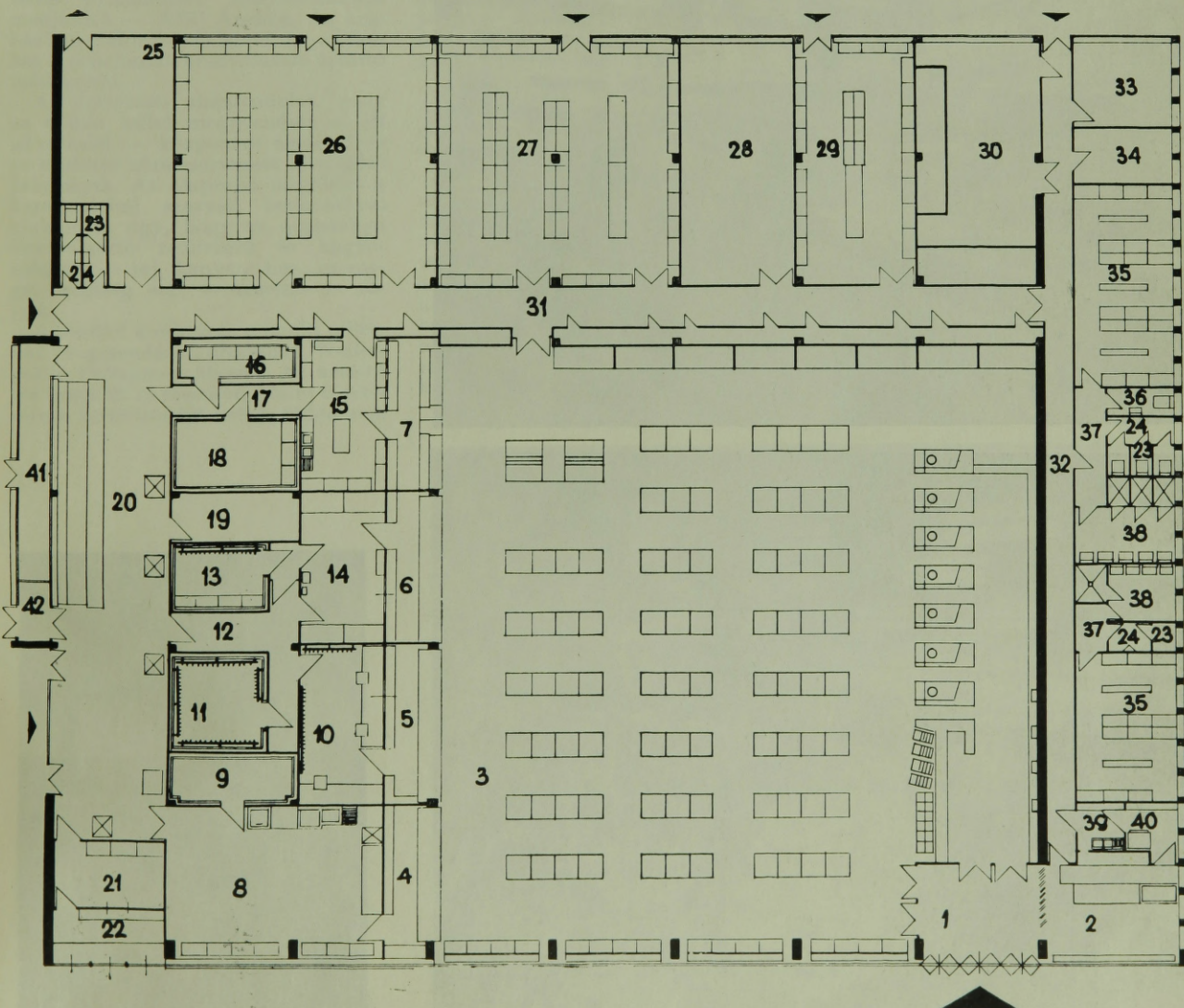

Üllői úti ABC Áruház

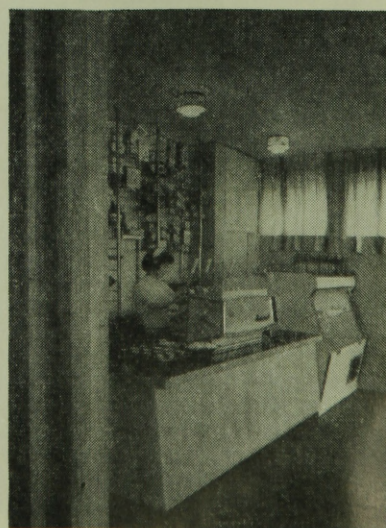
Tervező: ÉM Lakóterv
 Építész: Lőrincz József
 Konstruktor: Ligeti Tamás
 Statikus: Nagy József
 Gépész: Bányai Pál, Arnold Károly, Chatelet Ottó
 Belső berendezés: B. Vadász Éva KERTI
 Kivitelező: 44. Állami Építőipari Váll.
 Építésszervező: Dancsó János

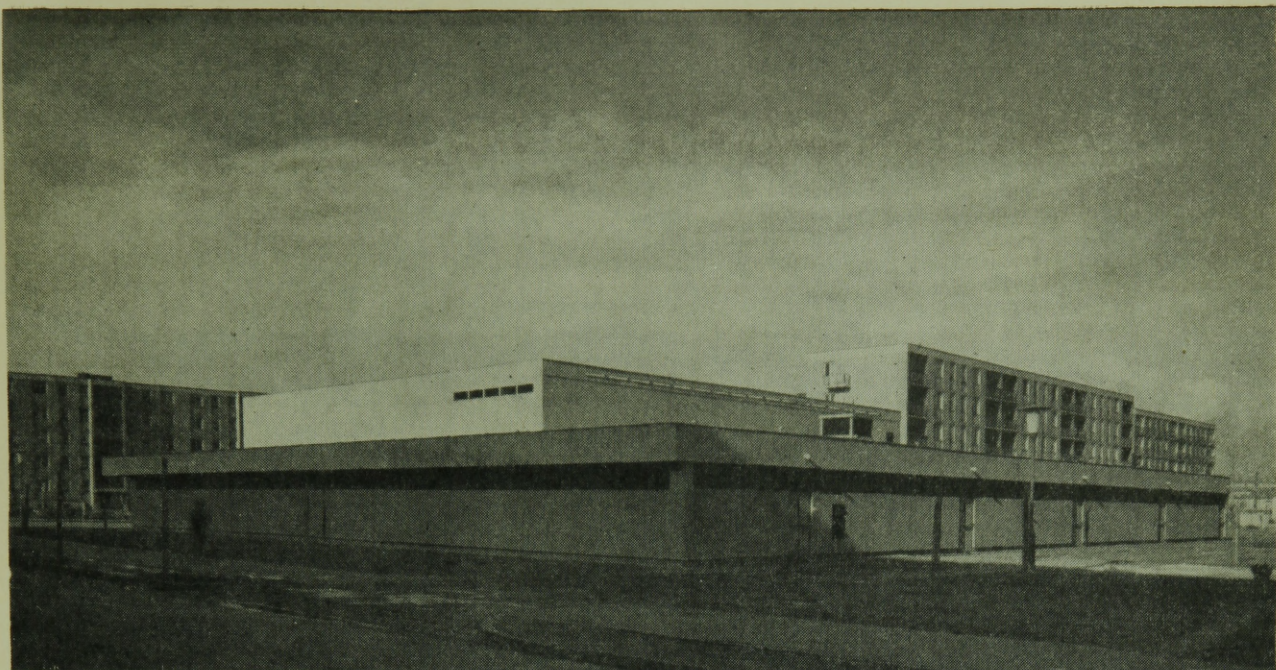
1. szelfógó, 2. espresszó, 3. üzlettér, 4.—5.—6.—7. előtér, 8. zöldségraktár, 9. légkondicionáló, 10. hús, 11. húshűtő, 12. közlekedő, 13. csemegehűtő, 14. csemege, 15. tejtermék, 16. Mirelit, 17. közlekedő, 18. tejhűtő, 19. agregát, 20. áruátvétel, 21. zöldségraktár, 22. utcai zöldség, 23.—24. raktár, 25. göngyöleg, 26.—27. iparcikk, 28.—29. fűszer, 30. szellőzőgépház, 31. közlekedő, 32. folyosó, 33.—34. iroda, 35. öltöző, 36. eü. fürke, 37. előtér, 38. mosdók, 39. mosogató, 40. kézirtató, 41. szeméttároló, 42. tejeskannák

Kivitelezés: 1963—64. 4 980 000,— Ft
 Kiviteli költség: 2 087 000,— Ft
 Belső berend. költs.: 1623 m²
 Beépített légtér: 7280 m³

A József Attila lakótelepen a III. ütem keretében készült el — a lakótelep áruellátását nagymértékben megjavító — ABC Áruház. Az áruházban élelmiszeren kívül, iparcikket is árusítanak önkiválasztó árusító módszerrel.

Az építészeti alapgondolat, mely az épület külső megjelenésén is jól követhető — központos eladótér és az eladótér köré szervezett kiszolgáló helyiségek. Az alaprajzi megoldás a kereskedelmi szervek bevonásával alakult ki úgy, hogy az áruházban önkiválasztó rendszerű és hagyományos — tej, kenyér, hús, csemege, zöldség stb. — árusítás is folyik.

Az épület szerkezete monolit pillérváz és gerendázat, általában Weilerpallós födémmegoldással. Az árusító tér felett 25 m fesztávú könnyű acélrácscs tartó készült kettős födémmel.

A felső födém gyalulatlan deszkára készített szegezett bádoggal fedés, míg az alsó födém, — az üzlettérben megjelenő — horonyeresztékes gyalult fa mennyezet, 3 cm vastag varrott üvegyapot paplan hőszigeteléssel.

A külső nyílászáró szerkezetek négyszögletes acélcsőből készültek, eloxált, alumínium díszítő lécek és üvegszorítók felhasználásával.

Az épület külső megjelenése tömör megfogalmazású, ugyanis az üzlettér kiemelkedő „kubusa” tömör, nyílás nélküli, a körülfutó előtető is tömör, 90 cm magas — burkolásuk üstökös cement vakolat — de tömörre teszi a külső megjelenését az is, hogy az áruház csak a Napfény u. felé van megnyitva és a többi helyen 2 m magasságig kefélt, nyers betonburkolás készült szalagablakokkal.

Az áruház belső terében került

felhasználásra a HUNGAROL-MODUL elnevezésű üzleti bútortípusa. Az üzlettérbe bevezető fal a feketéből vörösbe átváltó művészi kerámiával burkolt. A pillérek fekete kővel burkoltak. A padlóburkolat az eredeti tervek szerint kőből készült volna, de sajnálatos módon — pénzügyi okokból — terrazzo burkolat készült, nem megfelelő — az áruház belső terében felhasznált egyéb anyagokhoz viszonyítva — minőségben.

Ezen a helyen szeretnénk a kivitelező vállalat munkásainak és vezetőinek, de különösen *Bódis Ferenc* művezetőnek köszönetet mondani, akik áldozatkészségükkel segítették munkánkat és 1–2 kisebb hibától eltekintve — a homlokzatburkolat nem terv szerinti kivitele — átlagon felüli kivitelben készítették el ezt az áruházat.

Salgótarjánban jelenleg építés alatt álló 13. jelű lakóház lesz az új fűtőer egyik téralakító épülete.

A beruházó Nógrád megyei Tanács VB igénye 192 db kétszobás lakás. Ennek megfelelően alakítottuk ki az alaprajzot, mely négyfogatos szekciótérrel eredményezett. Az épület 6 db hétemeletes szekcióból áll. A magas talajvíz miatt pince nem készült, helyette a terepszinten 2,40-es belmagassággal alakították ki a lakások kiszolgálásához szükséges helyiségeket. Ennek eredményeképpen mind a nyolc lakószint teljesen egyforma alaprajzi elrendezésű. A lakások beépített konyhával és beépített szekrényekkel és külön takarítóeszközök részére szolgáló szekrényekkel készültek. Minden lakás előtt erkély készült. Az épület távfűtéssel és központi melegvízszolgáltatással ellátott. Minden lakószinten közösashasználatú személtledobó és tisztítóhelyiség nyert kialakítást. Szekciónként központi televíziós antenna biztosítja a lakás TV antenna igényét.

Az épület a belső válaszfalak és külső hőszigetelő falak kivételével teljesen előgyártva készült. 2 db konzolos kétlábú keret adja egy szint 4 pillérből álló harántvázát. A keretek beton mérete az összes szinten változatlan. Összesen 594 db keret készült. A keretekre 4,20 m fesztávú feszített „Weiler” födémpanelt helyeztek, kivéve a pillérek sávját, ahol a panelekkel egy magasságú monolit födémlemez készült, mely egyúttal az épület hosszmerővítését is biztosítja. (Itt vezetik át a gépészeti vezetékeket is a födémén.) Az épület merevítését a lépcsőházi keretekbe helyezett előregyártott vasbetonfal képezi. A csomópontok helyszíni kibetonozással készültek, a fővasak hegesztett toldást kaptak. Előregyártott vasbetonból, nyersbeton felületképzéssel készült az erkélymellvéd, párkányfal és végfal burkolópanel.

A szerkezetek gyártása a helyszínen történik, a toronydaru hatósugarán belül egymás felett máglyában. Az elemek súlya 4 t. alatt marad, így az épület két oldalán futó 40 tm-es toronydaruk el tudják helyezni. A keretek ideiglenes kitámasztást kapnak, az oldalt billenés megakadályozására, de ezen kívül egyéb ideiglenes támasz vagy állvány az elhelyezéshez nem szükséges.

Az építés ütemezése : Az alapozással (mely részben kútalap) és az alagsori munkákkal egy időben folyt az előregyártás (1963. aug., szept., okt.), szint alatti munkák és előregyártás befejezése után végezték az épület összeszerelését.

Salgótarján 192 lakásos lakóház

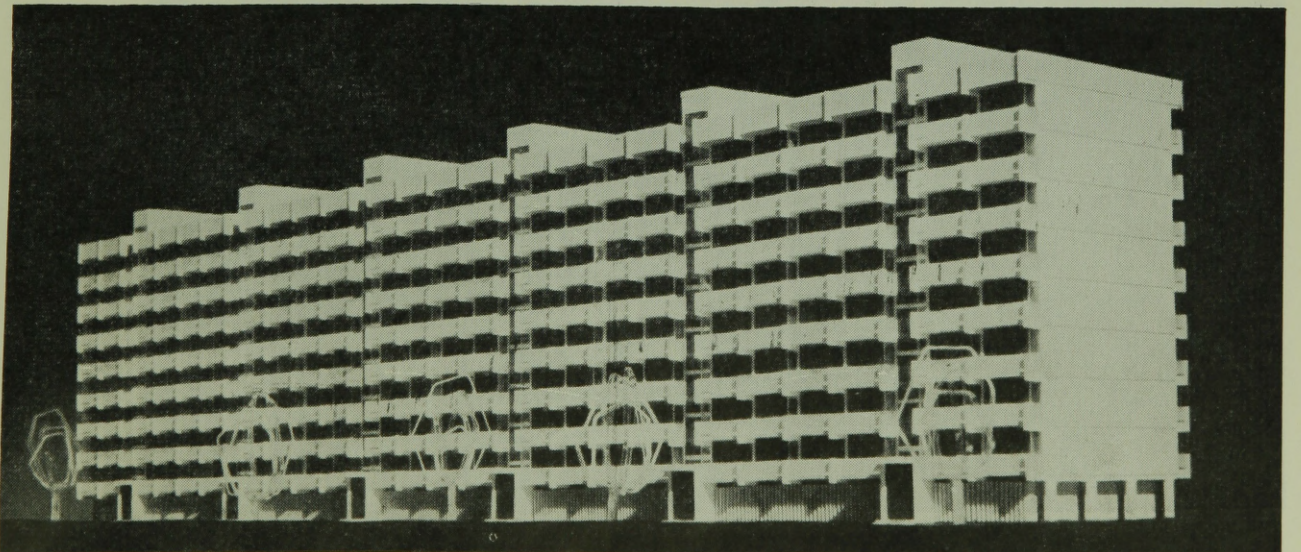
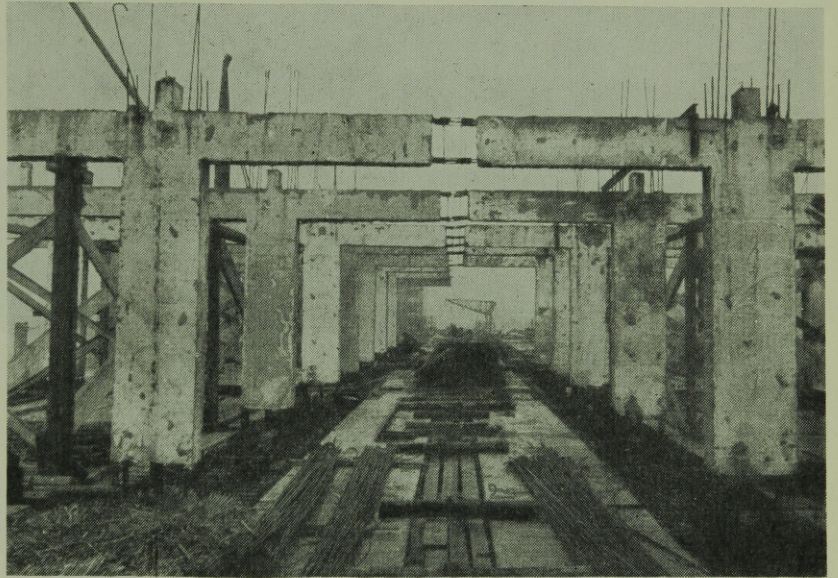
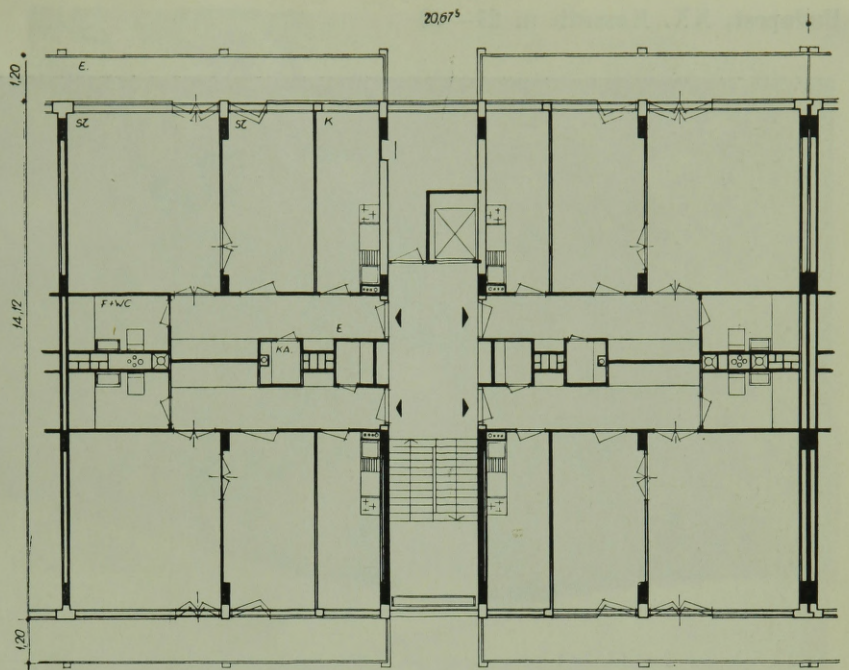
Tervező: ÉM Lakóterv

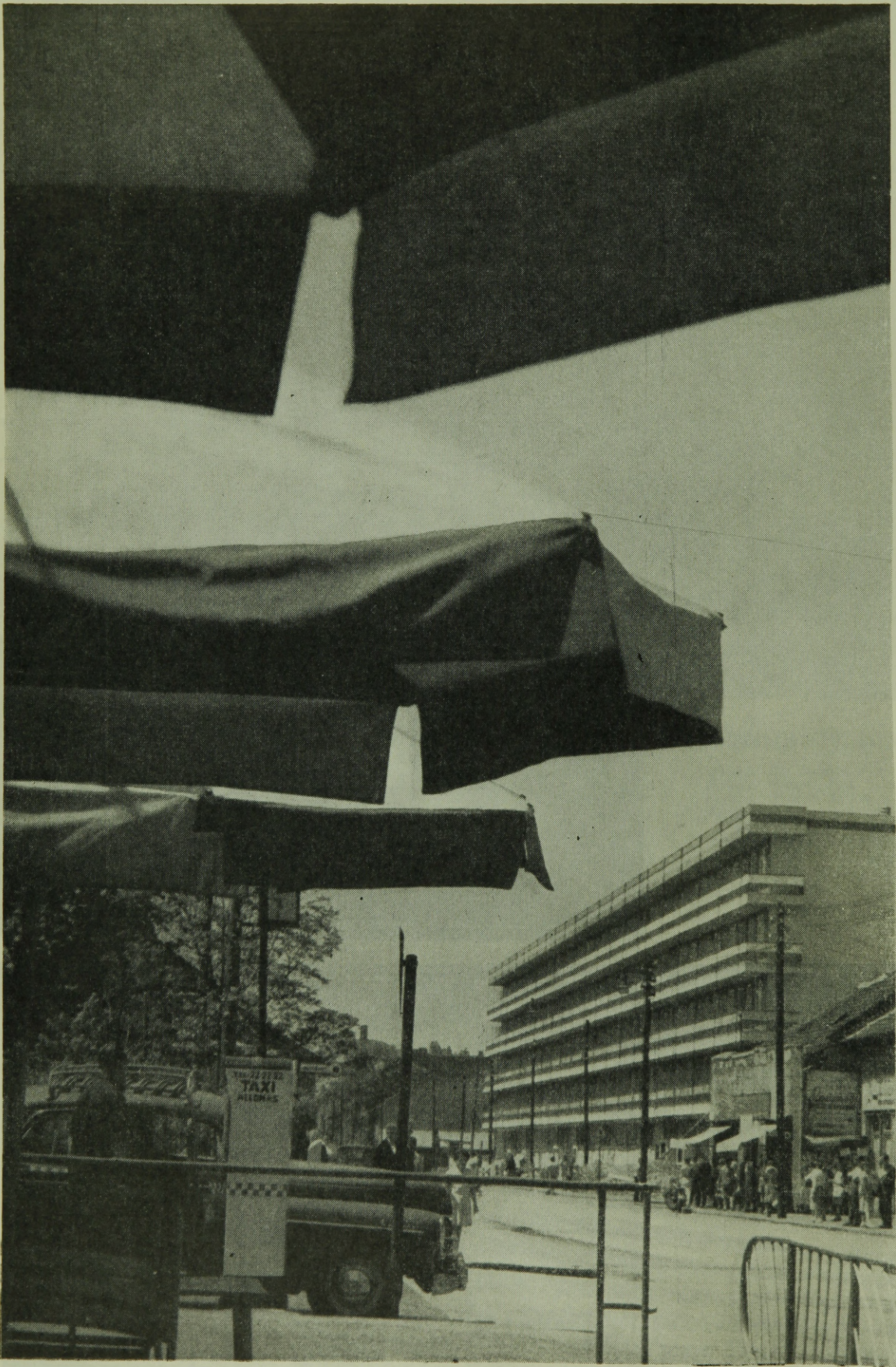
Építész: Magyar Géza

Statikus: Spányi Balázs

Kivitelező: Nógrád megyei Állami Építőipari Vállalat

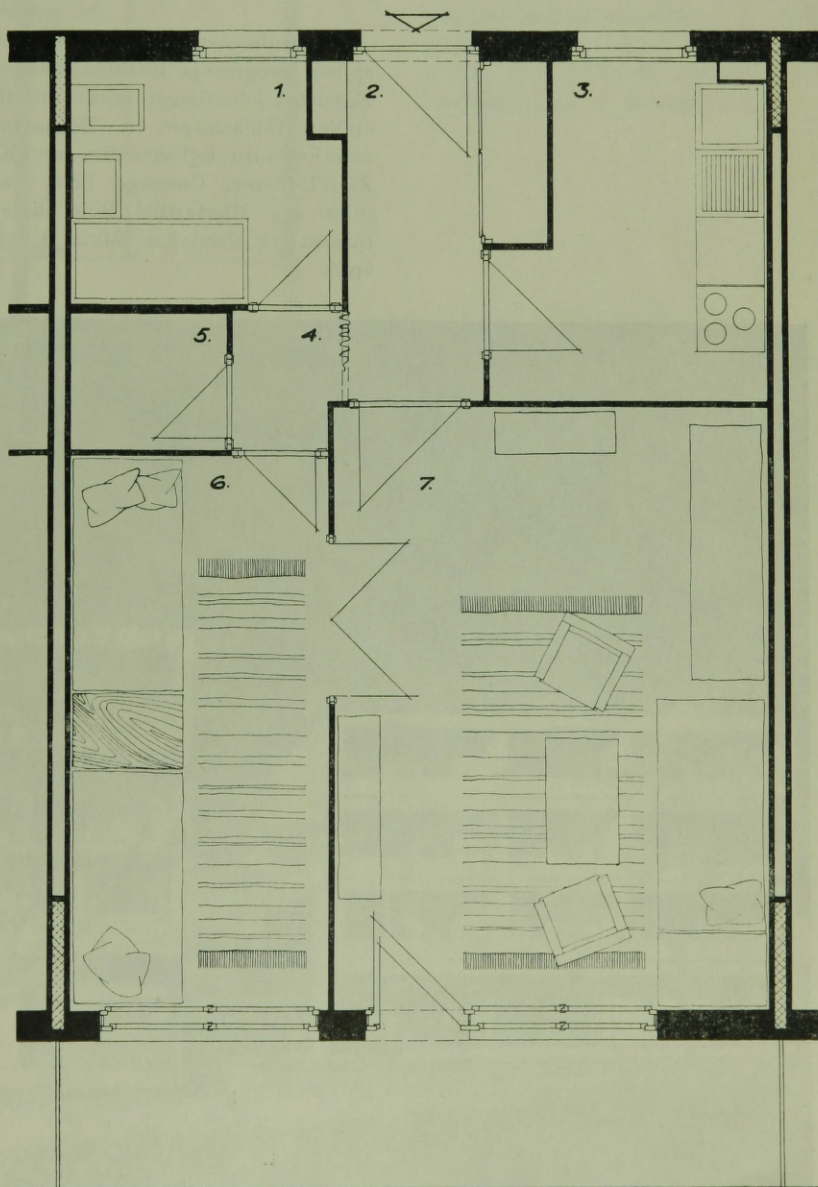
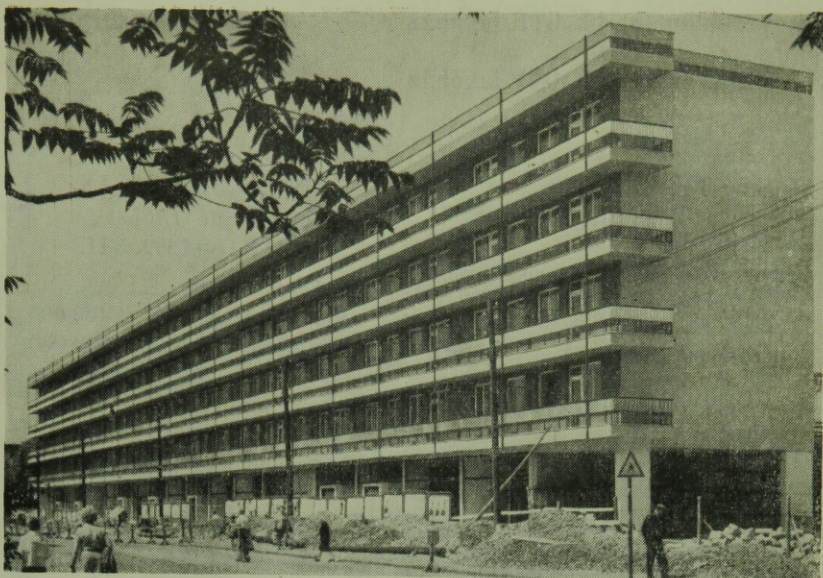
Beruházó: Nógrád megyei Tanács VB

Tervező: BUVÁTI
 Építész: Peschka Alfréd
 Statikus: Zsizisz Panajotisz
 Gépészek: Tóth Istvánné, Salgó Tamás, Hallgató György
 Kivitelező: EM 44. sz. Állami Építőipari Váll.
 Építésvezető: Kecskeméti József

A tervezett épület Budapest, XX. Kossuth u. 21—29. sz. telkén a Fővárosi Beruházó Vállalat megbízásából készült. Az épület 80 db másfél szobás lakást és a földszinten 7 db üzlethelyiséget tartalmaz. Az épület hossza 127 m, magassága fszt. + 4 emelet. A beépített légm³ 26 262 m³. Építőipari munkák összköltsége 15 761 659 Ft. A tervezés ideje 1962. április 16-tól 1962. október 30-ig. A kivitelezés kezdete 1963. III.—befejezés 1964. VI. hó.

1. fürdő, 2. előszoba, 3. konyha, 4. gardero, 5. jár. szekr., 6. hálófülke, 7. szoba

II. Vérhalom u. 43. OTP lakóház
és
II. Törökvész u. 1/b. OTP lakóház

Tervező: IPARTERV
Építész: Mináry Olga
Statikus: Thoma Levente
Épületgépész: Barabás Bálint
Fodor Sándor
Ládonyi János
Kerttervező: LAKÓTERV
M. Baló Borbála
Beruházó: Főv. Építőipari Beruházó Vállalat
Kivitelező: EM 42. sz. Állami Építőipari Váll.

Tervezés:

Vérhalom u. 43-nál
1960. VII—1961. IX.
Törökvész út 1/b-nél
1960. XII—1962. VII.

Beruházási összeg:

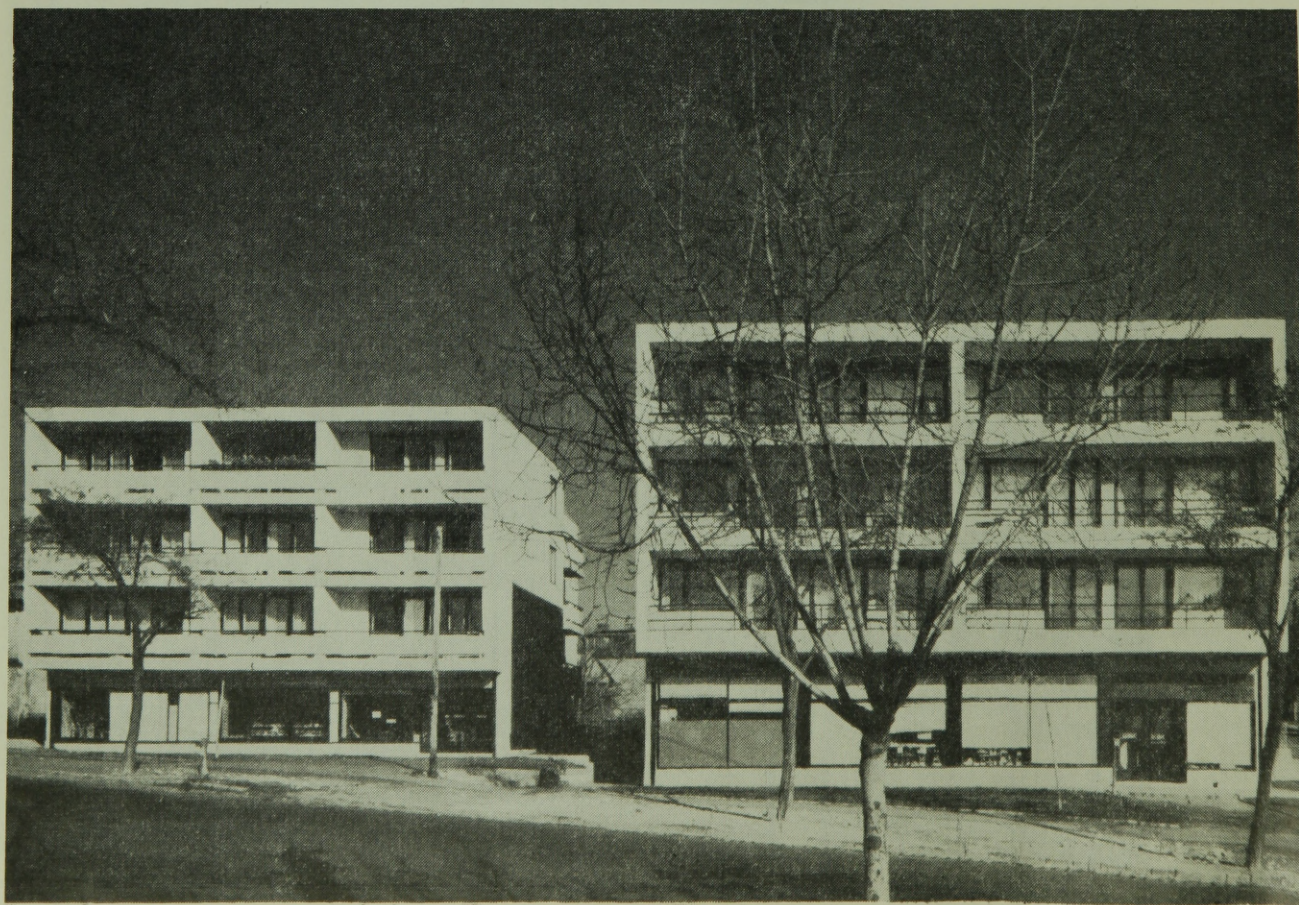
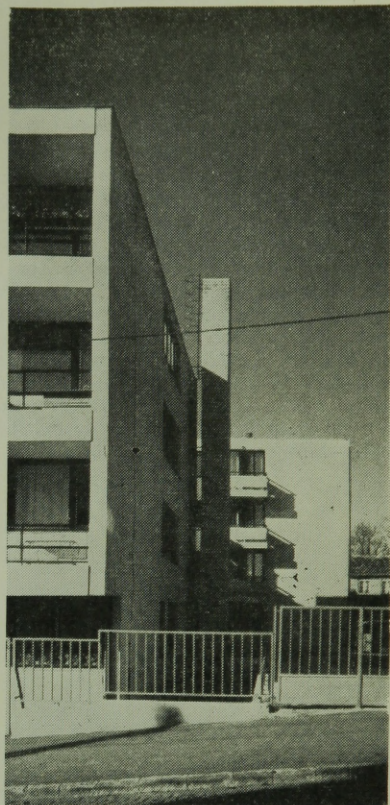
Vérhalom u. 43-nál 4 400 000,—Ft
Törökvész u. 1/b-nél 3 630 000,—Ft
összesen : 8 030 000,—Ft

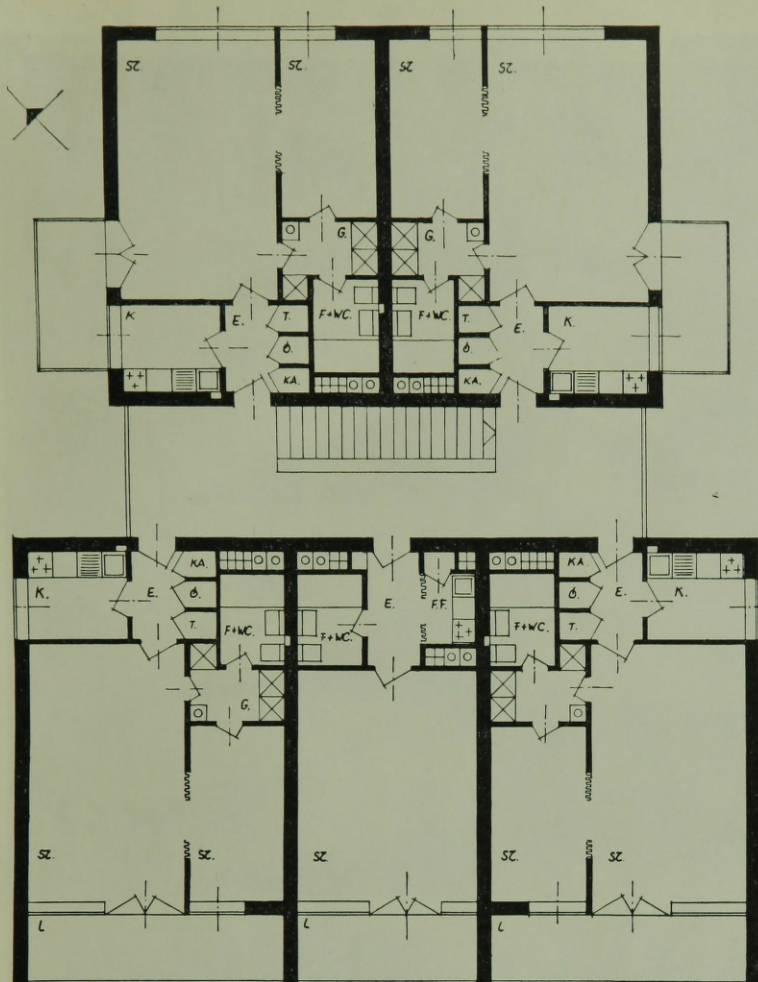
Megtakarítás

Vérhalom u. 43-nál 270 000,—Ft
Törökvész u. 1/b-nél 250 000,—Ft
összesen : 520 000,—Ft

Kivitelezési végösszeg: 7 510 000,—Ft
Lakásszám: 36 db konsziderált lakás.

A beruházást az OTP társasház-építési programja tette szükségessé. Egyúttal lehetőséget adott mindkét épület földszintjén a Rózsadomb üzlethálózatára fejlesztésére, egy KÖ-ZÉRT-fűszer, Csemege bolt, valamint egy Háztartási Bolt kialakítására. Az üzleteken kívül 3 lakás épül.

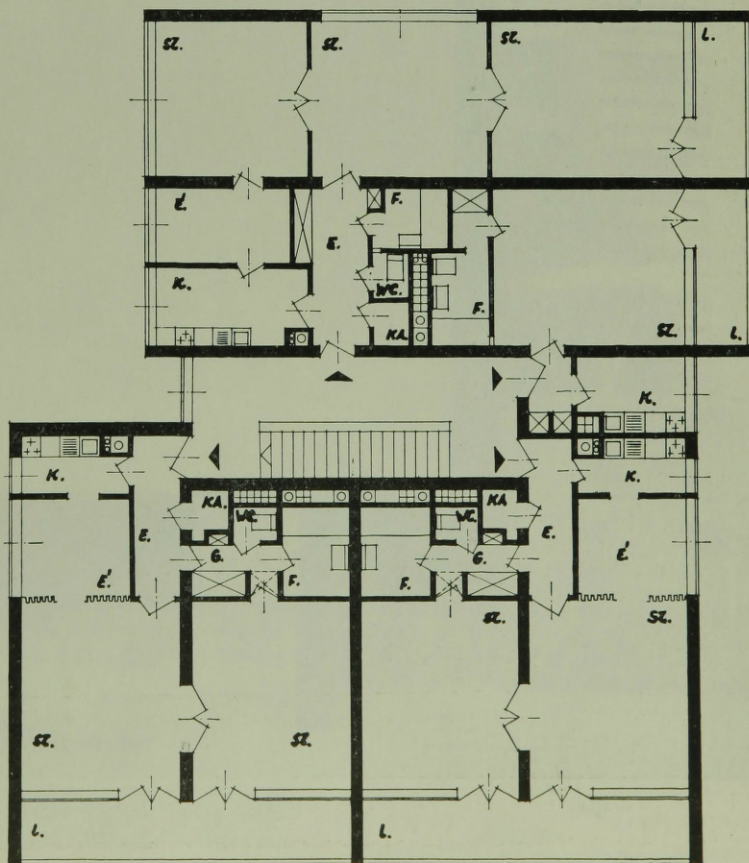
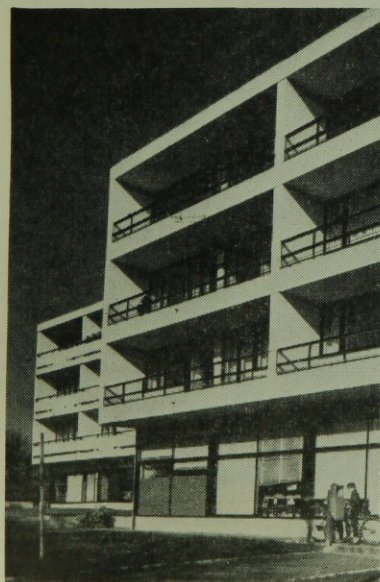

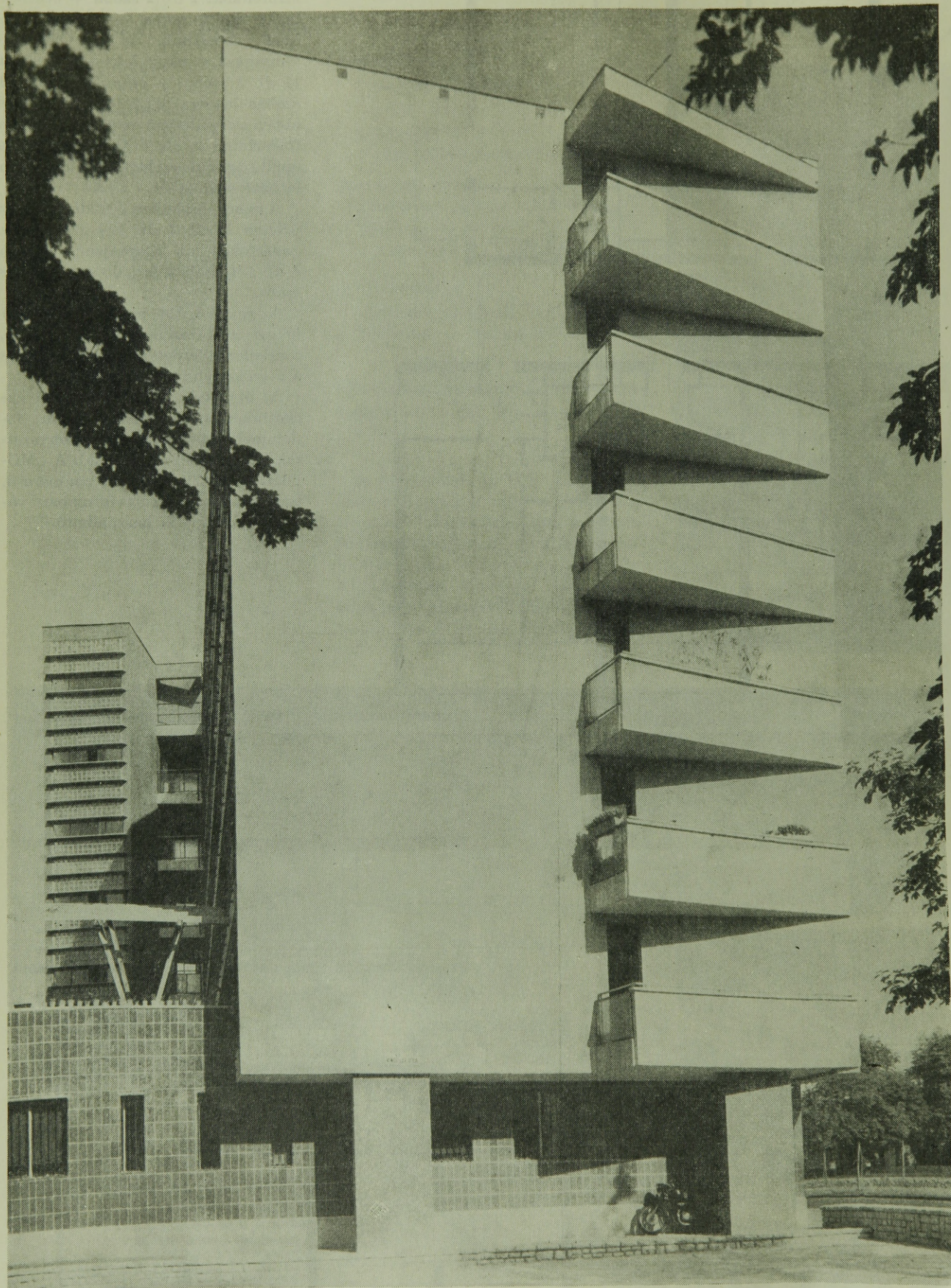
A Vérhalom u. 43-ban eredetileg szintenként 2 db 2 szoba + étkezős, és 1 db 4 szoba + étkezős lakást terveztünk, de az OTP kívánságára a nagy lakást 2 lakásra (1 db 3 szoba + étkezős és 1 db 1 szobás lakásra) alakítottuk át. Így ebben az épületben az üzleten kívül a földszinten 2 db 1 $\frac{1}{2}$ szobás lakás épült, az emeleteken az alaprajzon látható 4 db lakás.

A másik épületben a földszinten az üzleten kívül 2 db 1 $\frac{1}{2}$ szobás, az emeleteken az alaprajzon látható 4 db 1 $\frac{1}{2}$ szobás és 1 db garzonlakás épült.

Az egyik épület pincéjében kapott helyet a kazánház és koksztároló, a másik épületben a pincerekeszek és a mosókonyha a szárítókkal.

Az épületek „MODUL” téglá hárántfalas szerkezetűek, Bohn fődémmel, mindenütt sík mennyezetrel, kávanélküli ablakokkal. A „MODUL” téglá $29 \times 29 \times 9$ cm méretű, üreges téglá. Állított formában válaszfal-lapként is használható.

Budapest, XI., Bocskay u. 52—58 lakóépület

Tervező: Általános Épülettervező Vállalat
Építész: Scultéty János
Statikus: Lisztes István
Gépészek: Bálint Gábor, Csörgei Margit
Organizátor: Kurtesch János
Kivitelező: ÉM 43. sz. Állami Építőipari Vállalat
Építésvezető: Fekete József

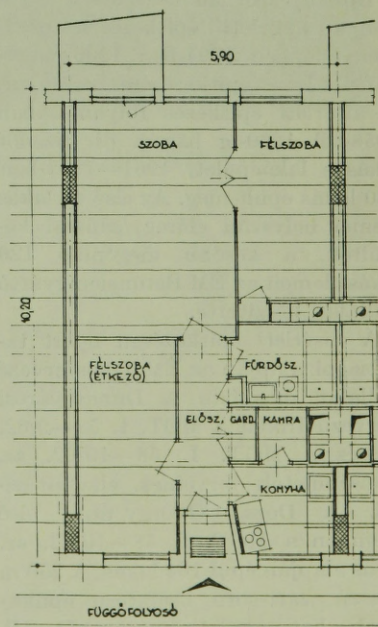
A 85 lakásos lakóépület a Vincellér—Bocskay és Dinye u. által határolt saroktelken épült.

A nyolcszintes lakóépület a két mellék-utca felől nyaktaggal kapcsolódik az egyszintes utcasor felé. A földszinten kerültek elhelyezésre a lakások mellett — az Állami Fodrászat helyiségei is.

A függőfolyosóhoz kapcsolódóan önálló tömegben került elhelyezésre a lépcsőház, a két felvonó és a szemétdoboz. A lakások túlnyomó többsége (79 db) 1 1/2 szobás + 1/2 szobával készült, mely étkezőként is felhasználható.

A lakásokban beépített konyhabútorok és szekrények készültek. Az épület szerkezete vb monolit vázszerkezet, kitöltő téglafalazattal. A földem előregyártott ÉTI gerendák közötti BH tálcák.

A lakások burkolata parketta és mozaiklap. Az épület távfűtéses. Beépített terület 844 m². Beépített térfogat 20 837 légm³. Lakás fajták 6 db 3 F és 79 db. 4F-es lakás, összesen: 85 db lakás. 332 ágy és 166 szoba. Átlagos lakásár 132 000,— Ft.

A Dózsa György úti házgyári panelépület

Tervező: Dunaújvárosi Tervező Iroda

Építész: Balla József

Statikus: dr. Pával Gyula

Gépész: Brinner Róbert

A tervezést dr. Weiner Tibor főépítész konzultálta.

Az építés folyamatos szalagszerű rendszerét az ÉGSZI (Bakonyi Károly) dolgozta ki.

Kivitelező: ÉM Dunaújvárosi Betonelemgyártó Váll. és ÉM 26-os sz. Állami Építőipari Váll.

Főépítészvezető: Horti József

Építésvezető: Mikó Pál

Tervezés éve: 1962—63.

Építés éve: 1964.

Dunaújvárosban 1958 óta a folyamatos kísérleti építkezések eredményeképpen 1964-ben 1200 nagypaneles lakás építkezésére került sor. A kísérleti építkezés folyamatában 1958-tól 1960-ig három db tizenöt lakásos lakóépület, 1961—1962-ben 120 lakás épült meg. Az első 45 lakás elemei helyszíni előregyártással készültek, a később megépülő 120 lakás elemeit az ÉM Betonelemgyártó Vállalat készítette.

A kísérleti építkezésen nyert tanulságok alapján az ÉM Típustervező Vállalat megbízta a Dunaújvárosi Tervező Irodát a MOT. I. 58—9/62. sz. és a MOT. I. 58—10/62. sz. típusépületek terveinek elkészítésével. A Dózsa György úton első ütemben a MOT. I. 58—10/62. sz. típus alapján épül 164 lakás. A 250 m hosszú, zárt-sorú beépítésű épület-tömb hat épület egységből áll.

Az épület műszaki adatai a következők:

Köhóhabsalak nagyelemes lakóépület, négy emeletes, öt szintes, négy szekciós, három fogatos, alápincézett, lapostetős épület, 56 lakással, összesen 156 férőhellyel.

16 db egy szobás — két fekhelyes — (34,52 m²)

36 db egy szobás + egy félszobás — 3 fekhelyes (44,48 m²)

4 db egy szobás + két félszobás — 4 fekhelyes (56,36 m²)

Beépített bútorok. Távfűtés, központi melegvíz-ellátás. Főzés: gázzal. Beépített térfogat 10 549 m³. Átlagos lakásterület: 42,48 m² (ún. dunaújvárosi típus).

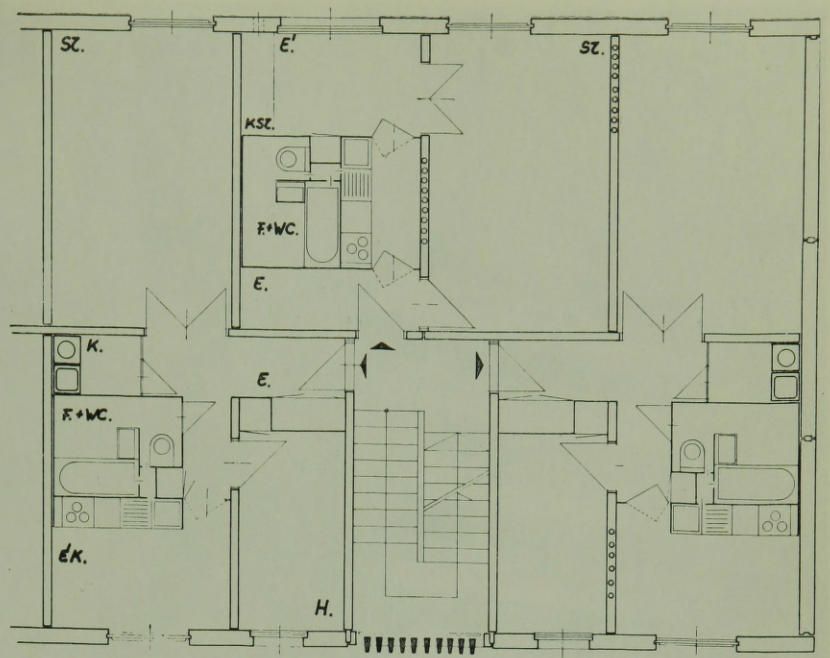
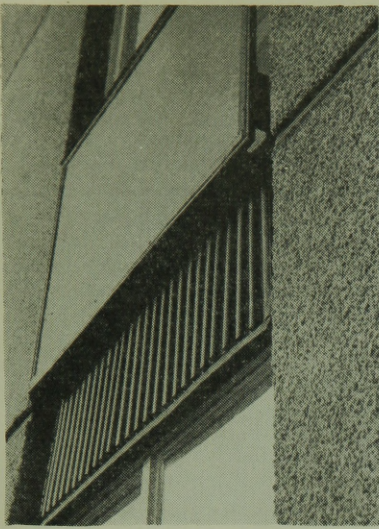
Az épület költsége 6 553 084,— Ft

1 m³-re jutó btto

költség 629,— Ft

1 m²-re jutó btto

költség 1 703,— Ft

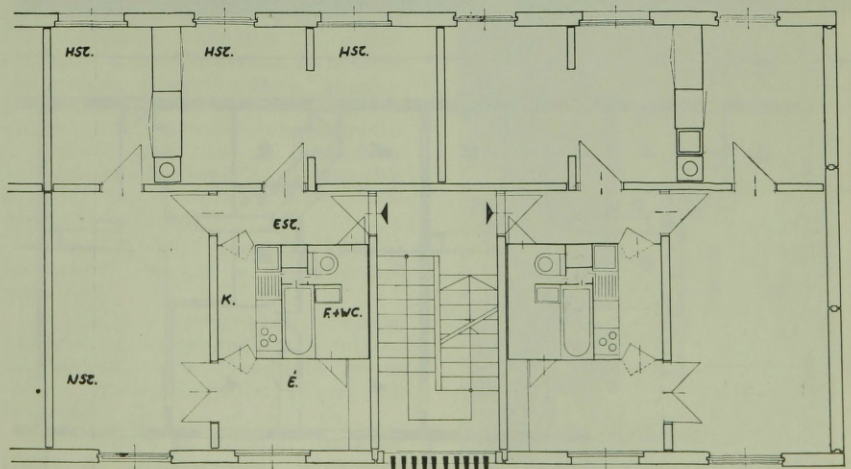

A külső és belső falpanelek kohó-habszalakbetonból, a födémpanelek kavicsbetonból, a lépcső- és párkányelemek bazaltbetonból készültek. A külső falpanelek végleges homlokzati felülete előregyártott, fehér mészkőüzalékos adalékkal készült. Az elemek belső felületei meszelésre alkalmas állapotban kerülnek beépítésre, már az előregyártás során elkészülnek a lépcsőelemek végleges felületei is.

A gépészeti szerelvények és berendezések maximális koncentrációja érdekében előregyártott, 3 cm falvastagságú beton térelem készül, amely a fürdőszoba, WC és konyha összes szerelvényeit és beépített berendezési tárgyait magában foglalja.

Az előregyártás gazdaságossága érdekében, az épület fal- és födém-elemeinek méretkoordinációja következtében az elemtípusok száma: három födémpanel, 5 belső falelem, 11 külső homlokzati elem (a bejárati, lépcsőházi és párkányelemekkel együtt).

A jelenleg kivitelezés alatt álló típusokon kívül az alkalmazott rendszer lehetővé teszi különböző nagyságú és típusú lakások azonos elemekből történő megépítését. A továbbiakban megépítendő MOT. I. 58—9/62. sz. típus 5—6 férőhelyes lakásokat tartalmaz.

Győr, 8 emeletes lakó- és irodaépület

Tervező: ÉM Győri Tervező Vállalat
Építész: Fátay Tamás
Munkatárs: Lang János
Statikus: Lipovszky Péter
Gépész: Gábries Henrik, Fehér Tibor,
Szemethy Dezső
Kivitelező: ÉM Győr-Sopron megyei Állami
Építőipari Vállalat
Főépítészvezető: Szolinger Elemér
Építésvezető: Takács Jenő
Tervezés: 1962.
Kivitelezés: 1963–64.

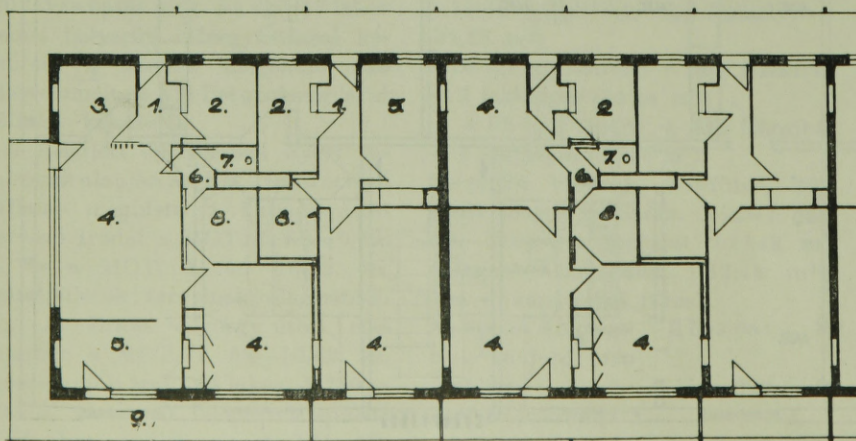

Az épület Győr városközpont kiépítésének I. ütemét képezi. A földszinten és az I. emeleten az OTP, Beruházási Bank, Állami Biztosító és Vámhivatal kaptak helyet, míg a többi 7 szinten a 93 lakás.

A többfajta funkció igény természetesen kihatott a szerkezetek kiválasztására és elkerülhetetlen volt a függőfolyosó alkalmazása. Ezek a tényezők természetesen erősen kötötté tették a lakások tervezését.

A homlokzat kiképzésénél a függőfolyosó kényeszerű loggiasor megoldással, a tervező azért egészítette ki, hogy elbújthassa a vakolt falsíkokat és a városközpontban megkívánt nemes burkolati anyagokat (bolgár fekete márvány, alumínium, polieszter lemez) kisebb felületen alkalmazhassa. Ez tette lehetővé a lakás költségmutatók és egyéb költségnormatívák betartását.

Az épülethez sülyesztett fedett udvar is tartozik, innen közelíthető meg a kazánház, és a kerékpárraktár. A fedett udvar felett bonyolítható le a közúti gyalogos forgalom.

1. előszoba, 2. konyha, 3. étkező, 4. szoba,
5. hálófülke, 6. előtér, 7. W.C., 8. fürdő-
szoba, 9. loggia

Szegedi 16 tanulócsoporthoz tartozó gimnázium és Vízügyi Szakiskola

Tervező: KÖZTI

Építész: Dávid Károly

Statikus: Vörös György

Fűtés, víz: Nyéki Tamás

Villany: Grineus Péter

Tervezési ideje: 1961—62.

Kivitelezés: 1962. okt.—1964. aug.

Kivitelező: ÉM Csongrád megyei Állami

Építőipari Váll.

Főépítészvezető: Nacsa János

Főművezető: Katona József

Beépített lm²: 16 600

Építési költség: 12 700 000,— Ft

Az iskola számára kijelölt telek a Felső-tiszapart—Római körút, Kistisza utca és Hajós utca között fekszik. A telek a Felső-tiszaparthoz viszonyítva kb. 3 m-rel mélyebben van, a Kistisza utca magasságában.

Az épület főtömegével a Felső-tiszaparttal párhuzamosan helyezkedik el, 10 m távolságban az utca vonaltól. A tornatermi szárny, a tanulmányi szárnyra merőlegesen, nyaktaggal kapcsolódik. Az épület főtömege földszint +3 emelet magas, a tornatermi szárny földszintes, az öltözők fölött tetőkerttel.

A tantermek, műhelyek stb., délkeleti fekvésűek, a tornatermi szárny északnyugati tájolású.

Az épület egyharmad része alápincézett, itt a kazánház és tartozékai nyertek elhelyezést.

Az iskolának egy bejárata van a Felső-tiszapart felől, amely egy lép-

csős híd közbeiktatásával közelíthető meg, az első emelet magasságában. Másik bejárata és a gazdasági bejárat a Kistisza utcai oldalon van.

Az iskolának a játszóudvar és tornaudvar felé két kijárata van.

Az iskola tanulmányi szárnyának rendszere oldalfolyosós. Az oldalfolyosó szélessége 4,00 m. Az iskola vertikális forgalmát az oldalfolyosóban elhelyezett 2 db 1,50 m széles egyenes karú lépcső bonyolítja le.

Az iskola vázasrendszerű, a váz között kitöltő falazattal. A födémek Bohn téglából készültek. A főépület két végfala és a tornaterem végfalai klinker téglá burkolatot kaptak. Egyébként az épület többi része fehér kőporos vakolatú. A padlóburkolat, a tantermekben, az előadótermekben, a szertárakban, az igazgatási részben és a tornateremben parketta. A folyosókon teraszó padló, a műhelyekben és az ebédlőben aszfaltburkolat készült. A konyhában, WC-ben, öltözőkben a padló a metlachi burkolat.

A külső lépcső haraszi kemény mészkőből készült, a belső lépcső műkőből.

A vizes helyiségekben csempeburkolat, a lépcső mellett a folyosó végfalakon és a főbejárati részen színes kerámiaburkolat nyert elhelyezést.

Az ablakok alumínium szerkezetűek. A tornateremnél üvegbeton

falak, és billenő vasablakok készültek. Az ajtók szerkezete: acéllemez tokban, rétegelt lemezaajtók. A bejárati ajtók alumínium szerkezetűek.

A tanulmányi szárny és tornaterem felett vasbeton tetőszék készült, hullámpala fedéssel.

A kertben felállításra kerülő 2 őz-szobor Somogyi József szobrász művészi alkotása, a portásfülkében a folyosó felé eső falon elhelyezett kerámia faliképeket Mészáros Géza keramikusművész készítette.

Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Akadémia
130 fős kollégium

*Tervező: ÁÉTV
Építész: Kiss Imre
Statikus: Kónya József
Gépészek: Gerlei Miklós, Lepsényi László, Csörgei Margit
Kivitelező: EM Győr megyei Állami Építőipari Váll.
Építésvezető: Tóth Vilmos
Tervezési év: 1962.
Kivitelezési év: 1963—64.*

Veszprémi Vegyipari Egyetem 600 fős diákkollégium és a fejlesztési programok

Tervező: ÉM Lakóterv

Építész: Márton István

Statikus: Spányi Balázs

Gépészek: Túrmezei Ödön, Gábor Jenő, Szilágyi

Márton

Belső építész: Horváth János

Beruházó: Veszprémi Vegyipari Egyetem,

Somkúti Lajos

Kivitelező: ÉM Veszprém megyei Állami

Építőipari Váll.

Építésvezető: Beke Péter

A Veszprémi Nehéz-Vegyipari Egyetem fejlesztése során lehetőség nyílt arra, hogy a Kiss Lajos lakótelep fogadó-tereként a Schönherz Zoltán utca, a Hóvirág és a Füredi utcák által határolt területen egységes tér- és tömegkompozíciót adó együttes alakuljon ki — a két 600 fős diákkollégium és az 1500 adagos menza, továbbá a 10 emeletes garzonház épületsorozatja.

A reális adottságok maximális tiszteletbentartása, a terep lejtésének jó kihasználása, a szolid és jól átgondolt tömegformálás, s a feladatot megfelelően szolgáló anyagok jelentős együttest eredményeztek a gyorsan fejlődő városnak.

A beépítés funkcionális kapcsolataiban s tömegjátékában egyaránt átgondolt.

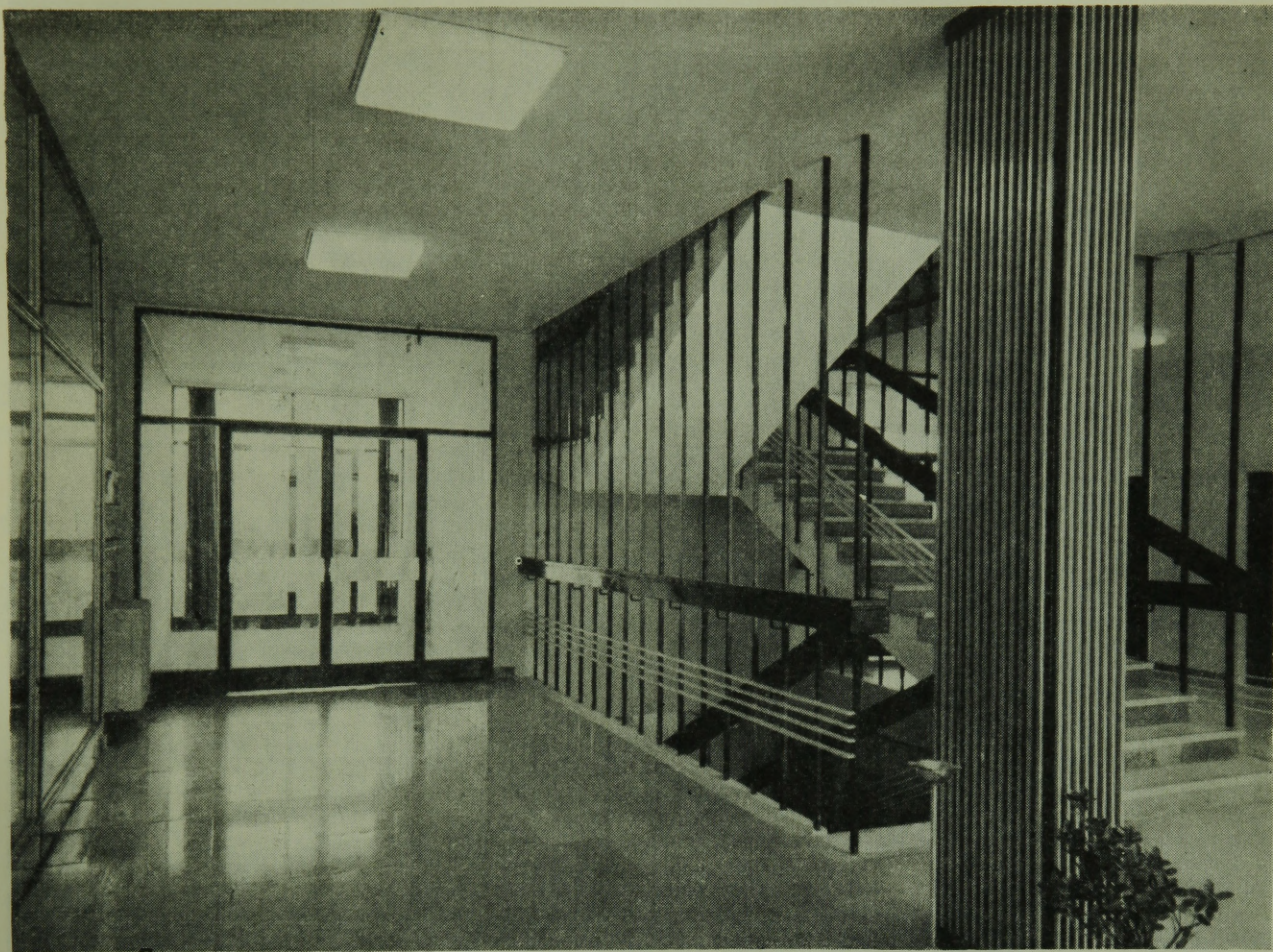
A megfelelő tájolással elhelyezett és a város léptékéhez illő kubust alkotó két diákkollégium közötti téren kétszintes menzaépület nyert még elhelyezést, amelynek kellemes tömeg- és homlokzatformálást biztosít az újszerű alaprajzi elrendezés.

A kollégiumok három traktusos, harántvázis szerkezeti megoldással készülnek. Az alaprajzi rendszer lehetővé teszi, hogy a földszintre helyezett igazgatási, közösségi és egészségügyi helyiségek mellett, zavartalan lakóemeletek alakuljanak ki olyan lakóegységekkel, amelyekben a 2 db 4 ágyas háló, közös tanulótérből nyílik.

A lakóegységek kiszolgáló és egészségügyi helyiségsorozatjai a középső traktusba kerültek központos vizes blokkban, gépi szellőzéssel.

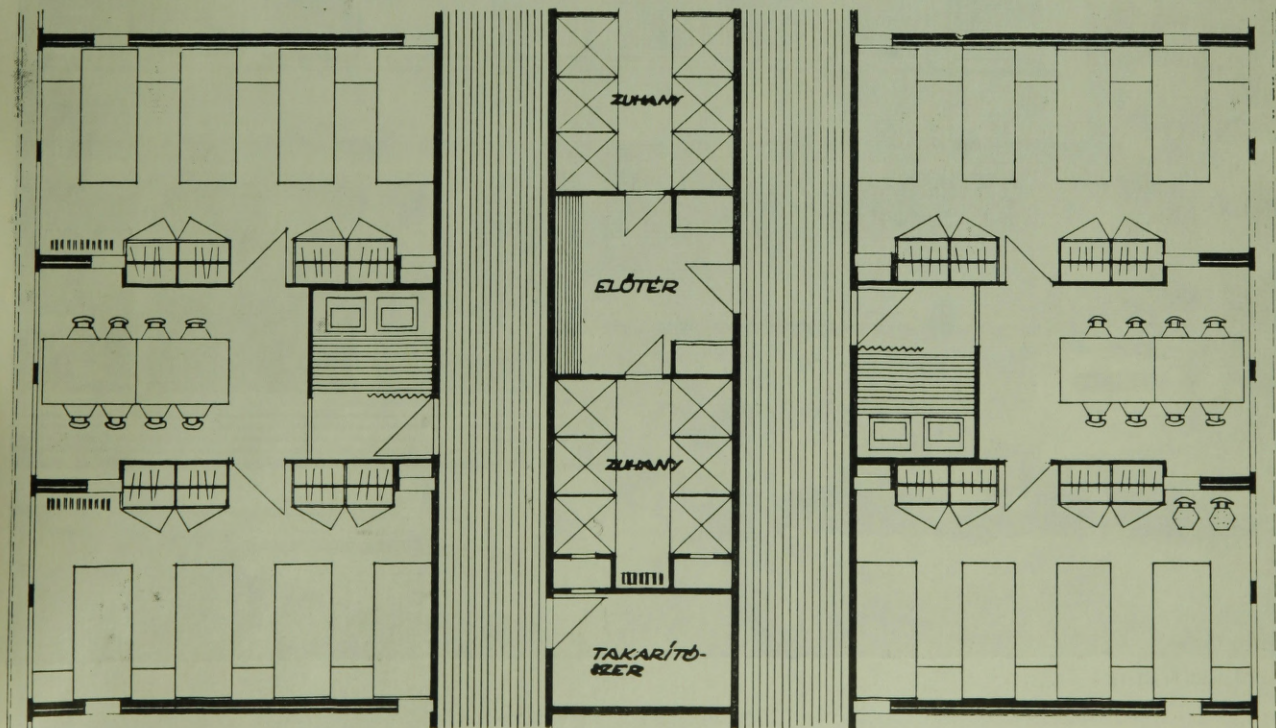
Az együttesből eddig az első építési ütemet adó egyik diákkollégium épült meg. Az elkészült építmény a tervező elgondolásainak helyességét igazolja a tömegformálás, az anyagfelhasználás és gazdaságosság tekintetében egyaránt, s ez elég biztosíték arra, hogy a teljes épületsorozat megépülte után lényeges és szép alkotó eleme lesz a Vegyipari Egyetemnek, és a városnak egyaránt.

A megépült diákkollégium gazdasági mutatói:

Beépített légköbméter	31 367 m ³
Bruttó költség	20 380 000,— Ft
Beépített 1m ³ ár	649 Ft/m ³
Egy ágyra eső költség	33 960 Ft/ágy

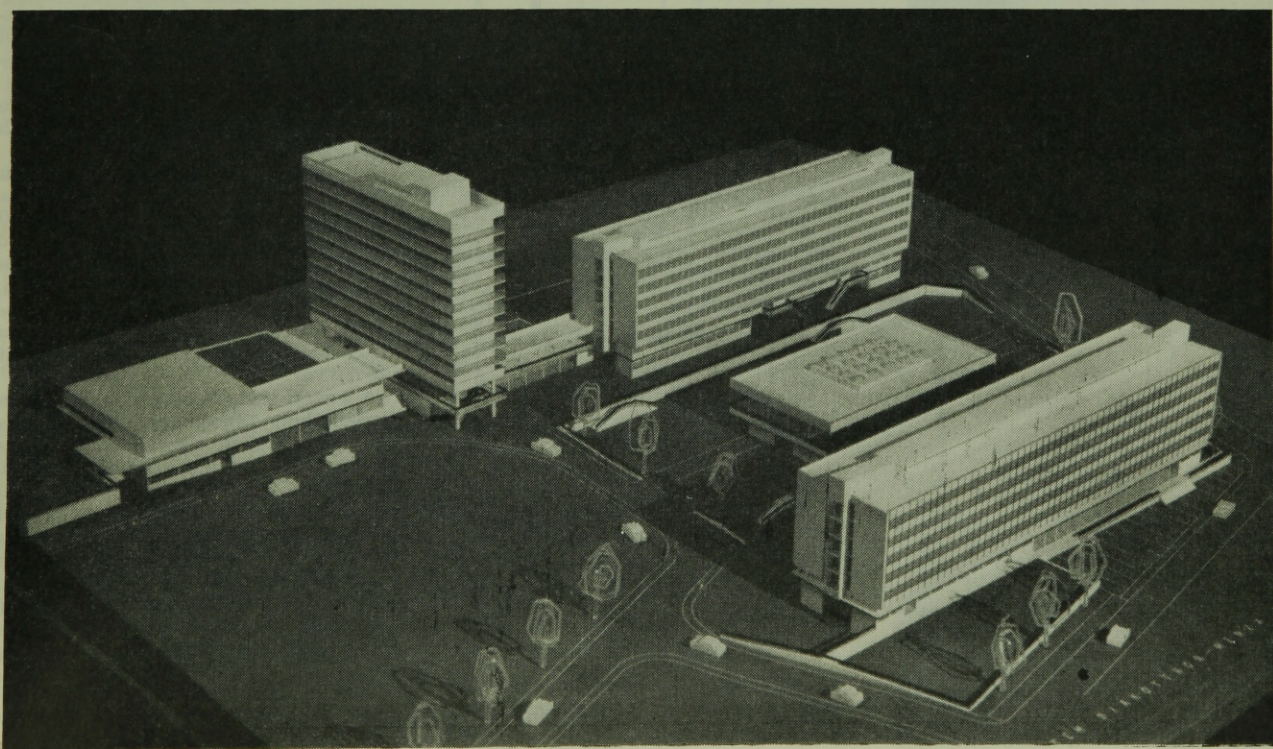

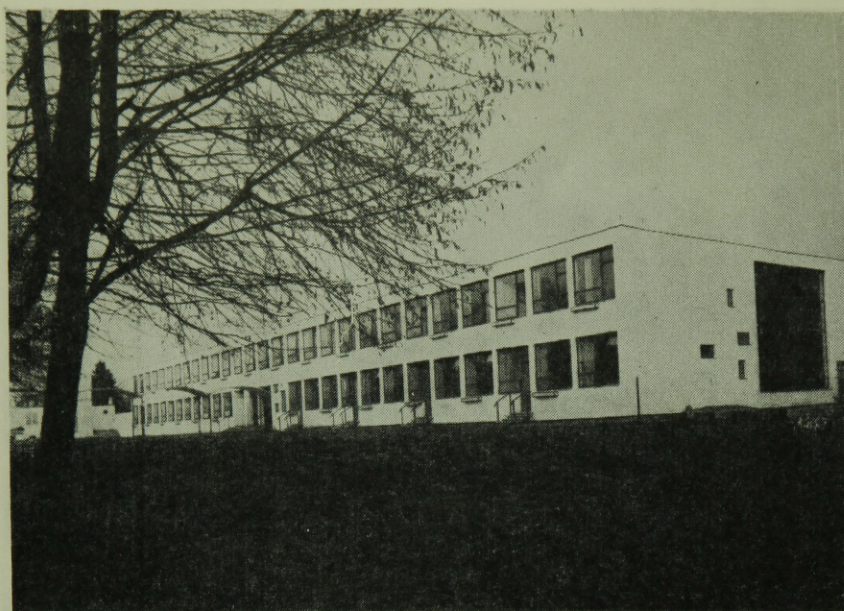
A kollégium bejárata

A kollégium (esti_felvétel)

Modell_foto

Kaposvári 20 tanulócsoporthos gimnázium

Tervező: KÖZTI

Építész: Kismarty Lechner Kamill

Statikus: Vörös György

Gépész: Gryneus Péter, Kovács Gáspár

Kivitelező: Somogy megyei Állami Építőipari

Vállalat

Építésszervező: Gebhardt György

Műszaki ellenőr: Borka János

Építési költség: 14 014 000 Ft

Beruházási költség: 14 508 000 Ft

Az épület egy meglevő parkhoz csatlakozó telken épült, a 4 utca által határolt terület északnyugati sarkán.

Az északi utca tengelyében bérház áll, az északkeleti sarok beépítésre vár, mellette is van egy régi általános iskola.

Célunk az volt, hogy a park felhasználásával az iskolaépületet parkkal egyesítsük és attól mindössze egy szükséges kerítés válassza el.

Az épület 1 emeletes, oktatási tere egyetlen a 2 szintet összekötő csarnokzsibongóból áll. Innen nyílnak mind a földszinten, mind az emeleten a tantermek. A földszinten helyezkednek el a műhelyek, a tanulószobák és a konyhaüzem. Az emeleten pedig az igazgatóság, a szertárak, a fizika, biológia és vegytani előadóterem, valamint a rajzterem. A főépületi tömbhöz nyaktaggal csatlakozik a 16×28 m-es tornaterem a szükséges kiszolgáló helyiségekkel.

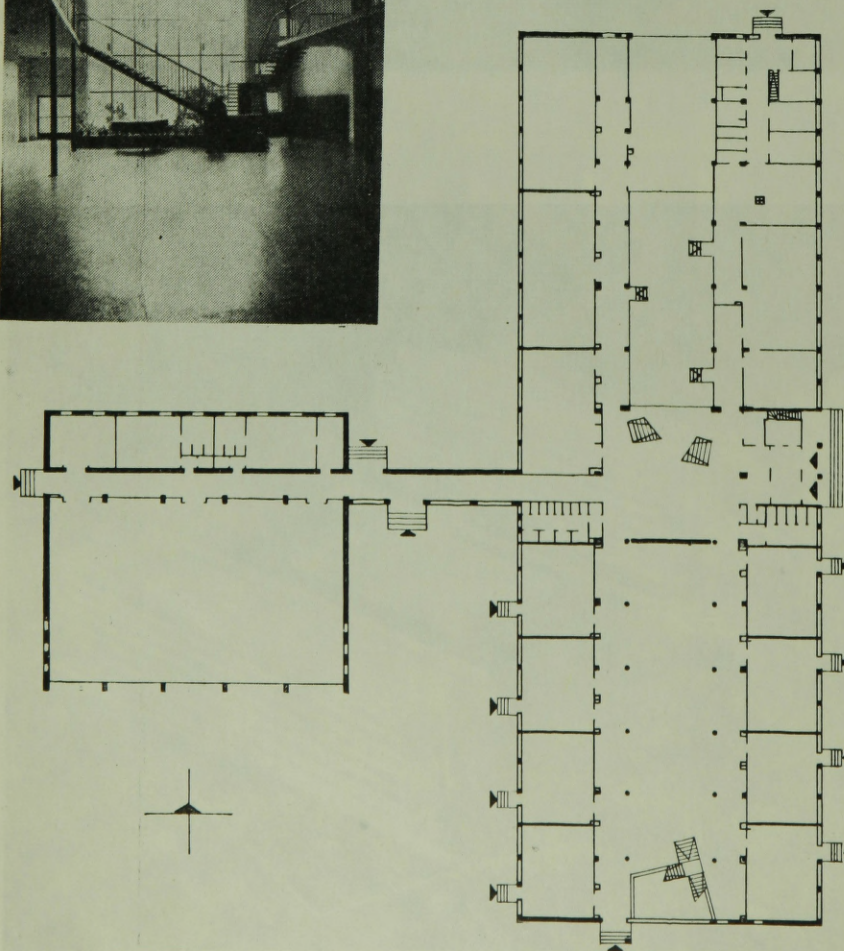
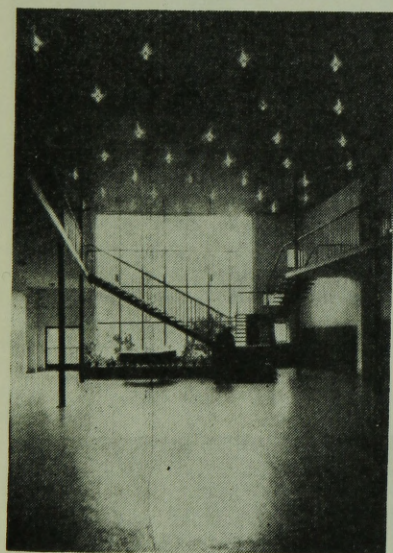
Az oktatási rész egy térbe nyitása nemcsak a könnyű ellenőrizhetőséget biztosította, hanem a rendezvények céljaira is alkalmas, tágas zsibongót is. Ez a tér e célnak a gyakorlatban is jól megfelelt. Az üzemeltető véleménye szerint 2000 fős összejövettel számára is előnyösnek bizonyult. Ennek biztosítására a kb. 12×35 alapterületű tér akusztikai mennyezetet és falkiképzést kapott. Ez biztosította a csarnokzsibongó visszahangmentességét, ami feltétlenül szükséges ilyen nagytömegű használatnál.

A közepén elhelyezett fölépcsőn kívül belső lépcső is készült a téli kert felett.

Az iskola tulajdonképpen 6 m mélységű tanterem traktusból és az ehhez csatlakozó 2,50 cm szélességű folyosó részből áll. A közöttük levő szakasz felső lefedésével alakult ki a zsibongó. Ez gazdaságilag előnyösebb, mint az oldal-folyosók ablakfelülettel való ellátása. Ez már 1955-ben a soroksári iskolánál is bizonyítást nyert.

A szerkezet szabályos raszter-rendszerben elhelyezett vb. pillér-váz, az ablakok szerkezete fém, a belső ajtók burkolata natur falemez. A nagyméretű tornaterem alig drágább, mint a normákban előírt 10×20 -as méret és ez ki tudja elégíteni a helyi sportkörök igényeit is. A bejáratot az utcával a donga-íves tető kapcsolja össze az előkerten keresztül.

Az épülettömbhöz csatlakozik a kazánház, a transzformátorház, az igazgatói és portás lakás melléképülete és a 28 m magas kémény, műanyag festéssel.

Csatárka utcai gyermekotthon

Tervező: BUVÁTI
 Építész: Dr. Preisich Gábor
 Munkatárs: Fekete Dániel
 Szolgálati lakóépület tervezője: Mester Árpád
 Statikus: Váradi Judit, Dulácska Endréne
 Gépész: Böröcz István, Györgyi Miklós
 Kerttervező: dr. Krizsán Zoltánné
 Kivitelező: ÉM 41. sz. Állami Építőipari Váll.

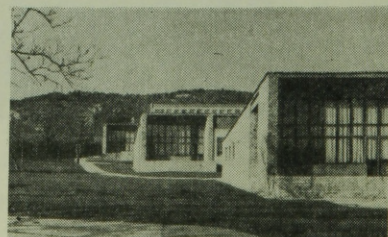
A 320 férőhelyes gyermekotthon építése 1962 nyarán kezdődött, átadására 1964 őszén került sor.

Az építési összköltség bútorozással, kertépítéssel, közműköltségekkel együtt kerekén 30 millió forint.

Az intézmény területén 60 óvodás gyermek számára 4 db, egyenként 20 személyes óvodaépület, 240 általános iskolás gyermek számára 4 darab, egyenként 60 személyes lakóépület helyezkedik el. Az emelkedő terep felső részén álló főépület a 8 tantermes általános iskolát, az adminisztrációs és gazdasági helyiségeket, az éttermet, a konyha- és a mosókonyhaüzemet, valamint a foglalkoztató helyiségeket tartalmazza. A terület szélén áll a meglevő épület felhasználásával —, illetve emelet ráépítésével létesített háromlakásos szolgálati lakóépület.

A kerekén 4 hektáros területen a közös parkon, a gyermekjátszótereken, a tornaudvaron kívül nagyobb felületű, sportolásra, illetve labda-játékokra is alkalmas nagyobb gyermekjátszótér készült.

A létesítményt távfűtéssel és központi melegvízszolgáltatással látták el. A lejtős terepre és a pavilonos elrendezésre tekintettel, hagyományos szerkezetekkel készült. A kőburkolatot a közeli kőbánya kővével tervezték, azonban a beszerzési lehetőségek nehézségei miatt ürömi követ alkalmaztak. A homlokzatok kővel nem burkolt részei festés nélküli cuppantott vakolattal, illetve nyers betonfelületekkel készültek, ez utóbbiakat Wallkyddal színezték.

Farkaslyuk 152 fős bányász szálló

Tervező: ÉM Lakóterv

Építész: Spiró Éva

Statikus: Tóth Elemér

Gépész: Kaszap István, Arnold Károly, Chatel Ottó

Kert tervező: Baló Borbála

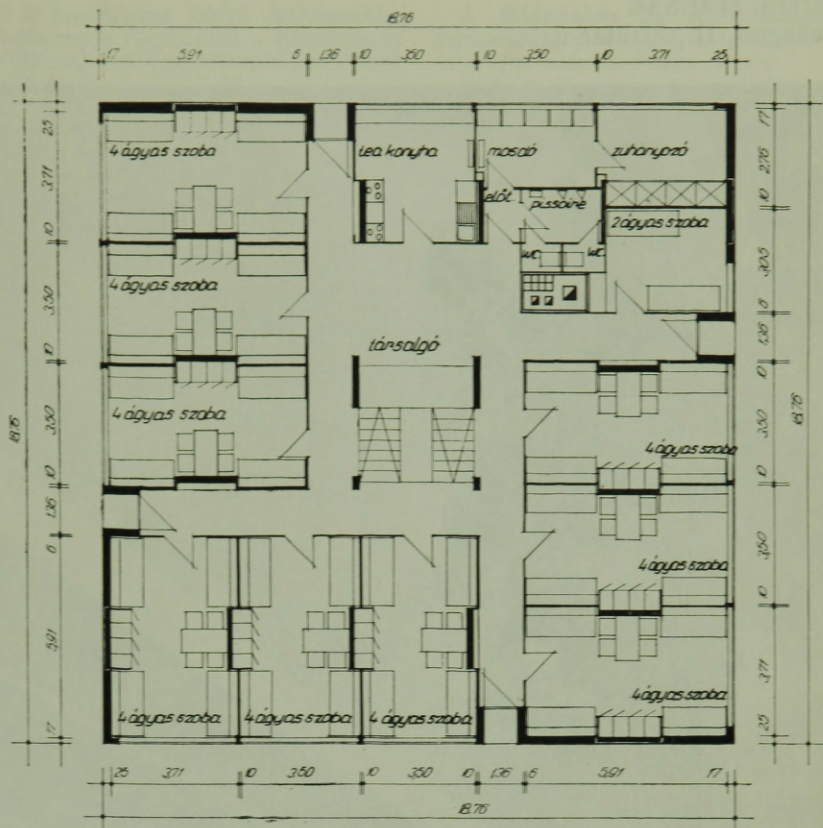
Kivitelező: ÉM Borsod megyei Mélyépítő

Vállalat

Felölő építészvezető: Molnár István

Beruházó: Ózdvidéki Szénbányászati Tröszt

Műszaki ellenőr: dr. Csomós József

Farkaslyuk — Ózd városhoz tartozó bányásztelepülés. A bányauzem közelében, de megfelelő szeparáltságban, festői környezetben létesült 1957-ben, a nagyrészt kétszintes lakásos, sorházakból álló lakótelep (Szekeres József és Ersi Dezső tervezésében), 1960-ban pedig a lakótelep centrumában az általános iskola (Szekeres József tervei alapján). A bányász szálló céljára az iskola szomszédságában levő, viszonylag kiterjedelmű, erősen lejtős telket jelölték ki.

A centrális kialakítás — ahogy azt az eredmények igazolták — alkalmas volt mindkét célkitűzés teljesítésére. Gazdaságos kisméretű befoglaló-formája, szerkezeti rendszere és üzemeltetési költségeinek kedvező alakulása (fűtés) következtében. Bensőséges, otthonos hangulatú a felülről megvilágított középső tér és a szokványos hosszanti közép-folyosós rendszertől eltérő közlekedő rendszere miatt.

A földszinten létesült a nagyméretű társalgó-hall, valamint a gondnoki lakás, az iroda, a porta és a WC csoport. Az emeleteken, szintenként 9 db 4 ágyas és egy db 2 ágyas szoba készült (valamennyi a megfelelő égtáj felé néz). A negyedik — kedvezőtlen tájolású oldalon vannak a kiszolgáló helyiségek: élelemtárolókkal, beépített konyhaelemmel jól felszerelt teakonyha, zuhany — mosdó — WC csoport. A központi, lépcsőházi térben szintenként kis társalgó-sarok nyert kialakítást. Az önálló kazánházi egység a telek lejtését kihasználó hátsó alápincézett részben van.

Az épület külső kialakítása is a gazdaságosság függvénye. A panelelemek előgyártottak (gondos, dícséretes munka), az összefüggő felületek Wallkyd festést kaptak. A külső nyílászárók a szobákban típus faszerkezetek, a társalgóé acélszerkezetű.

Az épületek függőleges és oldalirányú állékonyosságát általában keret, vagy falszerkezetek biztosítják Pontháznál az állékonyság biztosítására kétirányú, azonos értékű szerkezetet célszerű tervezni.

A farkaslyuki munkásszállónál az építészeti funkciók a szerkezettervezés felé megkivánták, hogy a földszinten nagy közösségi tér alakuljon ki, végigmenő portál mutassa meg kifelé a földszinti tér közösségi voltát, alul-felül sík födécek készüljenek, a pillérek a bútorozhatóságnak ne legyenek útjában, sőt azok a bútorelemek rászerezésével segítsék a belső tökéletesebb használhatóságot. A felsorolt kívánások miatt a szokásostól eltérő vázszerkezetet alakítottak ki. Az építész és szerkezettervező együttműködése folytán a pengepilléres szerkezeti rendszert választották.

A szobasejtek elemzése során megállapították, hogy a harántfal középső részén beépített szekrények, illetve lécsukható asztallap szükséges, az asztal három-oldali használhatóságát a kismértékben beálló teherhordó szerkezet nem zavarja.

Bruttó kivitelezési összköltség: 3 163 314,— Ft

Beépített légtér: 5 792,— 1m³

HOTEL IFJÚSÁG
Budapest, II., Zivatar u.

A hangulatos budai környezetbe kellemesen illeszkedik a Rózsadomb délkeleti lejtőjén felépült IFJÚSÁG SZÁLLÓ.

A létesítmény a Kút utca, Zivatar utca és a Rózsahegy utca által határolt, volt romos területen került elhelyezésre. Az Express Ifjúsági Utazási Iroda által szervezett különféle hazai és külföldi társasutazások vendégei laknak a szállóban.

Az ifjúsági utazások különbözőségéből adódóan különböző variációs lehetőséggel kell bírni az egyes szobaegységeknek. Ennek megfelelően a középfolysós rendszerű épület három szintjén a következő szobatípusok találhatók:

Kétágyas fürdőszobás, előszobás vendégszobák, valamint nászutas kétágyas szobák, három és négyágyas berendezéssel is felszerelhetők.

A szobához kellemes külső tartózkodást biztosító loggiák tartoznak. A 102 vendégszobában 400 ágy helyezhető el.

A földszinten az előcsarnokhoz kapcsolódik a recepció, társalgó-hall, valamint a konferencia terem.

A földszint további részén is vannak vendégszobák.

A legfelső szinten, az épület északi gazdasági bejáratától függőleges úton érhető el a konyhaüzem.

A két lépcső közötti területen kétirányú kilátással helyezkedik el a nagy étterem, vele variálhatóan az összenyitható bankett-terem és a bár.

Az épület monolit vasbeton, vas-szerkezetű Bohn födémmel, mindkét oldalon emeletenként konzolosan ki nyúló rejtett gerendákon ülő erkélylemezzel, üveg mellvédkorlással.

A homlokzat terméskő lábazattal és nemesvakolattal készült. A belső nyílászárók típus szerkezetűek.

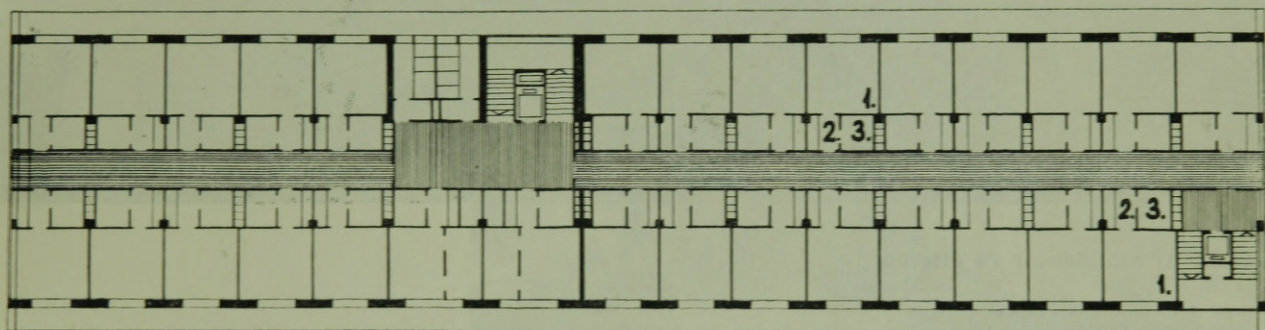
Az épület fűtése olajtüzelésű.

Beépített légm³ 24 158,—lm³

Légm³ ára brutto 840,— Ft

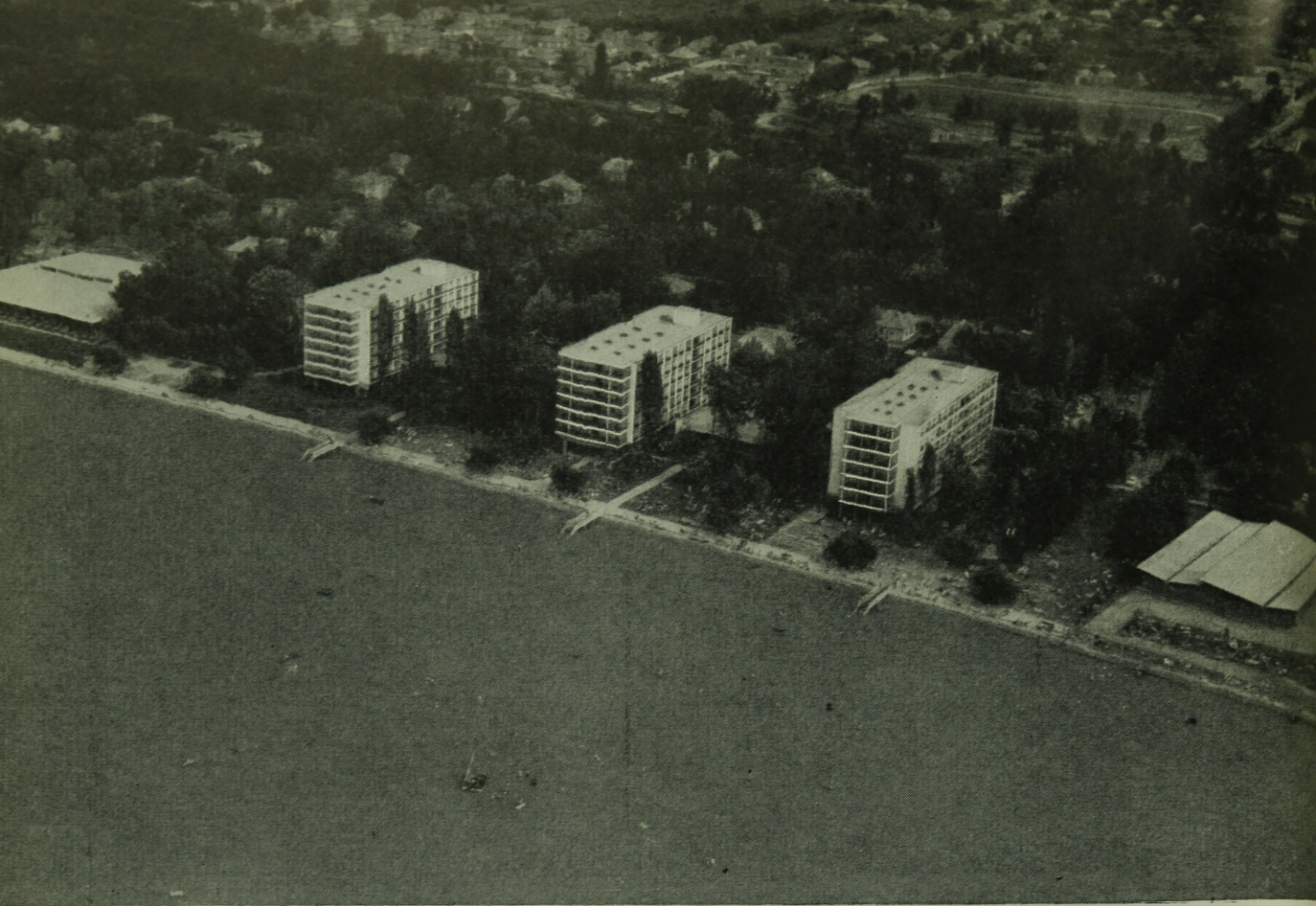
Egy ágyra eső költség 51 000,— Ft

Tervező: ÉM ÁÉTV
Építész: Csángó András
Munkatársak: Nigó József és M. Régenhardt Piroska
Belső: Garajszky József
Statikus: Kónya József
Gépész: Hangay László, Buttykai Sándor, Szőke Lajos
Mélyépítő: Staudinger János, Budai Béláné, Varjasi Nándor
Kivitelező: ÉM 41. sz. Állami Építőipari Váll.
Építésszerelő: Bauer István
Művezető: Tumper József
Beruházó: Művelődésügyi Beruházó Vállalat
Kocsis Antal
Tervezés: 1962.
Kivitelezés: 1963—64.

1. szoba, 2. előtér, 3. mosdó

Siófoki új szállodasor és étterem

Tervező: UVATERV—VÁTERV

Építész: Czigler Endre

Statikus: Erényi Iván, Kovács László, Szekeres Kornél, Urbán István

Talajmechanika: Hámory Zoltán

Gépészek: Müller László, Szabó László, Rády András, P. Horváth István, Szabó Dénes, Boros Árpád

A második épület adaptálását a Pécsi Tervező Vállalat Siófoki Irodája végezte.

Építész: Bognár István

Statikus: Sárdy György

Gépész: Gyürky György

A kivitelezést az EM Somogy megyei Állami Építőipari Vállalat végezte:

Építésvezetőség: Fehér Gyula, Yarga Lajos, Parrag Imre

Műszaki ellenőr: Vágó Pál, Étermi és Büfé Váll.

1961. évben merült fel az a gondolat, hogy Siófokon, a Strandtől keletre eső, aránylag keskeny területen szállodasor létesüljön, közvetlenül a vízparton.

Ez a szállodasor az első ilyen jellegű együttes, amely 1964. évben 80%-ban elkészült.

A szállodasor első épülete a *Balaton szálló* 1962. évben készült el, míg a második és a harmadik épület a *Lidó* és a *Hungária* szálló, valamint az *1000 adagos étterem*, hőközpont és közművesítés 1963-64. évben valósult meg.

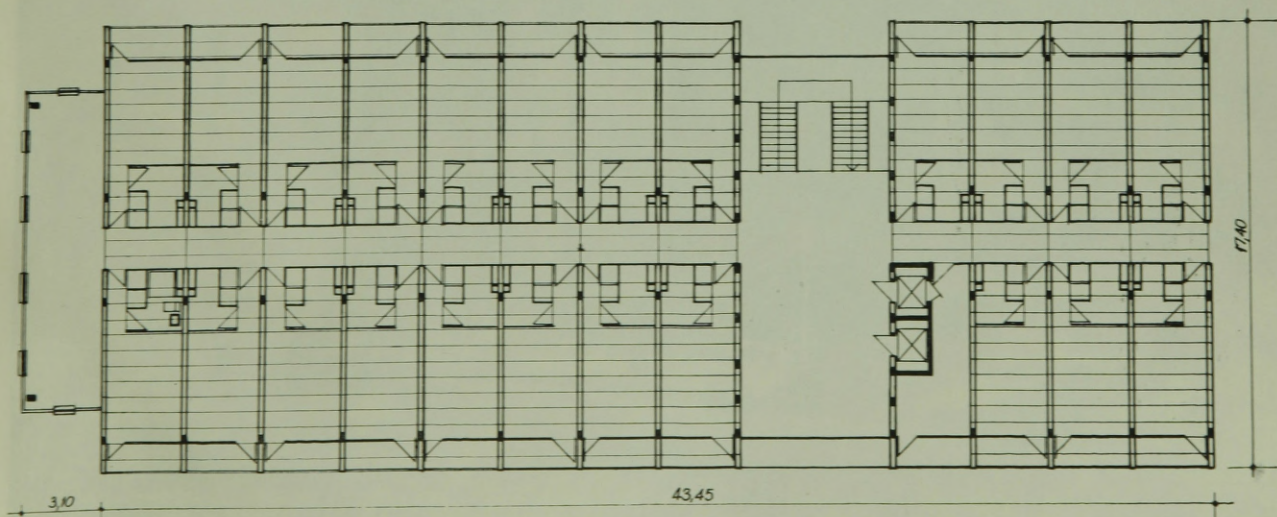
A három szállóépület egyenként földszint + 6 emeletes, 138 db kétágyas, fürdőszobás lakrészszel, az első épület további adaptálásával, kismértékű változtatásokkal épült.

A szállodasort a jelenleg kivitelezés alatt álló földszint + 12 emeletes *Európa* szálló zárja majd le, összesen 1138 férőhely biztosításával. Az utolsó toronyszálló önálló éttermet és befejező konyhaüzemet kap.

A melegvíz, valamint gőz biztosítása a különállóan épült hőközpontból történik.

Lényeges szempont volt a tervezésnél megtalálni azt a határt, ameddig ilyen idényjellegű szállodánál el kell és el szabad menni. Vonatkozik ez a szobaegység kialakítására, a szerkezet megválasztására és a szakipari munkák mértéktartó alkalmazására.

Az épületek egységesen harántfalas rendszerben épültek, újítás alkalmazásával, B-25-ös falazóblokkokból és P 28/50 Hill-pallóból kialakított fődémszerkezettel oly módon, hogy a fődémelemek közvetlenül a haránt-

falakra kerülnek, majd e fölött készül a vasbeton kiváltógerenda, mely a következő emeleti fal és födémterhelést átviszi a harántfalban felvezetett vasbeton pillérekre. A Hill-pallók közötti monolit vasbeton borda teszi lehetővé ezen elemeknek közbülső födémként való alkalmazását. A monolit vasbeton borda alatti zsaluzás bentmarad, ez hangszigetelés céljából szükséges. A szigetelő réteg szerelhető. Ezt jelen esetben nádpalló rabitzhálóval biztosítja.

Az alkalmazott módszer igen gyors és gazdaságos építkezést tesz lehetővé, mely már az első épületnél 162 munkanapos kivitelezési idővel vizsgázott. A többi létesítmény 1 év alatt készült el. Hagyományos módszerű építkezéssel összehasonlítva nemcsak az építési idő rövidebb, hanem gazdaságosabb is.

A három épület építési költsége összesen az építési, szakipari és belső gépészeti munkákkal 24 805 000,— Ft, személyfelvonókkal együtt százalékolás és külső közműcsatlakozások nélkül. Az összes kubatúra 52 230 légm³, egységár 470,— Ft/légm³. Egy férőhelyre eső költség 30 000,— Ft. A fenti költségek költségvetés alapján készültek.

Az épület földszintjének 57%-a beépítetlen. A csak földszintes szállodai előcsarnok az épületen kívül nyert elhelyezést, melynek költségei a fenti adatokban szerepelnek.

Az étterem a 3 db 6 emeletes szálló ellátására, valamint külső vendégek fogadására szolgál, 1000 adagos konyhaüzemmel és 960 m² leülő felülettel. Itt az épület szerkezetének megválasztásakor lényeges szempont volt, hogy az üzemi és éttermi rész funkcióját és használatát függőleges teherhordó szerkezetek ne zavarják. Az étterem és konyhaüzem 12 000 légm³. Építési, szakipari és belső gépészeti munkák költsége százalékolás nélkül 3 540 000,— Ft, egységára 295,— Ft/légm³.

Tervezte: Iparterv
Építész: Molnár Péter
 Mühlbacher István
Statikus: Varga István
Gépész: Szövérfy Pál, Sárkány Imre, Ahrendt Lajos
Akusztikus: Lohr Ferenc, KÖZTI
Kivitelező: EM 42-es Építőipari Vállalat
Beruházó: Főv. Építőipari Beruházó Vállalat

Minden ismertető szöveget megelőzően köszönetet kívánok mondani az építésvezetőség: Both Aladár főépítésvezető és Sipos Sándor építésvezető szakértő közreműködéséért, valamint Rózsa Jánosnak, aki az igen bonyolult és egymást fedő munkákat áttekintve, nagyvonalúan viselte épületünk gondját, — a ma sajnálatos módon kevésbé megszakott — szakmai szeretettel, hozzáértéssel, a tervezők gondolatainak híu kivitelezésével.

Az épület Budapest X. kerületében, Kőbányán, a Pataki István téren épült fel, s a kerület igen kedvezőtlen mozi ellátottságán segít. Míg a fővárosban 19 000 lakosra, addig Kőbányán 34 500 lakosra jutott 1—1 moziépület a beruházást megelőző időben. A rendezési terv, mely az 1958-ban lezajlott, a terület rendezésére kiírt tervpályázat díjnyertes munkájának realizálása, a BUVÁTI-ban készült, Kiss Albert és munkatársainak terve. E terv első két felépült objektuma a Kiss Albert tervezte párház és az ismertetésre kerülő mozi.

A kialakulóban levő új városkép az adott helyen zömök, szinte centrális jellegű, nem lepényszerű épületet kívánt, s ez a kétszintes elrendezést önmagában indokolta, eltekintve annak funkcionális előnyeitől. A forgalom vezetésének leírásával nem kívánom az érdeklődőt terhelni, az olvasható az alaprajzból. E cikk megjelenése előtt, a gyakorlati üzemelés megfigyelése alapján állítható, hogy a forgalom zökkenőmentes, gyorsan bonyolódik.

A nézőtér tervezési adatait tartalmazhat számot érdeklődésre, így

azokat sorolom fel részletesebben, megjegyezve, hogy a rendeltetés szolgáló egyetlen helyiség sem haladja meg az érvényben levő normák által megszabott kvadraturákat, s a viszonylagos tágasság a különböző rendeltetésű terek kapcsolódásából és egyetlen térkomplexumként való felfogásból adódik. E felfogás az enteriőrökben átfedéssel átfutó anyaghasználattal hangsúlyos, s a tervezők térértelmezésére és építési törekvéseire világít rá.

A nézőtérben 800 ülőhelyet helyeztünk el, 90 cm-es kényelmes sortávolságot tartva. A székeket csak úgy, mint az enteriőrök minden részletét belsőépítész külön igénybevétele nélkül az építész tervezők formálták, az akusztikai követelményeknek megfelelően.

Meg kell jegyezni, hogy például a székek műbőr huzatának elkészítése olyan tevékenységet követelt a tervezőktől, mely teljesen szokatlan. Hazai gyártású lélegző műbőr a tervezés pillanatában nem volt, s a gyártás beindítása körüli bábáskodás igazán nem volt építési kötelességnek mondható.

A vetítési távolság $24,80 \text{ m} = 100$ százalékos, vásznon szélesség: $12,40$ méter = 50% , első sor távolsága a vászontól: $6,20 = 25\%$. Ezek az adatok Cinema-Scope rendszerű filmek vetítésére alkalmas termek méretezésére adott képletek alapján számított, s a kiviteli tervekben tartható méretek, s $50\%/2,55$ képlet alapján $4,90$ m vásznon magasságot biztosított. Itt megjegyezni kívánom, hogy az üzemelő a $12,40 \times 4,90$ maximális vásznonméretnél nagyobb méretű vásznat épített be, s ez az első sorok

látási viszonyait károsan befolyásolja, valamint a vetítés tiszta képet adó feltételeit is. A fent leírt tér alkalmas több csatornás stereofonikus filmek vetítésére is, s az efekthangszórók beépítése révén, mikrofonos hangpróbán kitűnő akusztikájának bizonyult, ami az akusztikus által előírt max. $4,00 \text{ m}^3/\text{l}$ fő szigorú tartásának is valószínű eredménye a hangnyelő, diffundáló és vevő anyagok gondosan mérlegelt beépítése mellett.

Szólni kell az épület szerkezeteiről, mely viszonyaink adta korlátokon belül a megszokott építési mód mellett több új anyag szakszerű alkalmazásához vitt közelebb. Az épület váza monolitikus vasbeton szerkezet, a felvett raszter hálónak megfelelő alátámasztásokkal $4,80 \text{ m}$ konzolos födém túlnyújtással. A monolitikus építési módot a számtalan szellőzőcsatorna és áttörés tette szükségessé. A nézőtér $26,00 \text{ m}$ nyílásközü tervét beemelt rácsos acéltartók hidalják át. Ezek változó szinteken való felfekvése biztosítja a nézőtéri mennyezet íves akusztikai céllal lefelé domború vonalát. A tartó mindkét

övére födém fekszik föl, közrezárva egy gépészeti szintet, mely szellőző- és elektromos gépészeti problémákat old meg. Miután az emeleti oldalfalak mindegyike konzolra fekszik fel, azok könnyítése szükségszerű volt, réteges hang és hőszigetelő lapokból készült függönyfalas rendszerben. Sajnos ennek szerkezeti formálása a belső terekben elmaradt, s a vakolat elfedi a tervezőkez irányú törekvéseit. A homlokzatot burkoló anyag import „marbrunit” üveg.

A szellőzés rendszere téli-nyári üzemben változtatható áramlási irányú légfűtés, a későbbiekben beépítésre kerülő klíma szekrények számára biztosított feltételekkel. A hőenergiát a szomszédos épület kazánháza biztosítja. A nézőtérén a székek alatt és a lámpatestekben elhelyezett nyílásokon át történik a levegő be-, illetve kiáramlása.

A zajtalan üzemeltetést biztosítják a ventilátorok alacsony fordulatai, az expandált parafával bélelt független gépalapok, a zsugor bronzcsapágyak, a hangtompító ventilátor, a hanglédaszerűen kiképzett és a regiszter-

falban összefogott azbesztszórás, léges-csatorna elosztórendszer, alacsony a befúvási és elszívási sebesség.

Az épület bejárati főhomlokzata ma befejezetlen, mert a fővárosi neon berendezéseket tervező és gyártó vállalat hosszas huzavona után sem készítette el a változtatható feliratú reklám hirdető táblát, melynek tartó konzolai ma értelmetlenül merednek az érkezőkre.

Végezetül a beruházás néhány adatát közlöm okulásul.

Beruházó hatóság: A Fővárosi Tanács VB. Népművelési Osztálya

Beruházó Vállalat: FÖBER.

Üzemelő: Fővárosi Mozgóképüzemi Vállalat

Generáltervező: BUVÁTI

Filmtechnika tervezése és szerelése: Filmtechnikai Vállalat

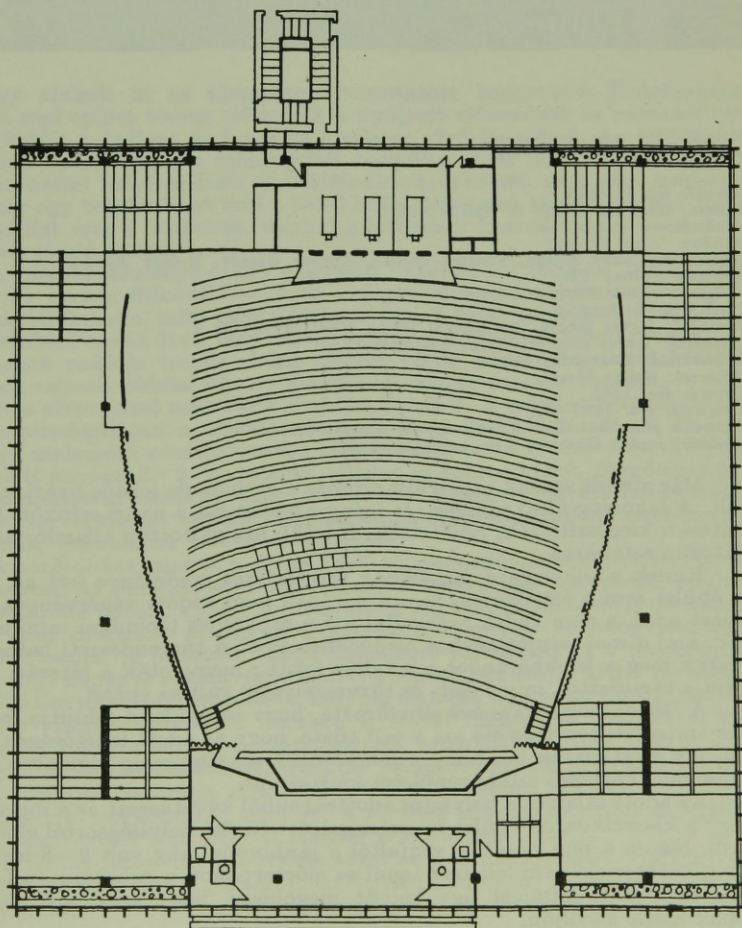
Jóváhagyott, előírányzott összeg: $18\,904\,631,-\text{Ft.}$

Kivitel befejezésével zárt végszámlák összege, felfelé kerekítve

$14\,900\,000,-\text{Ft.}$

Mégtakarított összeg kb.

$4\,000\,000,-\text{Ft.}$

Gárdonyi Színház Eger

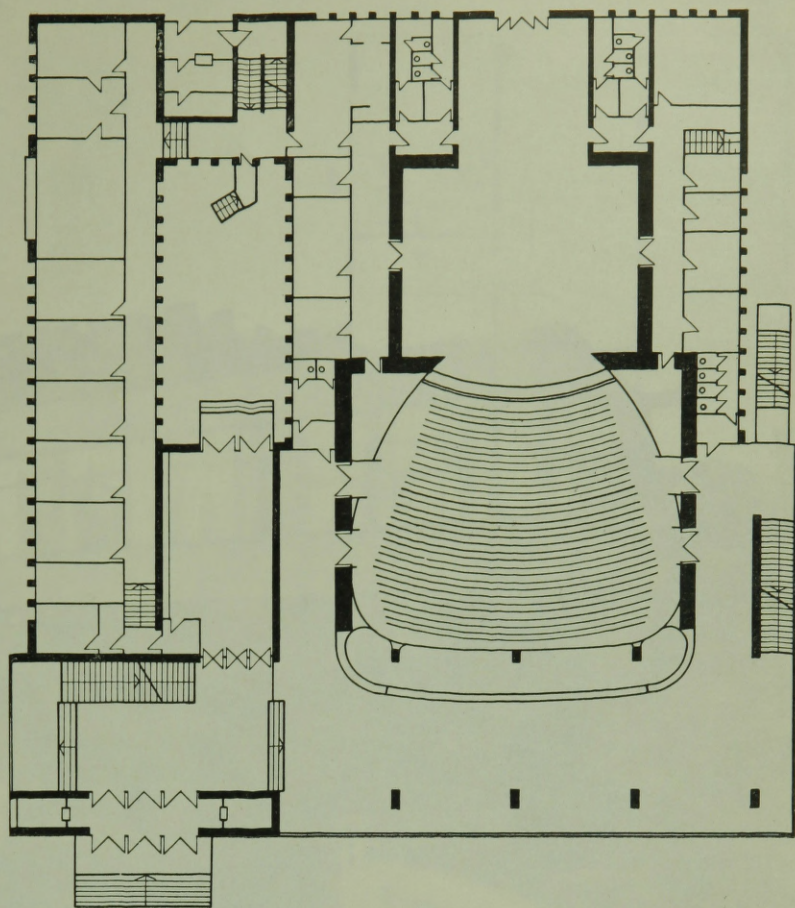
Tervező: ÉM KÖZTI
 Építész: Mátyóki László és Szutor János
 Belső: Mózer Pál
 Statikus: Vörös György
 Gépész: Derecskey Zoltán, Fűszter Ferenc, Kovács Gáspár, Molnár Nándor
 Szcenika: Tolnay Pál
 Akusztika: Lohr Ferenc
 Kert: Kiss E Gusztáv
 Beruházó: Heves megyei Beruházási Iroda, Madarász Gyula
 Kivitelező: Heves megyei Állami Építőipari Váll.
 Építésvezető: Medveczky József
 Művezető: Gallas József
 Tervezés éve: 1960.
 Kivitelezés éve: 1960—64.
 Figurális plasztika: Kiss Kovács Gyula szobrászművész
 Gárdonyi portré: Ohmann Béla szobrászművész

Már a múlt század végén állt színház Egerben, de jellege nyári színpör volt. A lakosság által támasztott igény alapján ezt a nyári színpört folyamatosan kiegészítették, bővítették. Később átalakították állandó játszást biztosító színházzá.

Ennek a toldozgató munkának természetes eredménye lett az, hogy az épület sem a színésznek, sem a nézőnek nem tudott végérvényes megoldást adni, s nem tudta befogadni azt a szükséges technikai minimumot sem, ami a mai színjátszáshoz elengedhetetlen. A tűzrendészeti hatóságok húzták meg a lélekharangot a színház felett: megvonták a játszási engedélyt a társulattól, mivel élet- és tűzveszélyessé vált az épület.

A Heves megyei Tanács elhatározta, hogy az épületet felújítja, bővíti, s az építészeti tervezés elé azt a célt tűzte, hogy az adott lehetőségek alapján úgy avatkozzék be, hogy a lehetőségek maximumáig elmenve, kísérjen meg korszerű színházépületet kialakítani.

Az adott falak és a helyszíni adottságokból következett az a megoldás, hogy a klasszikus, az épület hossz tengelyére fűzött helyiségsortól el kellett térni, hiszen a régi nézőtéri végfaltól a járdavonal alig volt 6—8 méterre. Így a nézőtér elé nem lehetett tenni az előcsarnokot, a ruhatárat, a foyert, és a bejáratot. Mindezt úgy kellett megoldani, hogy ezek egy része az épület mellé kerüljön.

Így alakult ki az alaprajzon bemutatott kompozíció. Érdekessége, hogy a régi épület tömeg elé került a nyújtott előcsarnok és ruhatári tér, mellé került a bejárat és foyer az emeletre vivő lépcsővel. Az előbbieket befogadó épületszárny a színpad felé benyúlva mint bővítés, biztosítja a színház üzemi helyiségeinek és irodáinak elhelyezését, és a régi épülettel közrezár egy belső udvart ami a belső büfé-dohányzó tér szabadtéri folytatása. Ezt este a közönség, nappal a színészek használhatják — természetesen jó idő esetén.

A piszkei keménymészke padozatú szelfogó — jobb és bal oldalán 1—1 db pénztárfülkével — 3 db mélyen üvegezett kétszárnyú ajtón keresztül a foyerba, mint elosztótérbe nyílik. A foyer szintjéről jut a néző a régi színházi nívón levő homlokzati tagolású földszinti előcsarnokba. Az előcsarnok padlója trapéz alakú piszkei vörös mészke lapokból készült. A lapok csiszolt oldalai között alumínium szalag betétek vannak. A padlóba íves alaprajzzal rajzolódik a nézőtéri palást. A ruhatár helyszükségletét magábafooglalóan a nézőtéri hordó jobb és bal oldalán 2—2 db kétszárnyú mahagóni színfurnirozású bejárati ajtó vezet a nézőtérre. A hordó burkolati anyaga 2×2 cm méretű világos és sötét-tónusú, függőleges csíkozású mettlachi fekete és fehér színű motiválással, — *Petrilla István* festőművész tervei szerint készült. Az előcsarnok szerkezeti pillérei enyhén íves vonalúak, burkolatuk fekete stift mozaik.

A nézőtér két szintes, a színpad felé tölcéserszerűen szűkülő íves vonalú alaprajzzal. Az oldalpalástra 100 cm széles fűrészfogas kiképzésű, enyhén zöldes színűre pácolt, kőris színfurnirozású burkolat került, mely az akusztikus által megadott szempontok alapján, hangnyelő és hangvisszaverő mezőkre oszlik. A burkolat feletti függőleges falszakasz és a proscéneum gipszrabitz köpenye rozsdavörös Wallkyd festésű. Az erkély alatti tér világítása részben az erkély konzolosan kinyúló törtsíkú mennyezetén kialakított indirekt világító vályúkból, részben a végfal függőleges irányában tört burkolata fölött elhelyezett előregyártott prizmatikus gipsz tölcésérből történik. A zenekari árkot zöldesszürke pácolt kőris színfurnirozású faburkolatú mellvéd határolja el a nézőtértől. A földszinti nézőtér kereszt- és hosszirányra szerkesztett, teknője, a nézőtér minden pontján a legjobb látási viszonyokat biztosítja. A nézőtér is légfűtéses.

Az épület felújítása és bővítése azzal az eredménnyel járt, hogy a költségek ellenére, az ebből fakadó megalkuvásokkal is, új létesítmény benyomását kelti.

Magyar Autóklub székháza

Tervező: ÉM KÖZTI
Építész: Mányoki László, Jakab Zoltán,
Belső: Moess Tibor
Statikus: Vörös György
Gépész: Solymossy Antal
Kert: Kiss E. Gusztáv
Kivitelező: 22. sz. Állami Építőipari Vállalat
Építésvezető: Somogyi Sándor
Beruházó: 1. sz. Autóközlekedési Vállalat,
 Schiffert Ferenc, Balázs László
Tervezés éve: 1962.
Kivitelezés: 1963—64.

A Magyar Autóklub — a gépkocsi-forgalom és a magánszemély-gépkocsi állomány rohamos növekedésének eredményeképpen — kinőtte Nagymező utcai székházát. De azt lehet mondani, hogy szellemileg is kinőtte ezt a más célra készült épületet. Így érthető az új épület létesítésének célja: méltó otthont biztosítani a hazai autósoknak, és megfelelő környezetben fogadni a külföldről érkezőket.

A cél szem előtt tartásával választották meg a helyet is: a Rómer Flóris útca viszonylag könnyen elérhető a bevezető főútvonalakról. A hely viszont megszabta az épület jellegét: villaszerű beépítéshez igazodik, bontott tömegű épületet kellett tervezni.

Így alakult ki a két kapcsolt tömeg, ami a tereplejtő kihasználásával még arra is megoldást hozott, hogy az alacsonyabb terepszintre az adminisztrációs blokk került fszt. + két emelet magassággal, míg a magasabb terepszintre a részben lábakra állított klubtermi tömeg. A belmagasság különbségek lehetővé tették az azonos párkánymagasság kialakítását.

Az épület szerkezete egyszerű. Az irodablokk haránt téglavázaz B 30-as blokkteglából, födémei előre-gyártott gerendából és közte bélés-

testből vannak. Az előadótermi blokk monolit vb. vasszerkezetű, a födéme Bohn lemezből vannak. A homlokzatok fehér nemesvakolattal vakoltak, a tartósításuk és kifehérítésük Wallkyd befúvással történt. A homlokzati nyílászárók alumíniumból készültek, thermopan üvegezéssel.

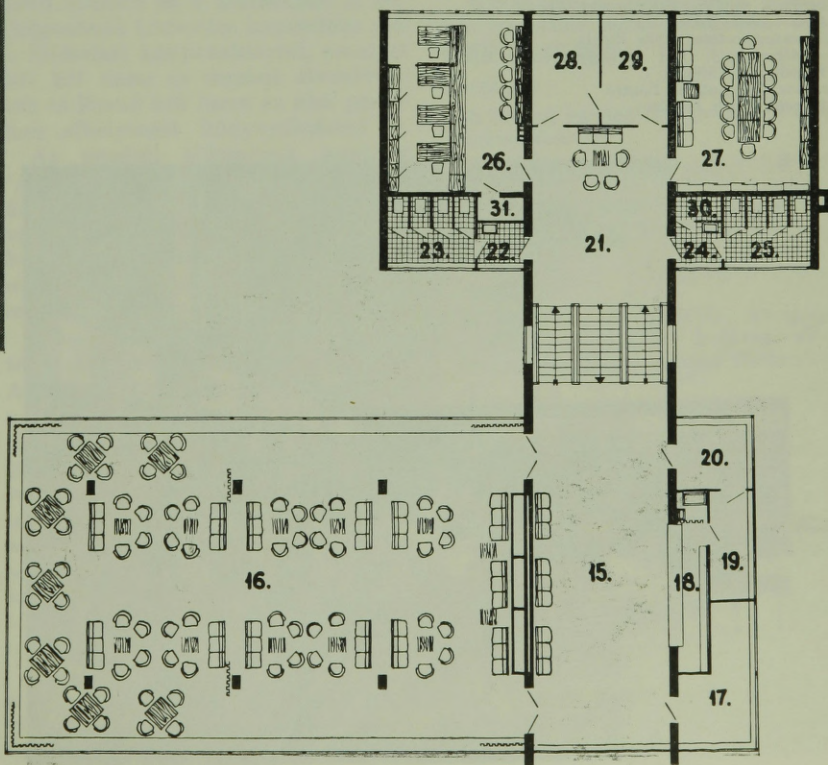
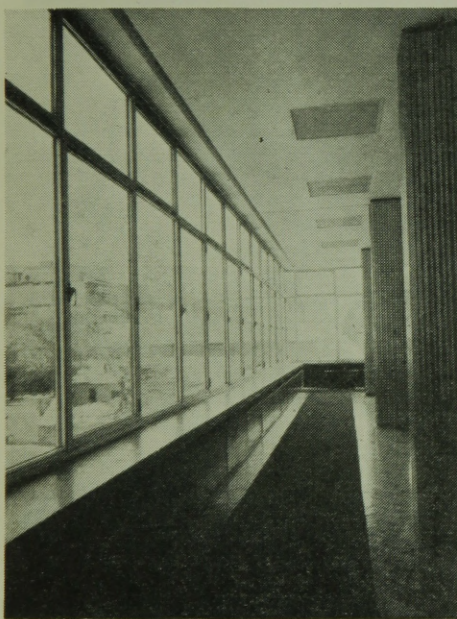
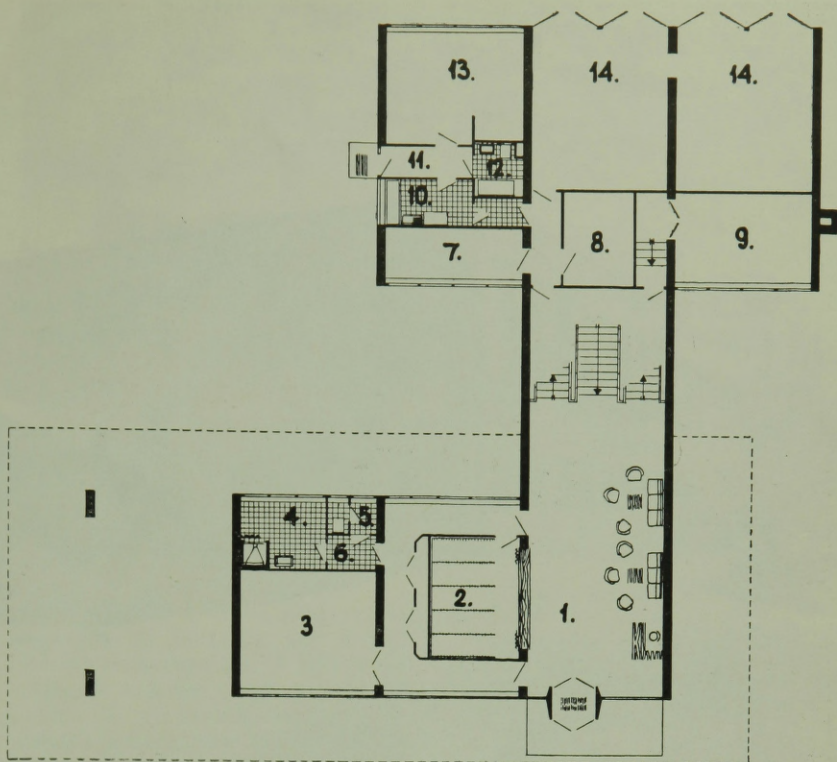
Az épület részben radiátoros fűtéssel készült, — az irodáknál, részben pedig légfűtéssel — a nagyteremnél. Energiahordozó a gáz, melyet lengyel import kazánban égetnek el. Az eddigi üzemeltetési tapasztalatok megnyugtatóak.

Az épület kiviteli színvonala viszonylagosan magas. Különösen jelentkezik ez a szakipari munkáknál és dicséri az építésvezető lelkiismeretes hozzáértését.

Az épületen alkalmazott képzőművészeti alkotás funkcionális és szerkezeti megfontolásból készült. A körbe üvegezett előadóterem-klubterem tetővíz elvezetése belső ejtővezetékekkel általában nem megnyugtató, különösen itt a szakaszos fűtési üzem miatt. A falon kívül a homlokzaton való levezetés az épület megjelenését elrontotta volna. Így, és ezek miatt alkalmaztunk „vízköpőköt”. A történeti gondolat a korszerű képzőművészeti öltözetet Kiss Kovács Gyula szobrászművésztől kapta.

Földszinti alaprajz:

1. előcsarnok, 2. ruhatár, 3. szellőző gépház, 4. fűtő, 5. W.C., 6. előtér, 7. postázó 8. irattár, 9. kazánház, 10—13. lakás, 14. garázs,

I. emeleti alaprajz:

15. dohányzó, 16. klubterem, 17—20. büfé, 21. várakozó, 22—25. férfi-női W.C. csoport, 26. iroda ügyfél forgalommal, 27. könyvtár, 28.—31. irodák.

Kaposvári Megyei Könyvtár

Tervező: ÉM KÖZTI

Építész: Kiss István

Statikus: Németh István

Fűtés tervező: Kovács Gáspár

Víz, csatorna tervező: Molnár Nándor

Elektromos tervező: Gyémánt József, Szűcs

Károly

Belső építész: Moess Tibor, Király József

Kerttervező: Németh Györgyné

Képzőművészek:

kerámia falikép: Csekovszky Árpád

kerti szobor: Józsa Bálint

lemezdomborítás: Ilyés Gyula

Generálkivitelező: ÉM Somogy megyei Állami

Építőipari Vállalat

Építészvezető: Lukács László

Művezető: Tóth István

Tervezés éve: 1960—1961.

Kivitelezés: 1961—1964.

Beépített légm³: 8 584 m³

Kiviteli költség: 6 000 000 Ft

Berendezés: 1 500 000 Ft

A könyvtár tervezési programban megadott fő funkcióit két szintre lehetett csoportosítani. A földszinten szélfogós bejárat vezet az előcsarnokba. A bejáratnál szemben létesültek a ruhatár és a 240 fős előadó-, kiállítási terem bejáratai. Az előcsarnokból egykarú lépcső vezet az emeleti helyiségekhez. A bejáratától jobbra kerültek az igazgatási helyiségek — öt iroda archívummal — és itt található a személyzeti öltöző a WC. csoporttal, a fürdőszobával és a melegítőkonyhával. Ebben a traktusban kapott helyet a szolgálati lakás is, külön külső bejáratral. A bejáratától balra érhető el egy közlekedő téren át a feldolgozó, könyvkötő műhely és a kézraktár. A feldolgozónak közvetlen kapcsolata van a földszinti könyvraktárral, amelyet lift köt össze az emeleti olvasóval; lift és lépcső köt össze az alsó pincében elhelyezett könyvraktárral is.

Az emeleti előcsarnok mintegy $\frac{1}{3}$ -a a földszintinek. Innen előtéren át lehet eljutni a gyermekolvasóhoz, valamint a diafilm, a kotta és hanglemezkiállításhoz, ezekhez két lemezhallgatófülke tartozik. A gyermekeknek külön WC. fülkéjük van.

Az előcsarnokból a közlekedő előtéren át érhető el a gyermekolvasó. Az előcsarnoktól üvegfal választja el a felnőtt olvasót, amely tetszés szerint berendezhető és a pillanatnyi igényeknek megfelelően polcos-válaszfalakkal tetszés szerint osztható tér. Itt kap helyet a katalógus, a könyvtári referens és a kölcsönzőszolgálat is. Ebből a térből nyílik a kutatószoba és a ffi-női WC. csoport is. Külön külső lépcső vezet le a széntüzelésű kazánházba.

A központifűtés kéményét, a lift és a nagy terek gravitációs szellőztetését elősegítő szellőzőkürtöket egy blokkba fogták össze.

Szerkezetek :

Földmunka, pincetömb, alapárok és pilléralapkiemelés száraz III. o. talajban, kézierővel. Talajvíz nincs.

Alapozás :

Kőbeton sávalap, és vb. pilléralap.

Felmenőfalak :

25 cm vtg. ikersejttégla falak H 10 és H 4 habarcsban. A pincében km téglafal, T 100/H25.

Pillérek :

Monolit vb. keretek és acéloszlopok.

Válaszfalak :

6 és 10 cm válaszfallapokból.

Födémek :

Kétirányban teherhordó monolit vb. lemezfödém, a tetőfödém vasalt kőszivacsos palló.

Tetőfedés :

3 rétegű kavicsolt lemezfedés belső vízelvezetéssel.

Ablakok :

Vízszintes tengely körül billenő, egyesített szárnyú acélablak. Vasüvegfalak.

Ajtók :

Lemezelt és mélyen üvegezett belső ajtók, a külső bejáratú ajtók függőleges díszlecezzel készültek.

Burkolatok :

Előcsarnokok : terazzo

Az irodákban, a lakószobákban a műhelyben parketta. A könyvraktárban : márványmozsaik, az olvasótermekben : PVC.

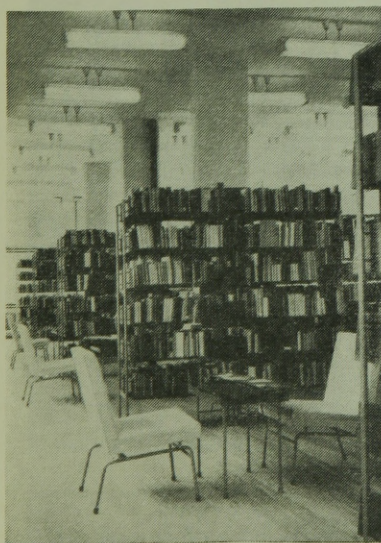
A vizes helyiségekben : mettlachi.

A kazánházban : keramit.

A vizes helyiségekben 10 sor csempe.

Homlokzatképzés :

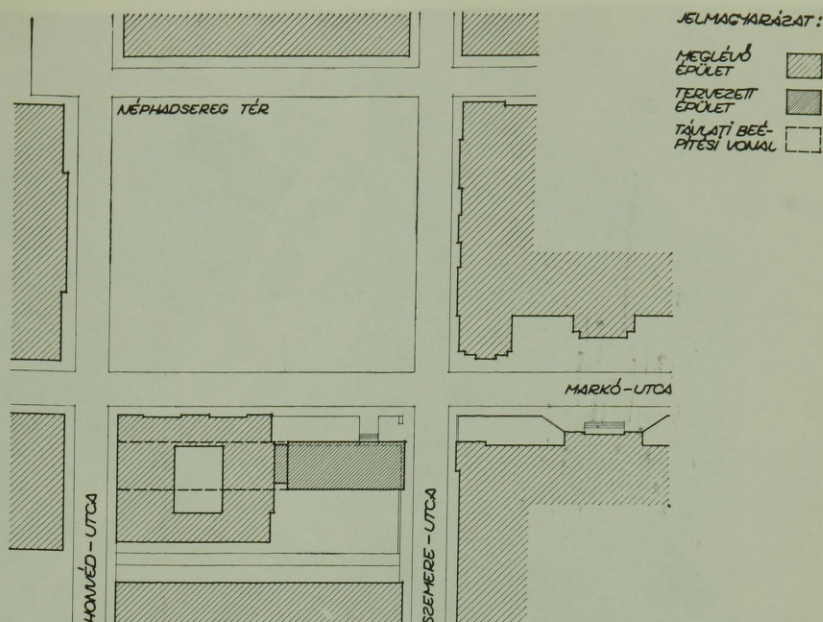
A parapeteken kemény mészkő burkolat, egyébként nyers vasbetonváz.

Pénzjegynyomda üzem bővítés

*Tervező: ÉM Iparterv
Építész: Csikvári Antal
Statikus: Kövesdi Endre
Gépész: Varga László, Magyar Sándor
Organizátor: Kákay László
Kertterv: Bakay Árpádné BUVÁTI
Kivitelező: ÉM 41. sz. Állami Építőipari Váll.
Építésszervező: Dudás János*

Előzmények: A városrendezés a tervezést — a perspektivikus igényeket tartva szem előtt — mind a beépítési vonal mind a párkány-magasság tekintetében megkötötte.

Alaprajzi elrendezés: Az épület 6 szintes, üzembővítés jellegű, s mint ilyen vegyes rendeltetésű. Magában foglalja az üzemi raktárakat, a kultúrtermet, az irodahelyiségeket, az üzemi öltözőket, fürdőket és a szolgálati lakásokat.

Anyagok és szerkezetek: Az épület monolit vb. vázas rendszerű, Bohn és vb. lemez födémszerkezetekkel. Mellvédfal és a körítő falak 30 cm-es blokkteglából készültek. Az ajtók és ablakok típus faszerkezetűek, a szalagablakok csatlakozásánál fémlemez borítással. A földszinti és lépcsőházi üvegfalak, szerkezete idomacél thermopán üvegezéssel.

Burkolatok: az emeleteken PVC., a földszinten és a kultúrteremben gumi, az előcsarnokban süttői keménymészkkő. A belső falfelületek színes Wallkyd festéssel, a lépcsőház nemes vakolattal készült.

Homlokzat: A földszinti homlokzat a külső-belső oldalon váltósoros ciklopkő, süttő-haraszti keménymészkkőből, az emeleteken szürke nemes vakolat, a külső vasfelületek mázolósa fekete.

Az emeleteken szivattyús rendszerű melegvízfűtés, a lépcsőházban, az előcsarnokban és a kultúrteremben gőzfűtés készült. A kultúrteremben a gőzfűtés alapfűtésként $+10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ot biztosít. Az időszakosan jelentkező többlet hőmérsékletet légfűtés biztosítja. Ez a légszűrőnek kialakított, álmennyezetbe beépített lámpatestek szabályozható armatúráján keresztül üzemel.

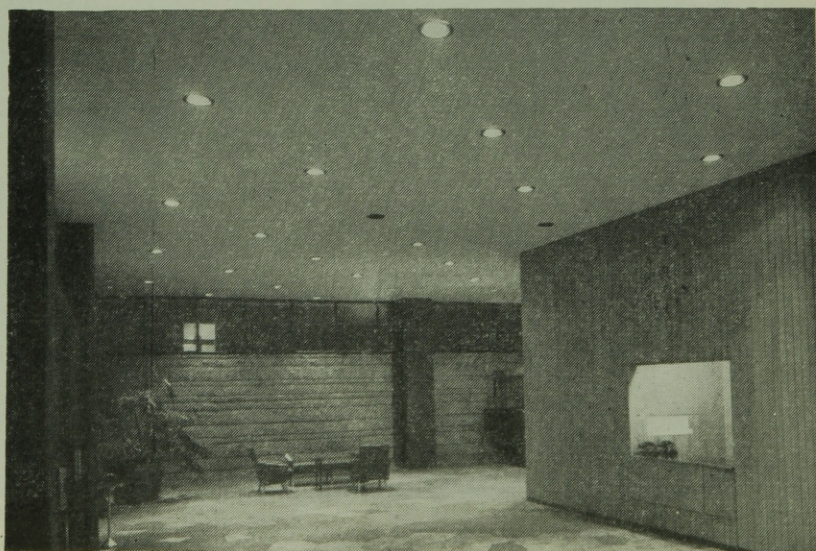
Az irodahelyiségek világítása Bohn födémben süllyesztett EKA gyártmányú fénycső test. A földszint világítása egyedi tervezésű, speciálisan kialakított armatúrákba elhelyezett mélysugárzó.

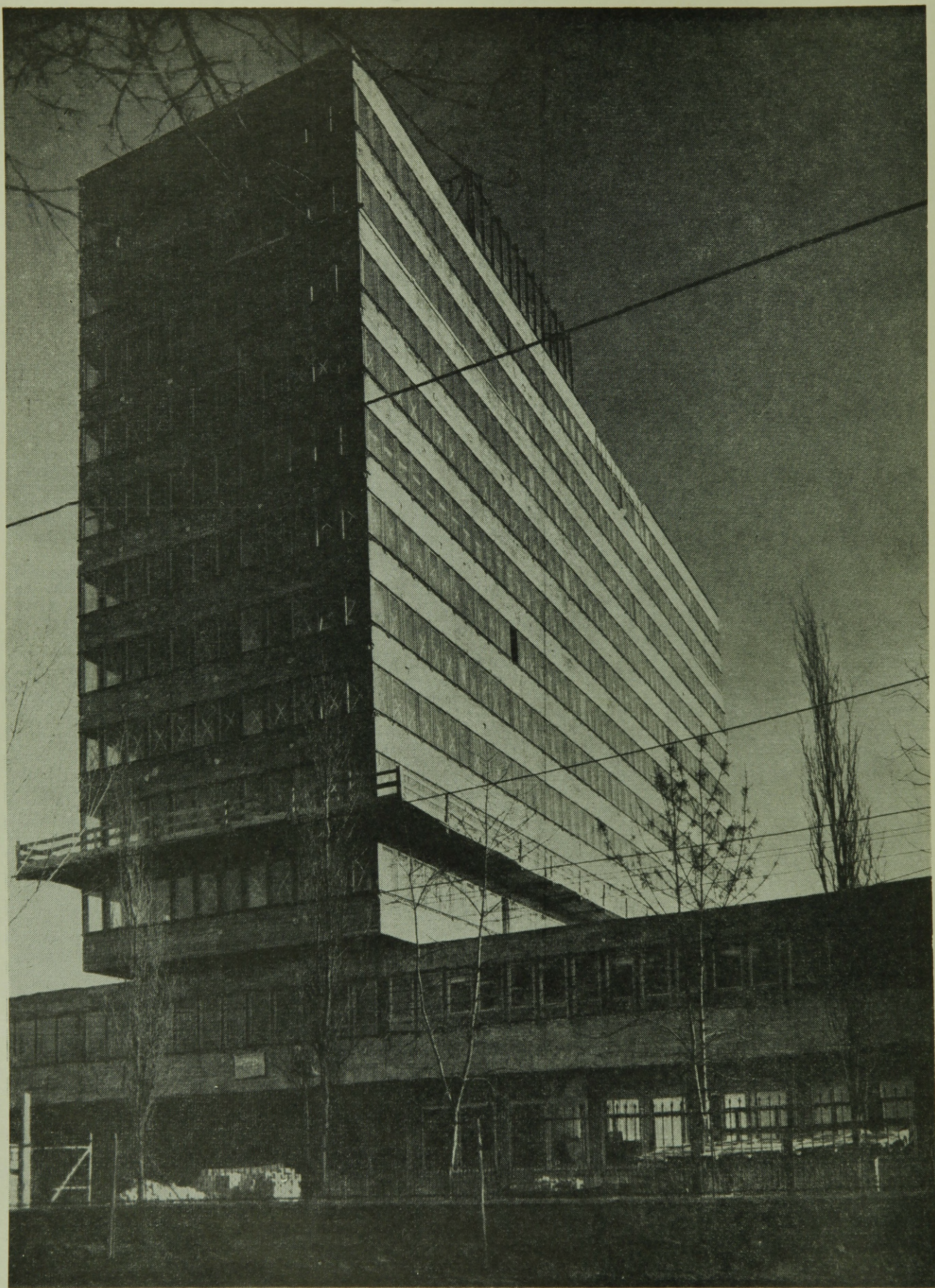
Kivitelezés: 1964. V. 31.

Építési költség: 9,824 mFt.

Beépített terület: 874 m²

Beépített térfogat: 10 943 m³.

Egyesült Izzólámpa és Villamossági RT. új irodaháza Budapest, IV., Váci út 77.

Tervező: ÉM Iparterv, ÉM Műlépterv
Építész: Pócsa József
Statikus: Györgyi János, Szuhai Géza
Gépész: Katona Lajos, Szabó László, Kalmár József
Műléptetés: Jámor László
Kivitelező: ÉM 21. sz. Állami Építőipar Váll.
Főépítészvezető: Barna Zoltán
Művezető: Sóvári Ferenc

Az Egyesült Izzó adminisztrációja a telep területén szétszórtan üzemi célokat szolgáló helyiségekben működik. Ennélfogva az irányítás komoly nehézségekbe ütközik, ugyanakkor termelő területeket foglal el az üzemtől. Ezen az egészségtelen helyzetben kívánt segíteni a Vállalat felettes hatósága a KGM, amikor egy új irodaház létesítését engedélyezte.

A felettes hatóság egyúttal meg kívánta oldani az igazgatóság reprezentatív elhelyezését, valamint a gyártmányok bemutatását szolgáló helyiségek, továbbá a társadalmi szervezetek és ezekkel kapcsolatos összejöveteli helyiségek elhelyezését.

Az új irodaház elhelyezése az Újpesti telep, Váci út és Pintér József utca által határolt terület, az úgynevezett északi csücsök állt rendelkezésre. Az új épületnek ki kellett elégítenie azt a kívánságot is, hogy szervesen csatlakozzék a jelenlegi kultúr-étterem-konyhaüzem épületéhez. Ez az épület teljesen jó karban van, azonban külső megjelenésében elavult.

A Városrendezési Osztállyal történt megállapodás alapján a Váci úttal párhuzamos épületrész egyemeletes, a Váci útra merőleges rész pedig tizenegyeleletes megoldásban, a főpárkány felett reklám felépítménnyel létesült: az új épülettömb egy összekötő épülettel csatlakozik a meglévő kultúrházhoz.

Az előzményekben vázoltak alapján az építmény rendeltetésének megfelelően négy részre tagozódik:

1. többszintes irodaszárny;
2. igazgatósági szárny;
3. összejöveteli szárny;
4. összekötőszárny.

Minden épületszárny középfolysós elrendezésű.

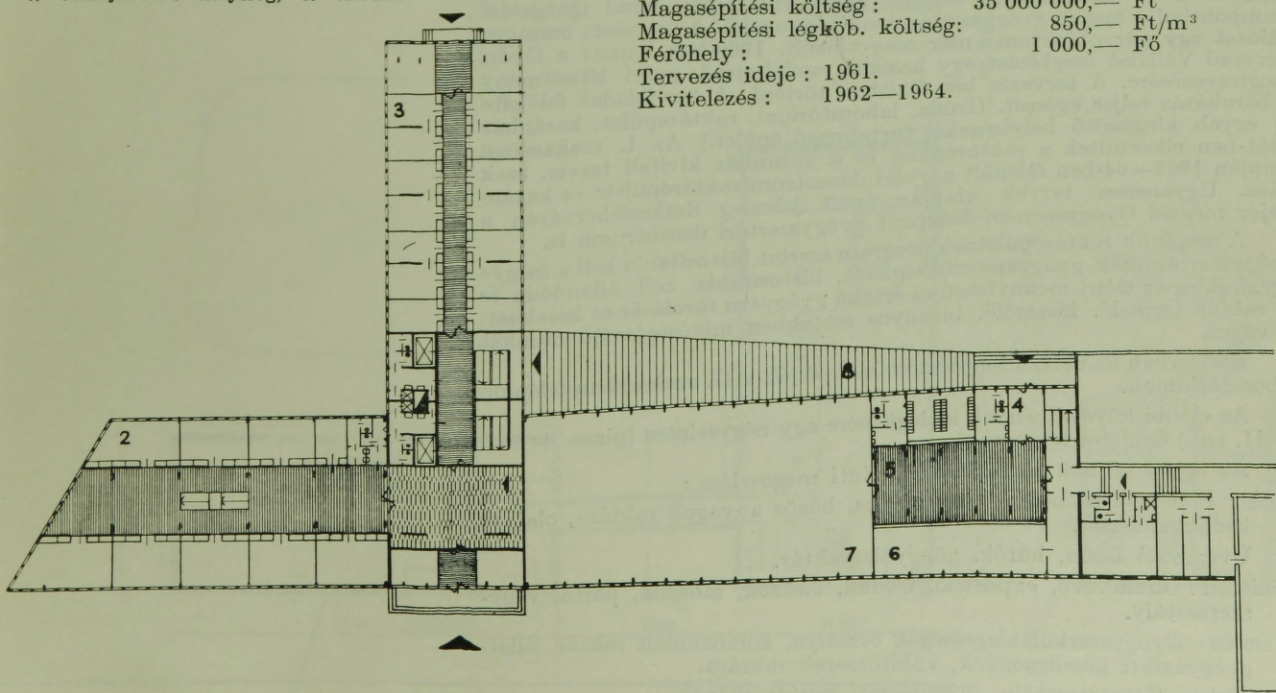
A tizenegyeleletes irodaház monolit vasbeton szerkezetű. Hat méterenként 15 cm vastag penge pillérekkel, 15 cm vastag borda nélküli födémlemezrel és 10 cm vastag mellvéd gerendával, a felvonó tornyok és a lépcsőház-falak ugyancsak 15 cm vastag függőleges vasbeton lemez-szerkezetből, az egyemeletes szárnyak pedig hatméterenkénti monolit vasbeton keretrendszerrel készültek.

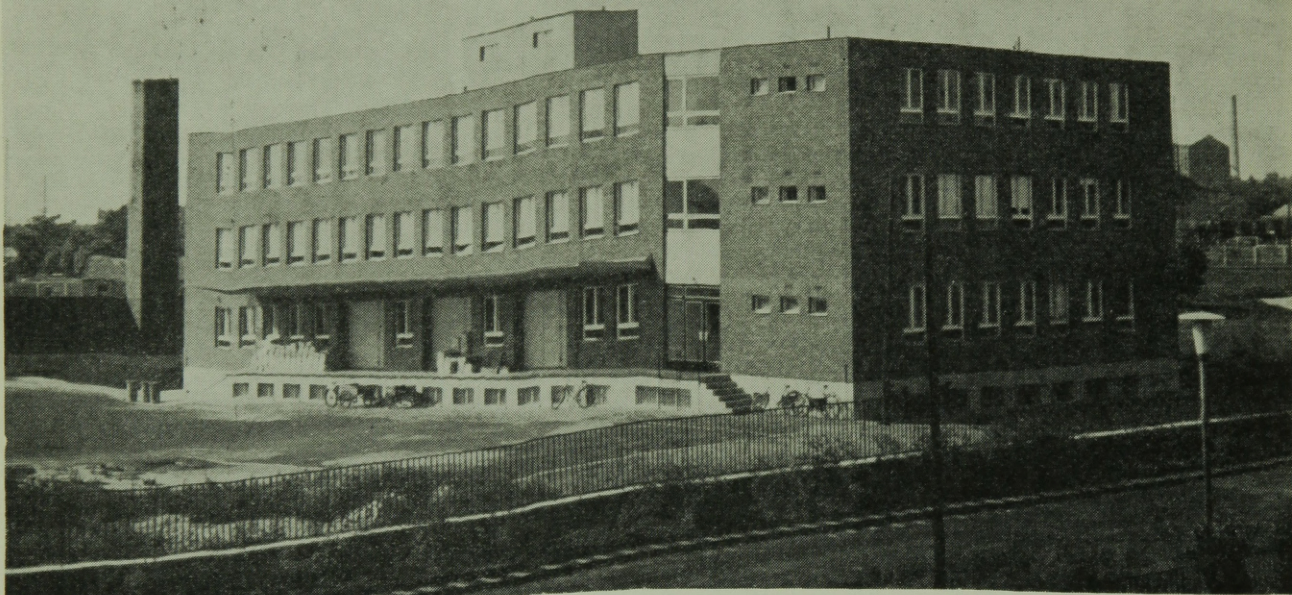
A tizenegyeleletes irodaszárny összes ablakai egyesített szárnyú típus faablakok, szalag-szerűen összeépítve.

Tekintettel az építmény reprezentatív jellegére, de a költségeket is figyelembe véve, az egyemeletes rész klinker, a magas rész pedig hődomezvárárhelyi csempé burkolattal készült.

1. előcsarnok, 2. bemutató helyiségek, 3. irodák, 4. felvonó, 5. előtér, 6. büfé, 7. összejöveteli helyiség, 8. terasz

Építési adatok:
Beépített légköbméter: 41 000,— m³
Magasépítési költség: 35 000 000,— Ft
Magasépítési légköb. költség: 850,— Ft/m³
Férőhely: 1 000,— fő
Tervezés ideje: 1961.
Kivitelezés: 1962—1964.

Győri gyógyszerári decentrum

Tervező: ÉM Győri Tervező Vállalat

Építész: Harmati János

Statikus: Nits Gyula

Gépész: Petneházy Szabolcs

Kivitelező: ÉM Győr megyei Építőipari Vállalat

Főépítészvezető: Szollinger Elemér

Építésvezető: Pattogató József

Épült: 1963—64.

Az Egészségügyi Minisztérium tervbevette, hogy a megye székhelye-
ken Megyei Gyógyszertári Központi Székházakat és raktár épületeket
épít. Ezek a létesítmények lesznek mind áruellátási, mind igazgatási
szempontból a megye gyógyszerárainak központjai. A tervezett országos
hálózat egy pár objektuma már megvalósult. 1960-ban kapott a Győri
Tervező Vállalat megbízást egy hasonló rendeltetésű győri létesítmény
megtervezésére. A tervezés két fázisban történt. A tervfeladat felölelte
a beruházás teljes egészét. (Iroda, laboratórium, raktárépület, kazánház
és egyéb kiegészítő helyiségeket tartalmazó épület.) Az I. szakaszban
1961-ben elkészültek a raktárépület és a kazánház kiviteli tervei, ezek
alapján 1963—64-ben felépült a győri decentrum raktárépülete és kazán-
háza. Ugyanezen tervek alapján épült jelenleg Székesfehérváron a
Fejér megyei Gyógyszertári Központ gyógyszerári decentruma is.

A megépült raktárépületnek program szerint biztosítania kell a megye
gyógyszertárainak gyógyszerzsükségletét, biztosítania kell állandóan és
egyidejűleg az előírt mennyiségű és értékű gyógyszeru tárolását és kezelését.
A raktár termelő, kiszerező, bizonyos esetekben minőségjavító munkát
is végez.

Elsősorban az utóbbi ténykedést biztosítják a II. szakaszban felépülő
laboratóriumok.

Az előbbi követelmények kielégítésére egy négyszintes (pince + fszt.
+ II. em.) épületet terveztünk.

Az egyes szintek rendeltetés szerinti megoszlása :

Pince: Folyadék osztály : savas, lúgos, bűzös anyagok raktára, olaj- és
kenőcsféleségek.

Üvegmosó üzem, hűtők, göngyölegraktár.

Földszint: Áruátvevő, expedíció, irodák, öltözők, mosdók, porta, vegy-
szerosztály.

I. emelet: Gyógyszerkülönlegességek osztálya, kondicionált raktár, állat-
gyógyászati készítmények, kábítószer raktára.

II. emelet: Kötészerosztály, gyógyászati segédeszközök.

Ezen kívül minden szinten van osztályrevízió a liftekhez kapcsolódóan, itt intézik a be- és kiszállítást. A központi revíziós helyiség a földszinten helyezkedik el. Ugyancsak szintenként terveztük a két nemű WC csoportot. Az expedíció és áruátvevő előtt húzódik az előtetővel fedett rámpa. A raktáépület részben téglá, részben monolit vb. pillérvázaz. Monolit vb mestergerendákon feszített panelekkel készültek a födécek. A födécek hasznos terhelése 1000 kg/m^2 . A pillérek és pillérsarkok tengelytávolsága általában $5,40 \text{ m}$. Az épület hossztenegelyével párhuzamosan $3 \text{ db } 5 \text{ m}$ nyílásközü sávból áll. Az ily módon kiadódó épület-mélység lehetővé tette a nagyméretű raktárhelyiségek kialakítását.

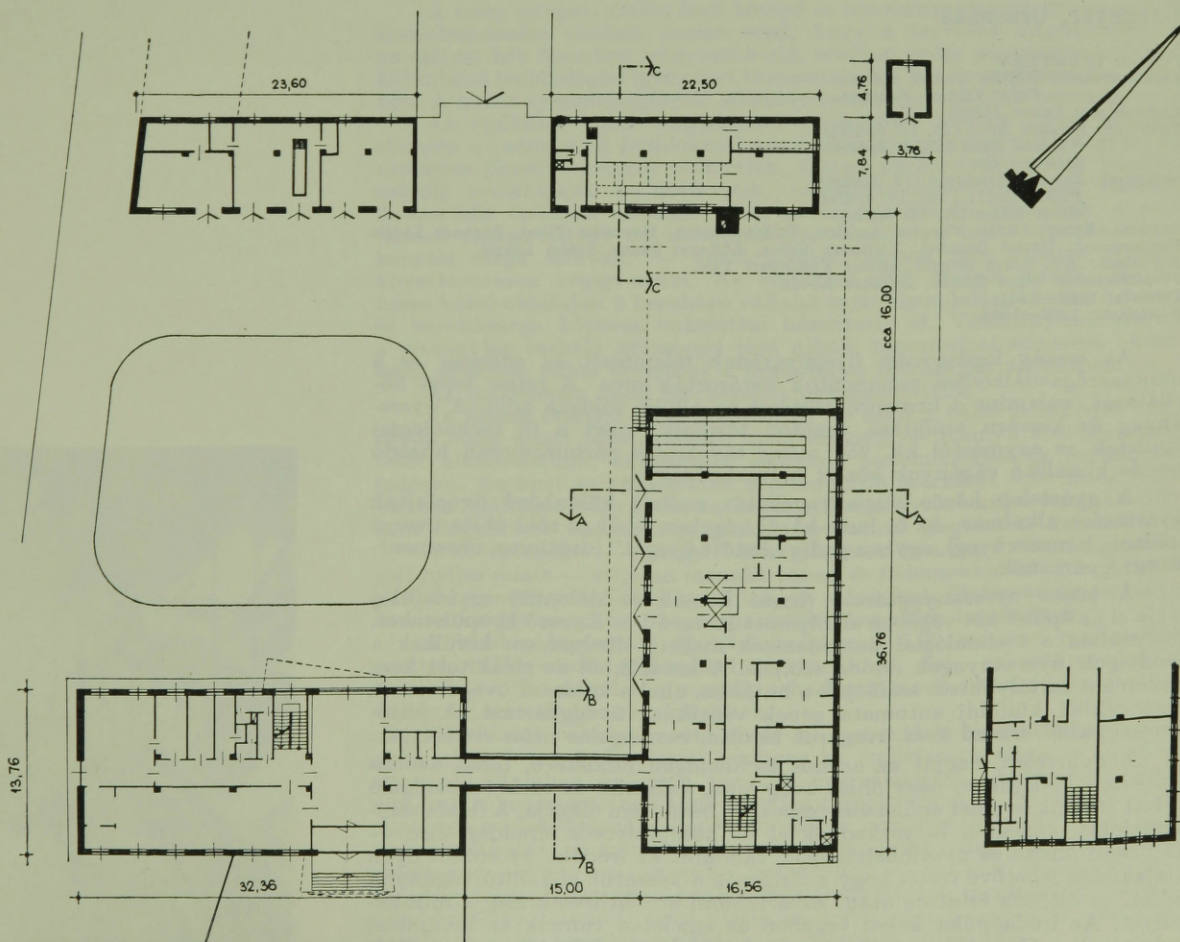
Az épület homlokzata mezőtúri kesztmetzeti téglaburkolat. A tetőfedés: 3 rétegű kavicsolt lemezfedés, belső vízvezetéssel. A raktárhelyiségek padlóburkolata aszfalt. A nyílászáró szerkezetek fából, a lépcsőházi üvegfalak és a pince-ablakok, valamint a belső ajtók fémszerkezetűek. Az épület rendeltetésszerű használatát biztosító berendezések az épülettel együtt készültek. A tároló polcok, állványok, szekrények és manipulációs asztalok szerkezete fa és fém.

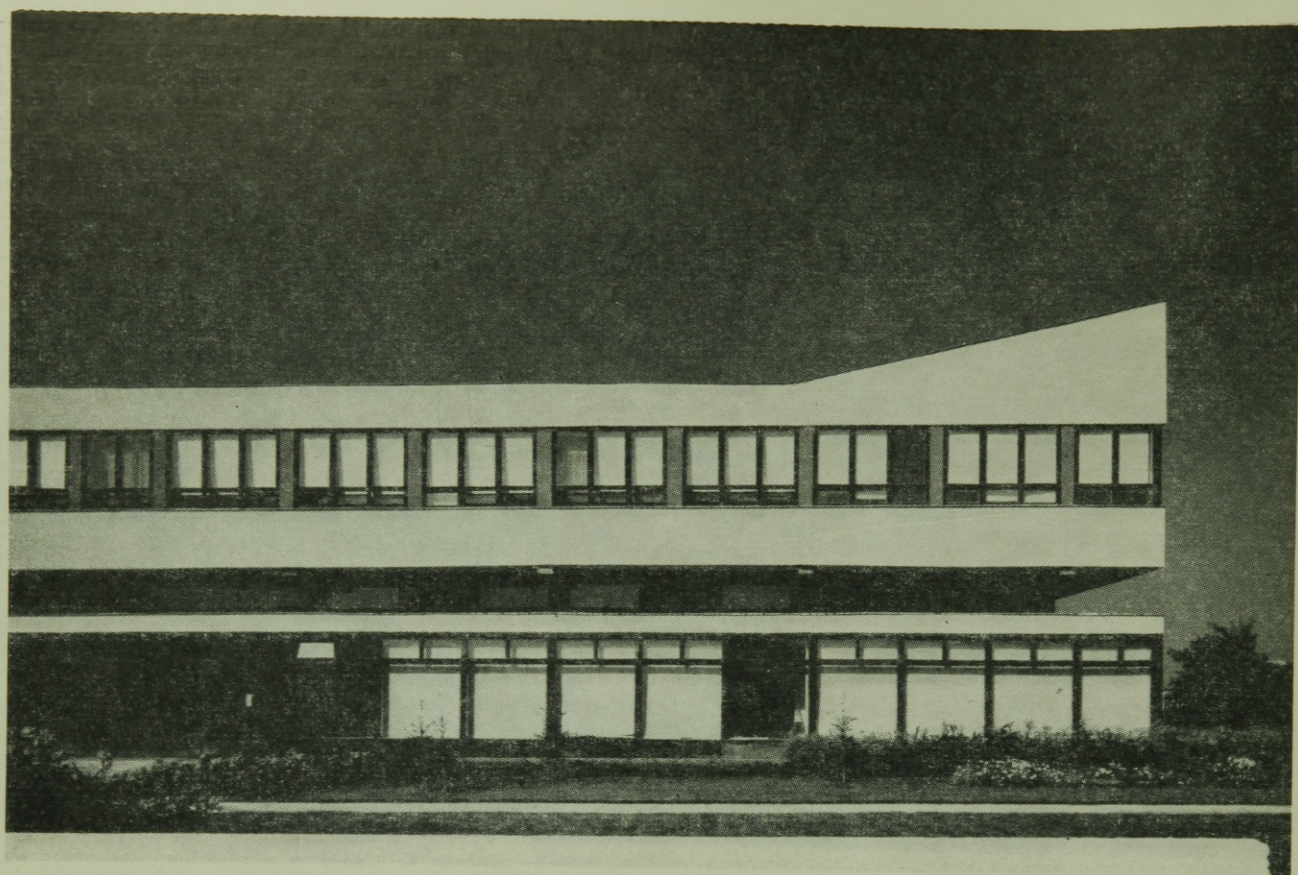
Az épület fűtését a külön épületben elhelyezett kazánház szolgáltatja. A fűtés rendszere: alsó elosztású szivattyús melegvízfűtés. A hőleadók: acéllemez radiátorok.

A szérumok tárolására $3 \text{ db } \lambda 370 \text{ l-es}$ elektromos üzemű hűtőszekrény beállítása biztosít lehetőséget. A klimatizált raktárban egyes gyógyszerészeti anyagok részére $+15^\circ \text{C}$ a tárolási hőmérséklet. Az I. emeleti kondicionált raktárban egy nyugatnémet „ATE Klimagerat T-HKMF 0,75” jelű készülék került elhelyezésre. A savas, lúgos és olajos anyagok raktárában vészszellőzés készült.

A raktáépület beépített alapterülete	690 m^2
beépített légm ³	8660 m^3
falak nélkül mért össz. ter.	2336 m^2
raktárterület	1936 m^2 (az össz. ter. 83 %-a)
kazánház beépített légköbmétere	880 m^3 .

A raktár és kazánház kivitelezési költsége (a kerítés, az út, a tereprendezés és a belső berendezési munkák költségeivel együtt) 8 024 000,—Ft.

Üveggyár, Orosháza

Tervező: IPARTERV

*Vezető tervezők: Bőjthe Tamás építész,
Péry Vilmos statikus*

Technológus: Lakos József

Építésszek: Forgács Ernő (13, 14. épület)

Nabicht Ernő (15, 16. épület)

Szokolay Örs

Statikusok: Juhász Tivadarné (13. épület)

Piller Éva (11., 12., 17. épület)

Rixer Ádám (1., 14. épület)

Gépészek: Fábry Andor, Fliegauf Ágoston, Fodor Sándor, Maczelka Tibor, Pachner László

Elektromosok: Herkó Dezsőné, Kleisner Beáta, Ládonyi János, Szabó László

Kivitelező: EM Békés megyei Állami Építőipari Váll.

Főépítésszervezők: Sipos Zoltán, Kerekes István

Tervezés: 1960—1961.

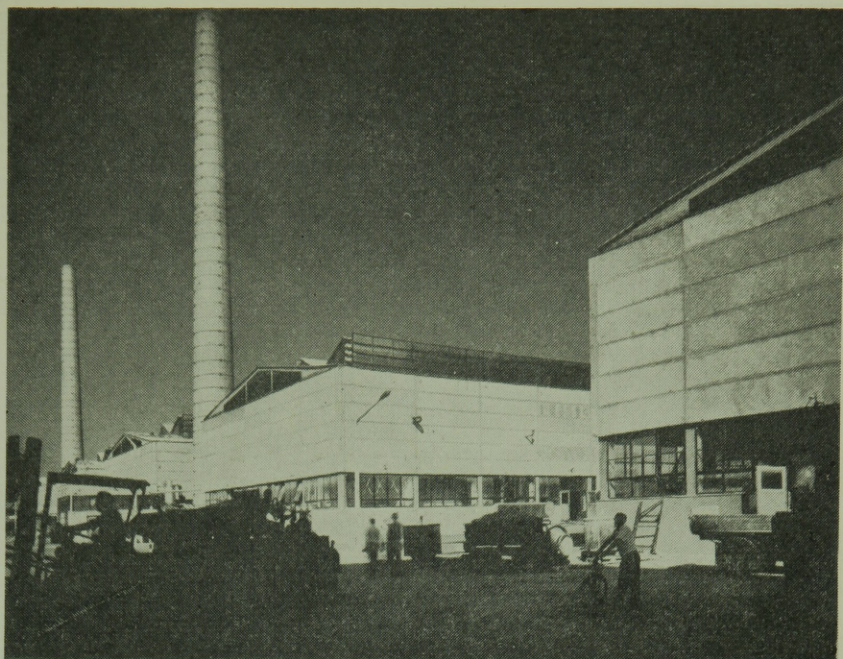
Kivitelezés: 1962—1964.

Az ország legnagyobb üveggyárának telepítését az energia- és a munkaerőgazdálkodási szempontok határozták meg. A teljes telep hő-ellátását, valamint a kemencék fűtését az alföldi földgáz adja. A nyersanyag és készáru szállítása vasúton történik, ezért a fő technológiai épületek az egymástól kb. 250 méter távolságra párhuzamosan húzódó be- és kiszállító vágányok között helyezkednek el.

A gyártelep közös alapanyagellátás mellett különböző üvegfajták gyártására alkalmas. Az öt huta közül négyben fehér és zöld öblös üveget (palack, konzervüveg), egyben pedig „öntött üveget” (drótüveg, ornament-üveg) gyártanak.

A közös nyersanyagtároló (hazai homok és dolomit) egyidejűleg látja el az épület két végében elhelyezett Keverő I és Keverő II épületeket, melyekben a technológiai berendezések mellett elhelyezésre kerülnek a csomagolt nyersanyagok (szóda stb.) is. A keverőkből az előállított kész keveréket tartályokban szállítják a hutákba, ahol a korszerű üvegolvasztó kemencékből külföldi automata gépek végzik az üveggyártást. A hűtő-kemencékből érkező kész üvegarut tárolás, csomagolás után elszállítják.

A gyártelep magját az azonos technológiai rendszerű, tehát azonos építészeti kialakítású négy öblös üveg huta, valamint az ezeket kiszolgáló fedett tárolók és a két épületsort összekötő festőüzem alkotja. A festőüzem-kétszintes, emeletén helyezkednek el — középfolysós elrendezésben — az üzemi öltöző és mosdóhelyiségek, valamint az irodák. Az épület ilyen kialakítása lehetővé tette, hogy a dolgozók a készárut kiszállító vágányok felett, az öltözők érintése után, zavartalanul közelíthessék meg a munkahelyet. Az irodaépület keleti végében az emeleten vannak az igazgatási helyiségek, a földszinten pedig az orvosi rendelő és telefonközpont. A föld-

szinti előcsarnokból nyílik az önkiszolgáló rendszerben működő üzemi étterem.

A fenti együttestől délre létesült az öntött üveg huta, amely az előbbi négy hutával szemben kétszintes elrendezésű. A gyártást az első emeleten végzik, innen a hűtőszalagon keresztül kerül az áru a csomagolóba és utána az expedícióba. A földszinten létesültek a különböző műhelyek és segédüzemek, az emeleten pedig a technológiai helyiségek mellett az öltöző-csoportok.

A telep nyugati szélén levő keverő és nyersanyagtároló épületesoport iker-elrendezése részben onnan ered, hogy a tervezés megindulásakor az építést két üzemben irányozták elő, részben pedig az üvegösszetételek különböző technológiai igényeket támasztanak a két keverőüzemmel szemben. A közös nyersanyagtároló lehetővé teszi a daru jobb kihasználását is.

Az épületek külső megjelenése — a több kézben folyó tervezés ellenére — azonos. A homlokzati anyagok: nyersen hagyott előgyártott vasbeton panellel készült oldalfalak, illetve párkány koszorúk, feketére mázolt acélablakok és acélkapuk, valamint cementvakolatú lábazat. A szociális épületek oldalfalai fehér nemes vakolattal készültek, a napellenző relaxa-redőny és vászonredőny, valamint a külső lépcsők betétlemezei sárga színűek. — Fenti elveket, sajnos nem tudtuk teljesen következetesen végigvezetni. Az építkezés első ütemét adó feldolgozó üzem külső oldalfalait a beruházó vállalat saját elgondolása szerint őzbarna és barokksárga kőporos vakolattal készíttette el. Véleményünk szerint a viszonylag csekély költséggel járó újbóli, tervszerinti színezést okvetlenül érdemes volna elvégezni a telep teljes összhangja érdekében.

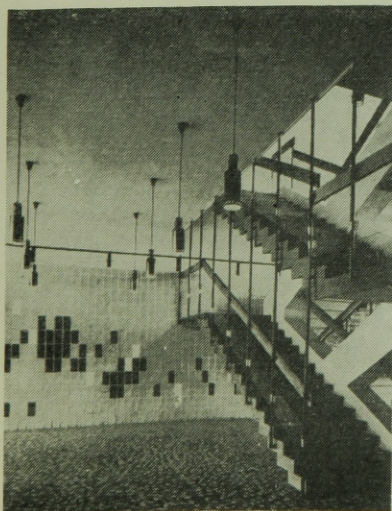
Az ipartelepen belül szerkezeteit egységesítettük.

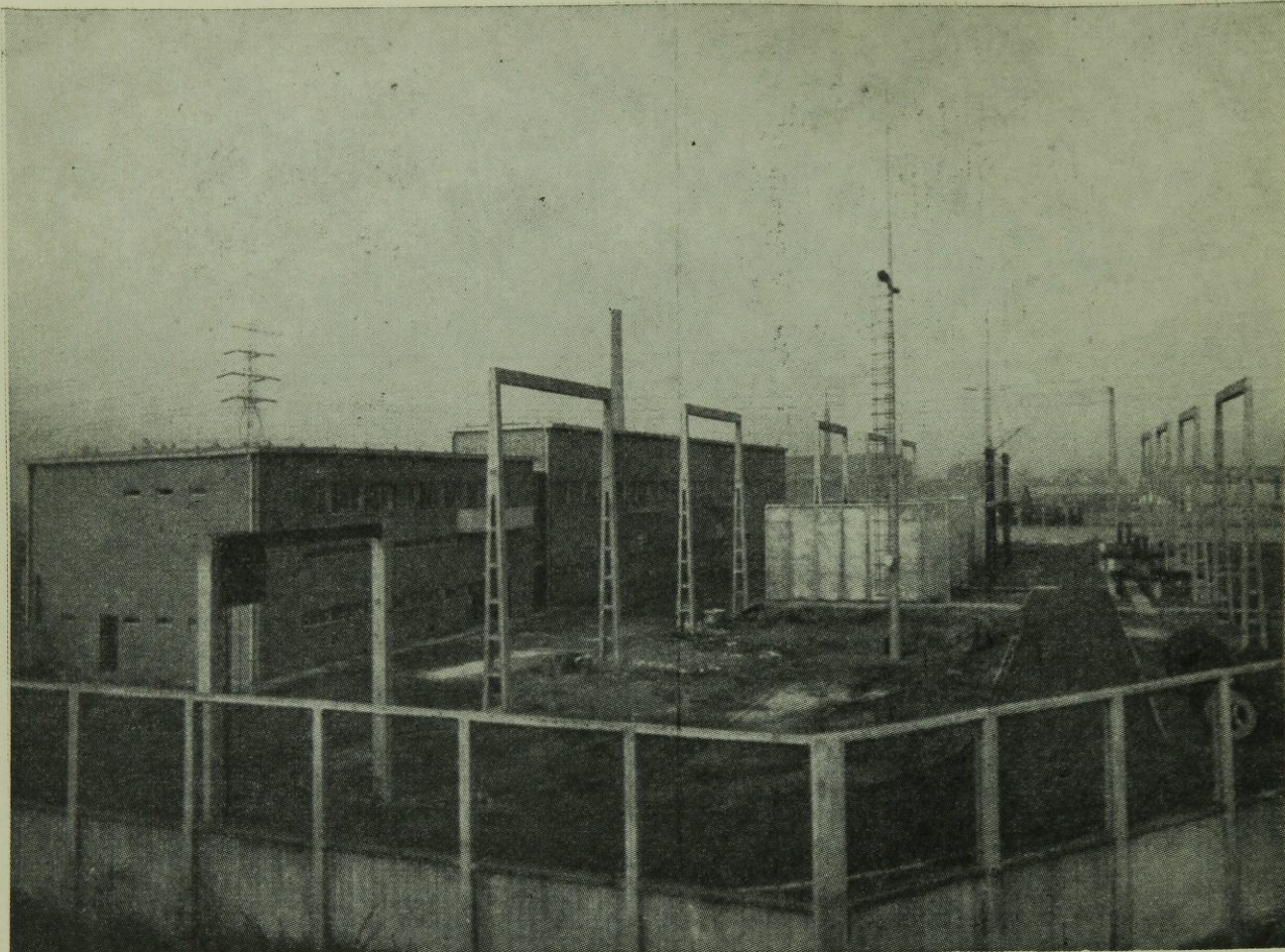
Az összes csarnok-jellegű épületnél — ahol a belső hőfejlődés vagy egyéb okok miatt hőszigetelésre nincs szükség — könnyű acélszerkezetű tetőt alkalmaztunk, előgyártott vasbeton szelemenekkel és hullámpala fedéssel. Ezeknél az épületeknél a teherhordó szerkezet 6,00 m-es rendszerben felállított előgyártott vasbeton pillér, melyekre külső térelhatárolóként előgyártott vasbeton paneleket terveztünk hegesztett kapcsolattal.

A keverőépület — a nagy födémterhelések és a nagy számú technológiai nyílás miatt — teljesen monolit vázzal és födémekkel készült. Az épület falai szintén panelekkel készültek, az ablakokat, illetve az egyes helyeken szükséges nagyobb üvegbeton felületeket előre beépítették.

A kisebb, lapostetős épületek szintén a 6,00 méteres rendszerben épültek, előgyártott pillérekkel, gerendákkal, fal- és tetőpanelelekkel. Az iroda és öltözőépületek monolit teherhordószerkezettel és téglabetétes vasbeton lemezfödémekkel készültek.

A termelés beindulása óta eltelt fél esztendő bebizonyította, hogy a gyár telepítése, a technológiai rendszer, az épületszerkezetek és az építőanyagok általában helyesen nyertek megválasztást. A tervezés során általunk túlméretezettnek tűnő fedetlen tároló terület a csomagolóanyag ellátás és a kiszállításhoz szükségesek miatt az üzemelés során teljesen feltöltődött, a nyersanyagtárolók viszonylag nagy tartalékra való méretezése — az őszi termelési felfutáshoz — szintén szükséges volt. Ez utóbbi kérdés tervezési gyakorlatunkban folyton megújuló probléma: beruházásaink tetemes részét teszik ki a szállítási nehézségek miatt előirányzott nagy tartalék területek és beépített kubatúrák.

Pesterzsébeti 120/10 kV-os transzformátorállomás Budapest, IX. Határ út

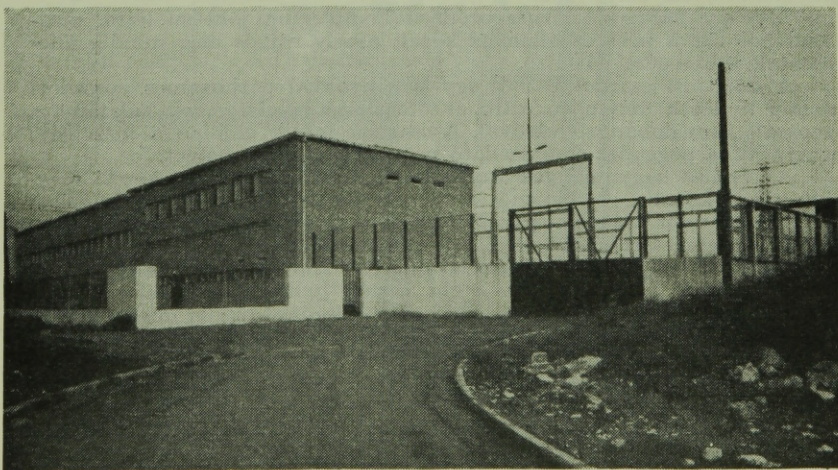
Tervező: ERŐTERV
Építész: Léstyán Ernő
Statikus: Szőke Lóránd
Technológus: Siklós Andor
Kivittelező: ÉM 21. sz. Állami Építőipari Váll.
Építésvezető: Bátor István

A transzformátorállomás a IX. kerületben a Határ út, Gubacsi út és a Ferencvárosi pályaudvar gurító dombja által határolt területen épült. Az országos 120 kV-os hálózatról vett energiát transzformálja le 10 kV-os feszültségre és táplálja a 10 kV-os kapcsolóberendezésen keresztül Budapest déli kerületeit villamos energiával ellátó 10 kV-os kábelhálózatot.

Az állomás 120 kV-os szabadtéri kapcsolóberendezésből és egy, a 10 kV-os kapcsolóberendezést, valamint a vezénylőt magába foglaló épületből áll. A 10 kV-os kapcsolóberendezés két szintes, a lépcsőházi nyaktaggal kapcsolódó vezénylőépület háromszintes. A vezénylőépületben a vezénylőtermi-szint alatt kábelrendező-szint, a földszinten a kezelő-személyzet részére iroda, öltöző, mosdó, műhely, kézi raktár, valamint akkumulátorhelyiség és a légsűrítő berendezés helyisége épült.

A 120 kV-os kapcsolóberendezés portálkapui, valamint készülék-lapjai, a szabadtéri kábelcsatornák — a transzformátoralapok kivételével — előregyártott vasbeton-szerkezetűek. Az épület vázszerkezete — vezénylő és a 10 kV-os kapcsolóberendezés is — monolit vasbeton szerkezettel, kitöltő téglafalazattal, a cellafalak a közbenső és tetőfödémek mindkét épületrészben előregyártott vasbeton panelekből készültek. Az épület homlokzata keresztmetszeti téglával burkolt. Az állomást — az életvédelmi előírásoknak megfelelően 4 m. magas — előre-gyártott vasbeton kerítés veszi körül, míg a Gubacsi út felől — az épület előtt parkosított előkerttel — 3 m magas áttört díszkerítés zárja le.

Építészeti kiviteli összeköltség 9 616 000 Ft.

Vámosgyörki felvételi és biztosító berendezési épület

Építész: Schneller Vilmos (felv. ép.) Perskó Gyula (biz. ber. ép.)
Statikus: Gellért Józsefné
Gépész: Szekula Károly, Varga János, Röhrig Fülöp
Kivitelező: MÁV Miskolci Ép. Főnökség
 Mohácsi István ép. vez.
Felügyeleti Hatóság: KPM I/6. C Mangel János, Szemerédi Márta

A Budapest—Miskolc vasútvonal felújításával párhuzamosan került sor Vámosgyörk állomáson is a magasépítmények korszerű kialakítására.

Első lépésben a vasútvonal automatikus térközbiztosítási rendszerének megvalósítása (ún. integra dominó rendszerű biztosító berendezések) volt a fő feladat. Ennek kapcsán létesültek a csomóponti helyeken ezek az „üzemi agyközpontok”, melyek hivatottak az egész vonal automatikus felügyeletét ellátni. Ilyen állomások épületek Vámosgyörkön, Nyékládházán, Füzesabonyban.

A megnövekedett utasforgalom ezeken az állomásokon is felvetette a korszerű utasforgalmi épületek létesítésének igényét.

Első ízben a feladat megoldására Vámosgyörkön került sor, ahol a helyzet annál is inkább tarthatatlanná vált, a jelenlegi felvételi épület helyzeténél fogva sem a biztonságtechnikai követelmények szempontjából, sem pedig az épületek állaga szempontjából nem volt kielégítő. Az első átmenő fővágánytól 5,50 m-re zsúfolt peronjaival életveszélyes balesetek okozójává vált, azonkívül az utasáramlás zavartalan lebonyolítása is messze elmaradt a korszerű követelményektől.

Az épület elhelyezésénél helyszínrajzilag szerencsés körülménynek mondható az, hogy a jelenlegi felv. épület a község felőli oldalon az állomási előtér igen tágas. Így az új utasforgalmi szárnyat fel lehetett építeni, a még üzemelő régi épület érintése nélkül. Az új épület üzembehelyezésével a régít elbontották.

A tervezés során felmerült az új utasforgalmi épület és már elkészült a biztosító berendezés épülete kapcsolatának kérdése is. A funkcionális tagozódás tömegi megmutatásán kívül egy korszerű funkcionális elv alkalmazására került sor. Ha időbeli eltolódás mellett is, de megvalósult az utasforgalmi épülettömb leválása az üzemi részről és lehetőség nyílt a kötöttségek figyelembevételével, szabadabb építészeti tömeg és térformálásra.

Távlati elképzelés szerint további lépésben valósulna meg az állomás területén levő egyéb kisebb szanálásra kerülő épületek helyett egy második üzemi épület létesítése. Itt kapnának helyet a szertári, oktatótermi és pályafenntartási helyiségek.

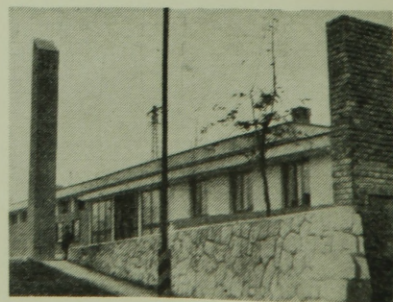
Így egy hármas tömegtagozódású komplexum jöhetne létre, megszüntetve azt a zavaros állomási képet, amely sajnos még mindig állomásaink többségére jellemző.

A központi csarnokrészből egy vágányokkal párhuzamos hosszanti utastér nyílik a dohányzó, váró és utasellátó helyiségeivel, valamint a szeparált nem dohányzó váróval. A csarnok másik oldalán a kiszolgáló pénztárak, a poggyász és utasellátó pavillon foglalnak helyet.

Az épület hagyományos anyagokkal, hagyományos szerkezeti megoldásokkal készült. A felmenő szerkezet, beleértve a 3 m-es kinyúlású konzolos előtetőt monolit, egymástól 3 m-re elhelyezett keretszerkezettel, Hill-pallós lefedéssel készült. A 3 rtg. kavics lemezfedés alatt 6 cm vastag perlitbeton hőszigetelést alkalmaztunk. A keretszerkezet alsó síkján húzódó rabitz álmennyezetre 3 cm vastag iporka hőszigetelés került.

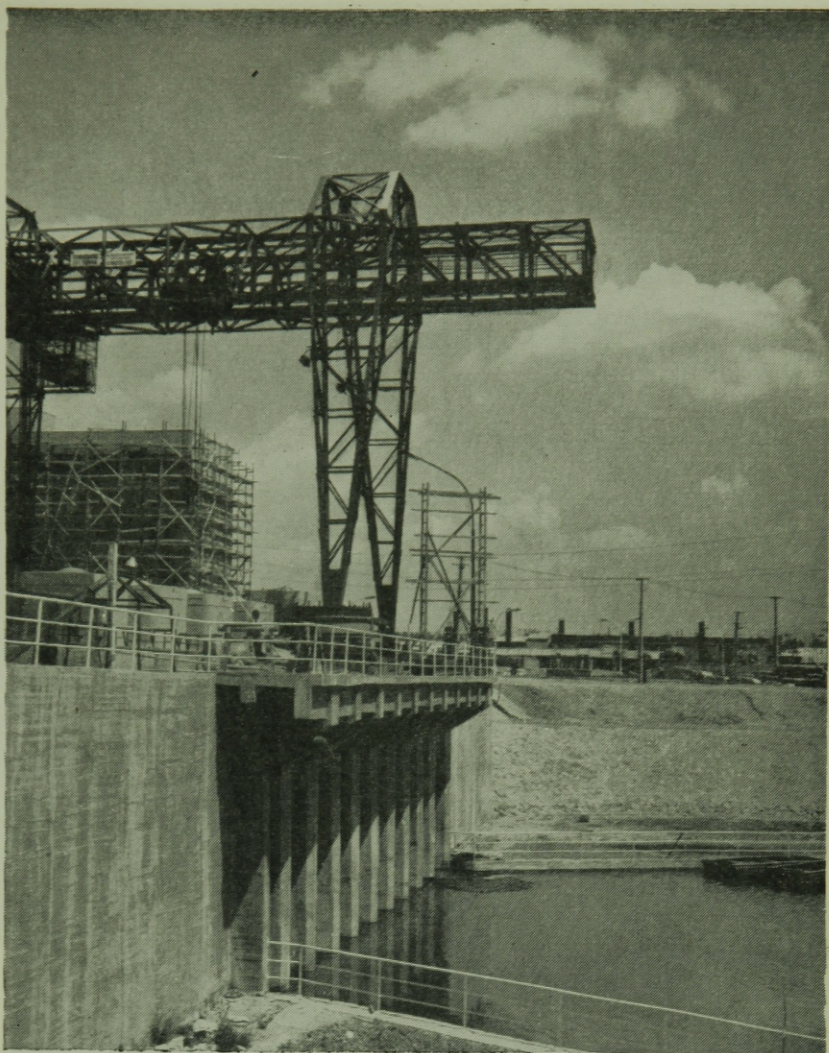
A felvételi épület előtt kialakuló tér rendezése további feladat lenne. A község felé, valamint Gyöngyös felé vezető út torkolatánál képződő hosszanti teresedés északi térfalát a felvételi épület alkotná. A déli oldalon súlyponti helyen épülne fel az emeletes posta, majd szanálásokkal a bazár és üzletsor.

A terv mind a közlekedési csomópont, mind a szociális kulturális göcponit kérdését megoldaná.

Dunamenti Erőmű szivattyútelep

Tervező: ÉM Mélyépterv
Építész: Kienitz Vilmos, Almády László
Gépész: Tarbay József
Kivitelező: ÉM. 26 ÁÉV és Ganz-Mávg

A létesítmény feladata a Dunamenti Hőerőmű és a Dunai Kőolajipari Vállalat részére átlag $24 \text{ m}^3/\text{sec}$ ipari víz szállítása.

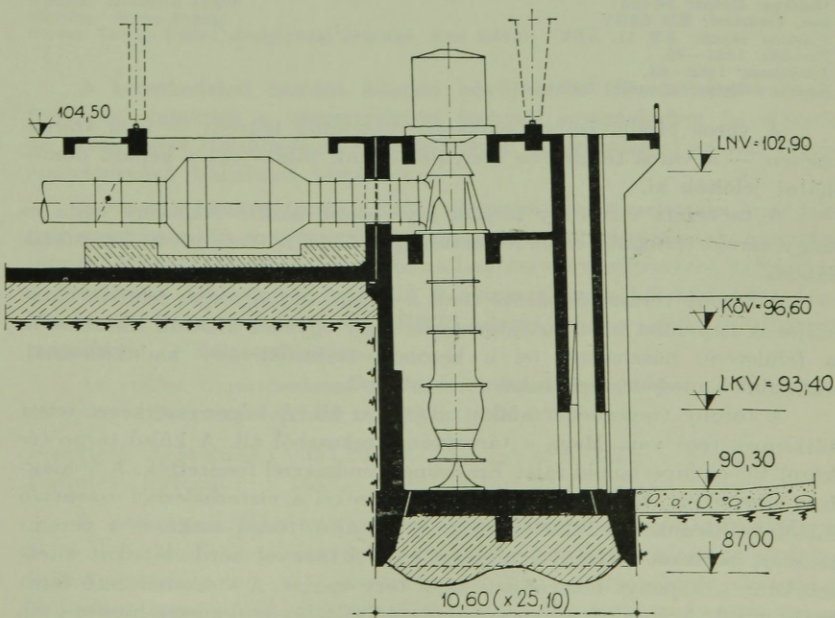
Az épület szivattyúaknát, gerebet és zárószerkezetet magában foglaló részét nyílt vasbeton szekrényként süllyesztették le. Alapterülete 266 m^2 , teljes magassága (helyesebben: mélysége) $17,5 \text{ m}$. A szűrő-, elzáró- szerkezeteket és egyéb gépi berendezéseket befogadó akna síkalapozású. Újszerű, hogy a szokásos daruzott felépítmény elmaradt, a szerelésre 25 tonna teherbírású kétkonzolos bakdaru szolgál.

Különös tervezési és építési feladatot jelentett a szivattyúház előtti mederfenékburkolat megépítése, a Duna vízszint alatt 6 m mélységben, melyet végül három süllyesztett műtárgy között, talajvízszint-süllyesztéssel oldottak meg.

A beépített 5 szivattyú közül 4 üzemi, 1 db tartalék. A függőleges tengelyű szivattyúk perdületmentes kialakítású aknában vannak elhelyezve.

A különleges kialakítású (1000 kW maximális teljesítményű) szabadtéri villamosmotorok hűtése és fűtése különleges feladatot jelentett.

A felemelt víz új konstrukciójú, $3,2 \text{ m}$. átmérőjű zárt dobszűrőn és ugyancsak új konstrukciójú automatikus és külső működtetésű pillangószelepeken át jut az erőműbe.

2000 m³-es víztorony Oroszlányban

Tervező: ÉM Mélyépterv
 Építész: Vizvárdy István
 Statikus: Molnár István
 Gen. kivitelező: ÉM CSÉV
 Feszítést végezte: ÉM 31. ÁÉV
 Tervezés: 1961—62.
 Kivitelezés: 1962—64.
 Építési költség: 4,2 millió forint

A város vízellátásához szükséges víztorony helyéül — igen szerencsésen — a város területébe benyúló, annak zöldövezetét képező dombhátat jelölték ki.

A tervezett víztorony forgási hiperboloid alakú. Alacsony volta és nagy tároló térfogata ellenére, kettős görbületű felülete révén karcsúnak látszik.

A torony törzsét és tározó terét a forgási héj egységes felülete határolja. A héjfelület azon tulajdonságát, hogy egyenes alkotók illeszthetők a felületére, használtuk fel a betonozó-zsaluzóállvány kialakításánál, valamint a medencetéri szakasz feszítésénél.

A torony trapezoéder alakú pilléreken áll. A köpenyszerkezet felett törtlemez tető van. Maga a tározótér 2 rekeszből áll. A külső tározótér közel 45°-os hiperboloid falát Freyssinet-rendszerrel feszítették. A V-alakban elhelyezett, kétirányú kábelek feszítésével a vízterhelésből származó húzófeszültségeket szüntették meg. A héj alsó (törzs) szakasza a peremterhelés hatására kétirányú nyomást kap. A tornyot hordó lábakat sötét-szürkére, a köpenyt fehérre színezték terv szerint. A törtlemez tető terrakotta színű. A festéket a nyers, vakolat nélküli beton felületre hordták fel.

Üzletszerkezet prototípusa Balatonfüreden

Prototípus tervező: ÉM Lakóterv
Építész: Töröcsik Sándor
Statikus: Szubi Tamás
Gépész: Sinkovits Istvánné, Both Attila, Hallgató György
Belső ép. berend: KERTI Farnady Frigyes
Gen. kivitelező: ÉM 45. Állami Építőipari Váll.
Építésvezető: Kiss Imre
Kivitelezés: 1964. IV. 30—IX. 30-ig
Adaptáló: KERTI
Építész: Mészáros József
Statikus: Berta Ferenc
Gépész: Lovag Viktor, Steigerwald Józsefné, Kiss István

A kereskedelmi hálózat állandó bővülése, a kereskedelmi formák fejlődése, valamint a városrendezési igények egyértelműen felvetették az üzletépítés tipizálásának szükségességét. A tipizálással az ÉM Lakóépülettervező Vállalatot bízták meg.

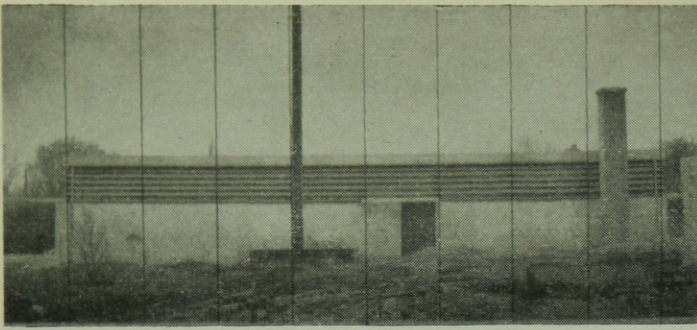
A tervezés konkrét formája 3×12 alaprajzi méretű szeletterv, amelyeknek egymás mellé sorolásával alakulnak ki az üzletépületek nagyságrendjei. A tervezés közbeni fázisában a Lakóterv prototípusként kidolgozta a Pestlőrinci lakótelepen építendő 8 alaprajzi szeletből álló ABC Áruház tervét. Ezen terv épült fel KERTI adaptálásában — a Pestlőrincit megelőzve — Balatonfüreden.

Az épület mutatószámai (az eredeti Pestlőrinc 70. jelű áruház terve alapján): Tervezett építési költség: 1 126 052,—

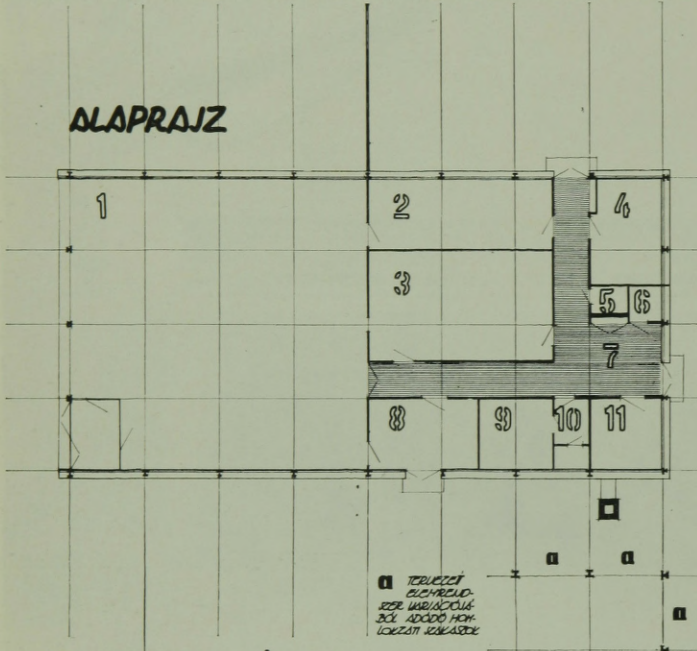
Beépített alapterület:	337,20 m ²	m ² ár:	3340,— Ft/m ²
Beépített térfogat:	1559,— m ³	lm ³ ár:	722,— Ft/lm ³

A prototípus főbb szerkezeti acélszerkezeti gyárbán (múlakatos), ill. a Berentei Épületelemgyárbán előgyártott és helyszíni szereléssel beépített szerkezetek: — acélszerkezeti pillér — előgyártott elemekből helyszínen összeszerelt 12 m fesztávú térbeli jellegű csőszerkezetű rácsos-

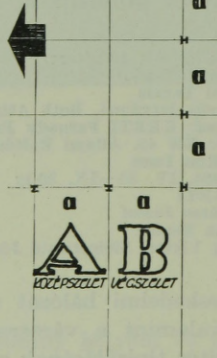

ALAPRAJZ

TÍPIZÁLT SZERKEZETEK

1. CLETTÉR
2. ZÖLDÉK
3. ELELMISZER
4. GÖNGYÖLÉS
5. TAK. KALUZA
6. SZERELTÉR
7. MŐKÖRÖDŐ
8. MŐKÖRÖKÉSZÍTŐ
9. OLÓDÓ
10. WC-ELŐTÉR
11. OLÓKÁRU

tartó — $3,00 \times 1,50$ m vasalt gázszilikát tetőpanel — homlokzati portál-, ablak-, rács lamella-, előtető stb. elemek. További szerkezetek: — vb. pillér — és sávalap-padlószerkezet — vázkitöltő blokktegla falazat — belső válaszfalak — tetőszigetelés- burkoló- stb. szerkezetek kialakítása hagyományos építésmóddal történt.

A prototípus megépítése sok tanulságot vetett fel, mind a tervezés, mind a kivitelezés számára.

1. A tervezés számára elsősorban a szerkezetek egyszerűsítésének szükségességét. Ennek gátját képezi egyrészt egy sor, ma már véleményünk szerint túlhaladott hatósági előírás, másrészt a rendelkezésre álló anyagok csekély választéka, ill. egyes anyagok hiánya. Előbbiekben jelentős előrehaladást sikerült elérni a tervezés további menetére, éppen a prototípus hatósági kiértékelése során. A szerkezetterv a prototípus-hoz viszonyítva lényegesen egyszerűsödött. Az utóbbiakban a szükséges intézkedések sajnálatosan késnek (hidegen hajlított könnyű acélszerkezetek, 10 mm-es portálüveg, ajtóstop, Luxaflex, vagy hasonló burkolati anyag, lejtés nélküli tetőszigetelő anyag biztosítása alapfeltétele a korszerű üzletszerkezet kialakításának).

2. A kivitelezés számára elsősorban alapvető szemléleti kérdés: fém szerkezetű elemek összeépítése az előgyártott vb., ill. paneles építésmódnál is lényegesen nagyobb pontosságot igényel. A tervezés biztosíthatja a gyártó vállalatok által megkívánt mérettűréseket. Ezeknek be nem tartása a kivitelezés során, utólagosan szinte pótolhatatlan hiányosság, a szerkezet nem „igazítható” vésésekkel, vagy rabitzolásokkal. A szerkezet beállítása tehát pontosságot, szakértelmet igényel, ugyanakkor fokozott figyelmet követel a generálkivitelezői tevékenységtől (a leszállított elemek méretellenőrzése, a gyártó és szerelő alvállalkozók munkájának egyeztetése).

3. A prototípus megépítésének legfőbb eredménye a megállapíthatóan rövid építési idő. A tényleges 5 hónap időtartam az építés során felmerült, de elkerülhető gyártási, építési, anyagszállítási nehézségek kiküszöbölésével lényegesen rövidebb időre szorítható le.

A jelenleg még egyedileg gyártott szerkezetek sorozatgyártásával, illetve azok raktárra történő előregyártásával további költség és építési időtartam megtakarítása érhető el.

Szemelvények a Kereskedelmi Tervező Iroda
1964. évi munkáiból

Bp. Vörösmarty tér, Luxus Áruház

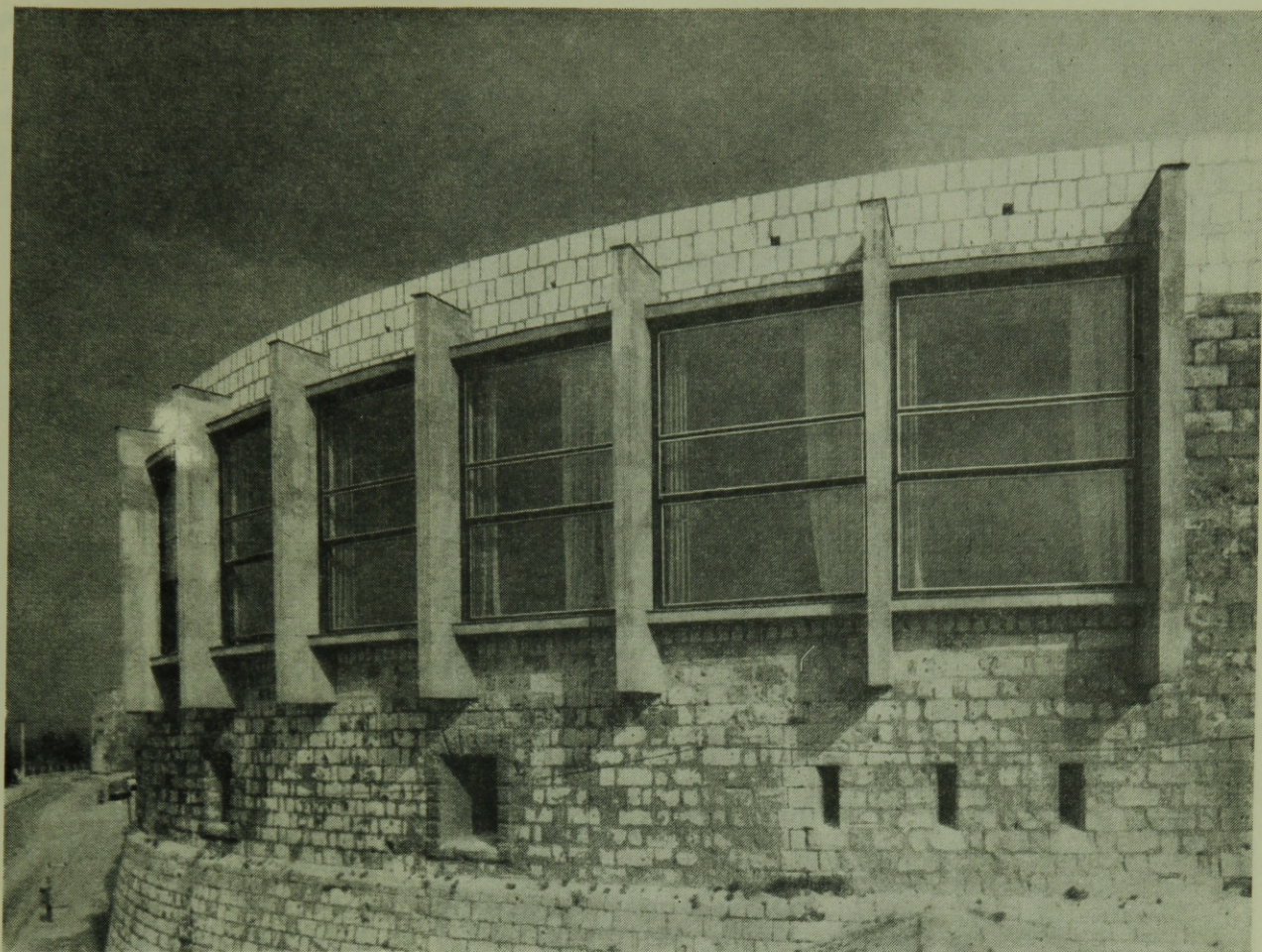
Tervező: KERTI

Építész, belsőépítész és bútortervező: Nagy Károly

Statikus: Kollár Imre, Pattantyús Á. Ádám

Belső részletek

Bp. I. Citadella, túristaszálló

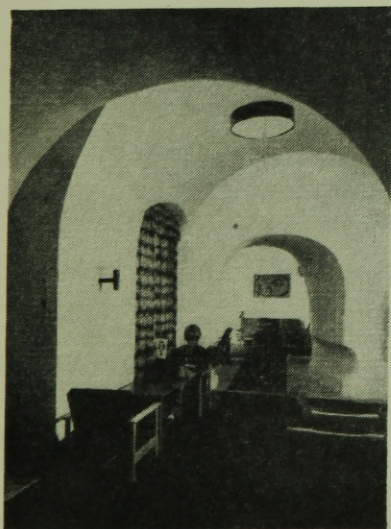
Tervező: KERTI

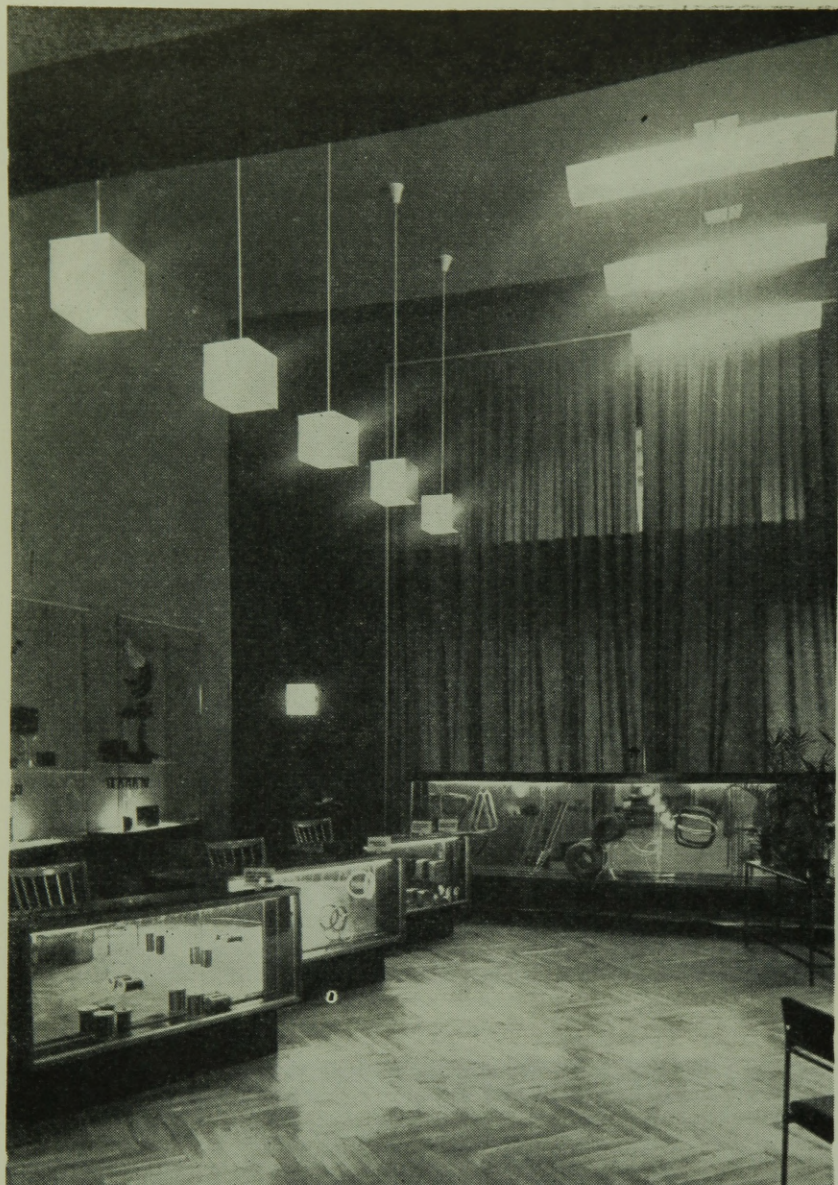
Építész: Hejhál Éva

Statikus: Szabó Balázs

Belsőépítész és bútortervező:

Szladovits Vilmos

Bp. XIII. Katona József u. 15.
Villért szaküzlet

Tervező: KERTI

Építész, belsőépítész és bútortervező:
Nyári László

Bemutató tér

Az árusítótér részlete

Bp. XI. Karinthy Frigyes u.

Cukrászda

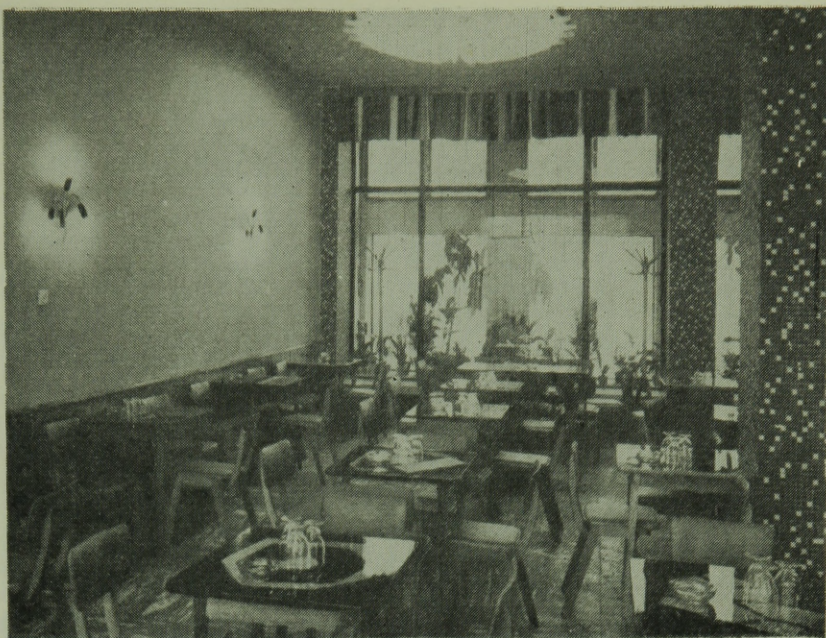
(lakóépület földszintjén)

Tervező: KERTI

Építész: Kiss Albert BUVÁTI

Belső- és technológus: Radnai László

Cukrászda előfogyasztó tere

Bp. XI. Fehérvári út, Alba Regia

étterem—söröző

(lakóépülethez kapcsolódó
kétszintes fogyasztótérrel)

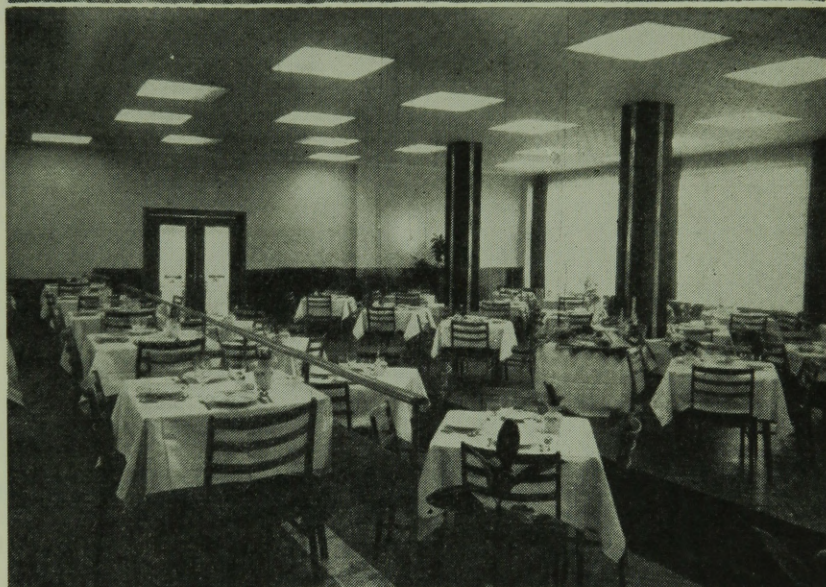
Tervező: KERTI

Építész: Malomsoky József KÖZTI

Belsőépítész és technológus:

Csapó József

Az étterem

Bp. VIII. József körút 25.

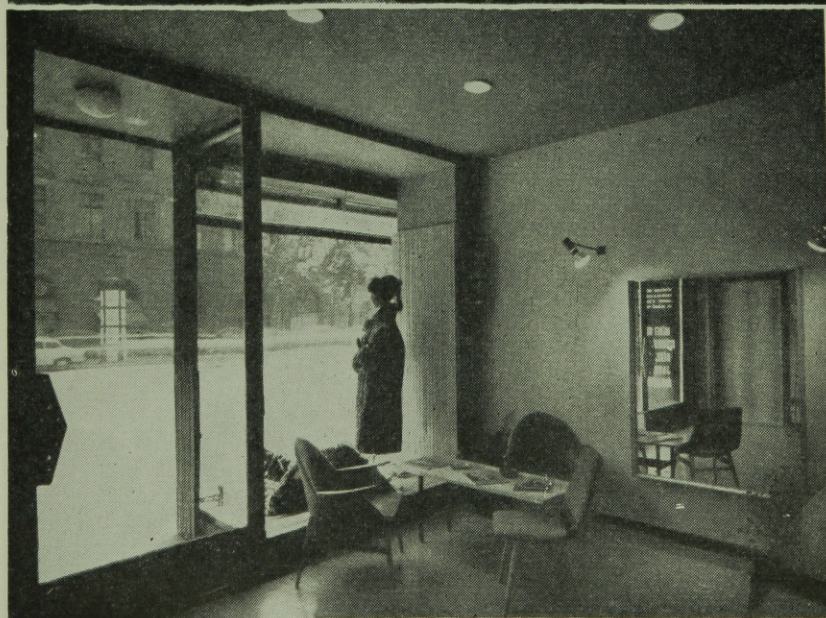
Szörmeszküzlet

Tervező: KERTI

Építész, belsőépítés és bútortervező:

Wladyka Helga

Belső részlet

Bp. V. Belgrád rakpart 13.
Duna grill-büfé

Tervező: KERTI

Építész, technológus és belsőépítész:

Simay Lajos

A fogyasztótér és pult részlete

Bp. I. Mártírok útja Gül Baba
étterem átalakítása

Tervező: KERTI

Építész, technológus és belsőépítész:

Radnai László

Étterem önkiszolgáló pulttal és
hagyományos eszpresszó pulttal

Bp. XIV. Nagy Lajos Király u.
Árok kisvendéglő

(lakóépület földszintjén)

Tervező: KERTI

Építész: Hegyi Lajos ÁÉTV

Belső: Verebi Sándor

Technológus: Vadász B. Éva
Étterem

Az Egyesület hírei

A Központ hírei

Dr. Trautmann Rezső építésügyi miniszter október 27-én az Egyesület és a Magyar Építőművészek Szövetsége elnökségeinek közös ülésén tájékoztatta a két szerv vezetőségét az építőipar 1964. évi problémáiról és eredményeiről, valamint az 1965. évi feladatokról. A tájékoztató után több felvetett kérdésről élénk vita alakult ki.

Az Ipari Építési Bizottság október 16-án tartotta alakuló ülését. Az ülésen Zathureczky Árpád ismertetőt tartott a hűtőtornyok és a hűtőházak gazdaságos kialakításának problémáiról, melyet a bizottság megvitatott. Majd foglalkozott a bizottság az 1965. évi feladattervének összeállításával.

A Lakásépítési Bizottság október 20-án ankétot rendezett a lakásépítés kivitelezési helyzetének és fejlesztési problémáinak megvitatására. Az előadó Horváth Árpád, az opponensek Kocsis Ferenc és Hajós György voltak.

Az Előregyártási Szakosztály október 29-én egésznapos tanulmányi kirándulást rendezett közösen a Miskolci Csoporttal a kizincbarcikai gázszilikát-blokkos épületek szerelésének, a Berentei Könnyűbetongyárnak és a Zsolcai Épületelemgyárnak megtekintésére;

november 3-án üzemlátogatást szervezett a Szentendrei Betonárugyár okráta üzemének tanulmányozására. E látogatáson bemutatásra került a betontermékek korrózióállósításának technológiája. A látogatást Gelencsér Attila vezette.

Az Egyesület közösen a Magyar Építőművészek Szövetségével szeptember 8—12-e között kiállítást rendezett, melyen bemutatták az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem diplomadíjainak terveit. A kiállítást az Egyesület részéről Rudnai József alelnök, a MÉSZ részéről dr. Reischl Antal elnök nyitotta meg.

A nagyipari módszerek alkalmazásának feltételei a lakásépítésben című előadássorozat keretében

szeptember 17-én dr. Bérczy László A panelos lakásépítés kivitelezésének helyzete és fejlesztése, figyelemmel az iparosítás igényeire, címmel tartott előadást,

szeptember 29-én tartották meg a Lakásépítési Bizottság 3. ankétját, melynek tárgya volt a lakásépítkezések anyagi és épületelemei, figyelemmel az iparosítás igényeire. A bevezető előadást Bretz Gyula tartotta.

Prof. Dr.-Ing. Jürgen Joedicke a stuttgarti műegyetem tanára az Egyesület vendégeként szeptember 28-án Konstruktion und Gestaltung von Schalen címmel előadást tartott.

Az Egyesület Filmbizottsága közösen az ÉM Film-szolgálattal és az Építők Szakszervezete Műszaki Tanácsával október 16-án filmbemutatót tartott. Vetítették a 11. sz. Építőipari Híradó, Hazai kísérleti panelos lakásépítkezés (debreceni panelépítkezés), Építészetünk

1963-ban, Villamos mozdonyok (francia), Kobra motoros fűrógép (svéd) és Léglökéses repülőgépek című szakmai filmeket.

Az Egyesület október 13—15-e között rendezte meg a IV. Fűtési és Légtechnikai Konferenciát. A konferenciáról részletesen az Épületgépészet című folyóirat számol be.

Az Egyesület Elnöksége november 24-én ülést tartott. Ezen megtárgyalta az Előregyártási Szakosztály jelentése alapján a hazai előregyártás helyzetét és feladatait. Utána folyó ügyeket tárgyalta.

Az Egyesület Elnöksége december 8-án baráti beszélgetésre hívta meg a budapesti jogi tag vállalatok igazgatóit. A beszélgetés során sok értékes, az Egyesület munkáját javító gondolat merült fel. A megbeszélésről lapunkban részletesen is beszámolunk.

A Mérnöki-létesítményi és Közműépítési Szakosztály rendezésében november 17-én Borus Sándor Nagyátmérőjű, azbesztcement nyomócsővezetékek építése címmel előadást tartott. Az időszerű kérdéssről az előadás követően élénk vita alakult ki, melyben a tervezők és a kivitelezők mellett az építőanyagipar és a hatósági szervek képviselői is részt vettek.

Folke Winquist, a stockholmi Siporex gyár főmérnöke november 23-án az Előregyártási Szakosztály meghívása alapján előadást tartott a könnyűbetongyártás technológiájáról.

Az Egyesület Filmbizottsága közösen az ÉDOK Filmszolgálatával és az Építők Szakszervezete Műszaki Tanácsával november 26-án szakmai filmbemutatót tartott. Ezen vetítették a 13. és a 14. számú Építőipari Híradókat, a Jugoszlávia építésze (jugoszláv), a Nagyblokkok és panelok (NDK), a jugoszláviai utazás, Dalmát tengerpart (jugoszláv) és a Légpárnás járművek (angol) filmeket.

A Területi Csoportok hírei

A Tatabányai Csoport november 4-én előadást rendezett. Ezen dr. Riegler László a KÖJÁL Komárom megyei főfelügyelője a tervezés, a kivitelezés és a műszaki átadás közegészségügyi vonatkozásairól beszélt. Az előadást nagyszámú résztvevő nagy érdeklődéssel hallgatta végig. Az előadás után élénk vita alakult ki.

A Miskolci Csoport rendezésében október 21-én Somkúti Árpád: A Moszkvai Építőgép Világkiállítás mélyépítő szemmel címmel tartott előadást. Az előadáshoz Kintor Ferenc és Varga T. Lajos szöveget hozták;

október 28-án Kelecsényi Zoltán könnyű szerkezetű mobilépületekről és Seregi György alumínium teherhordó szerkezetekről tartott előadást;

november 11-én az alkalmazott hangszigetelésről Oláh Tibor tartott mérnöki továbbképző előadást. Az előadás egy többrészes előadásnak első része volt.

A *Békés megyei Csoport* október 23—24-én kétnapos tanulmányi kirándulást rendezett Romániába, Nagyváradra.

A *Mosonmagyaróvári Csoport* keretében október 21-én dr. Palotás László tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást Beton az építészetben címmel. Az előadást Pilt Rezső hozzászólása egészítette ki.

Az előadás után a Kavics Munkabizottság tartotta meg ülését. A bizottság megvitatta és elfogadta Lakner Andrásnak a mosonmagyaróvári kavicsbányában felállítandó osztályozóberendezésre előterjesztett javaslatát.

A Csoport október 22—25-e között tanulmányutat rendezett Csehszlovákiába, melyen nyolc fő vett részt.

A Békésmegyei Csoport

szeptember 26-án közösen a Közlekedéstudományi Egyesülettel klubdelutánt rendezett,

október 8-án vezetőségi ülést tartott, melyen a Csoport munkájának kulturális kérdéseit tárgyalták meg, október 13-án filmvetítéssel egybekötött klubdelutánt rendezett.

A *Nyíregyházi Csoport* tevékenyen kivette részét a *Nyíregyházi Műszaki Napok* megrendezésében, melyet október 10—17-e között tartottak meg. A Műszaki Napok keretében a Csoport rendezésében a következő előadások hangzottak el:

Kismarthy Lechner Gyula: Városrekonstrukciók szerepe a regionális és népgazdasági tervekben,

Kalocsai István: Nyíregyháza rendezési tervei,

Szimán Károly: Nyíregyháza új, általános rendezési tervének ismertetése,

Laár Árpád: Nyíregyháza városközpont tervpályázatának eredményismertetése.

A Műszaki Napokkal kapcsolatosan Városrendezési és Építészeti kiállítást is rendeztek.

A *Mosonmagyaróvári Csoport* rendezésében október 9-én Bajnai László tartott előadást statikus szerkezetvizsgálatai során szerzett tapasztalatairól. Az előadást folytatni fogják.

A *Szegedi Csoport* október 10-én klubestet rendezett, melynek keretében Kóhalmi József számolt be svédországi tanulmányútjáról.

A *Győri Csoport* rendezésében október 7-én Csekme István tartott előadást hazai panelos lakásépítésünk és a világszínvonal címen.

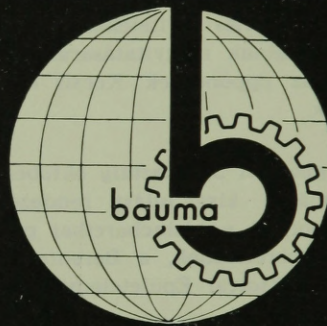
Külföldi utak, konferenciák

A *Plovdiv-i vásár* alkalmából rendezett műszaki napokra az Egyesület Pesti Tibort küldte ki.

A *Tbilisz-ben* október 10—18-a között rendezett *mélyépítési konferencián* az Egyesületet Regele Zoltán és Kemény György képviselte.

xii.bauma

13-21 MÁRCIUS 1965

Nemzetközi
Építőgépipari-Vásár
MÜNCHEN

A világtermelés nagy keresztmetszete

Felvilágosítással szolgál:

BAUMA • 8 München 25 • Németország